

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése december végén lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál sziveskedjenek minél előbb megújítani,

hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

Wekerle bécsi utja.

Budapest, január 5.

Wekerle miniszterelnök Bécsben van. Hivatalosan ugyan azt mondják, hogy ezuttal sem a bankkérdésben, sem a katonai kérdésben elhatározó döntés nem fog történni, mert a miniszterelnök most csak a tárgyalásokat kezdi meg az osztrák körökkel, amelyek a mostani két-három napos bécsi időzés alatt dülöngélni nem juthatnak, mégis kétségtelen, hogy a most kezdődő alkudozások nagy jelentőségűek lesznek a magyar politikai helyzet jövő alakulására.

Sem a Wekerle-kormány jó szándékát, sem a helyzet nehézségeit nem szabad félreismerni. Mindazok az okok, amelyek eddig Bécsben akadályul szolgáltak arra, hogy akár a katonai kérdés, akár Magyarország gazdasági függetlenségének kérdése a magyar nemzet óhajai szerint oldassék meg, épp úgy fennállanak, mint fennálltak a nemzeti küzdelem napjaiban, s a Wekerle-kor-

mánynak épp úgy kell minden talpalattnyi tértérért, amelyen a nemzeti ideál felé haladhatunk, küzdenie, mint küzdöttünk három évvel ezelőtt.

Éppen azért, mert senki sem lehet, aki a kormányt jóhiszeműen azzal gyanúsíthatná, hogy nem tesz meg mindent, ami módjában és hatalmában van, hogy erejének végső megfeszítésével, tekintélyének teljes latbavetésével s ügyességének egész kihasználásával is nem a nemzeti ügyet szolgálja, valósággal a nemzet ellen dolgozik mindenki, aki a most kezdődő nehéz napokban, mint turbulens elem áll a kormány háta mögé s aki a kormány kezét megköti azzal, hogy itthon zavart csinál, elégtelenséget szit s a kormányba helyezendő bizalmat alapjaiban rengeti meg.

Bécsben teljes joggal és teljesen jogosult kárörömmel mutatnak rá arra, hogy Wekerle a most kezdődő tárgyalásoknál tulajdonképpen csak a maga álláspontját képviseli, mert hisz a magyar parlamenti pártok, és pedig a koalícióba tartozó pártok, még egymásközt sem tudtak megállapodásra jutni, sőt állítólag a kormány kebelében is nézeteltérések vannak.

A kormány kebelében levő állítólagos nézeteltéréseket mi nem vehetjük komolyan. Hisz ha ezek komolyak volnának, akkor a kormány tagjai ennek

konzekvenciáit rég levonták volna. De hogy ilyen hírek és gyanúsítások egyáltalán felmerülhetnek, ennek egyik oka magában a koalíciós pártszervezetben van, másrészt abban, hogy a koalícióhoz tartozó pártok egyik-másik frakciója, valósággal terrorizálni akarja a minisztériumot. És éppen ez utóbbi körülményben látjuk a veszedelmet. A pártok akkor, mikor ennek a kormánynak a támogatást megígérték, fentartották eredeti programjukat s ezt ismételtelen hangoztatták is. A sok kiabálás tehát azt a hitet keltheti Bécsben, hogy az egyes pártok többségének álláspontját a lehangosabb párttagok képviselik s hogy miután így mindegyik párt mást akar, szükségképpen a kabinet tagjai közt is súlyos nézeteltérések állanak fenn.

Nem akarjuk azt mondani, hogy a kormány kebelében már teljesen megállapodott vélemény fejlődött ki a két legfontosabb kérdés megoldására nézve, de azt kétségtelennek tartjuk, hogy olyan szélsőségek közt nem mozognak a kabinet tagjai, mint a koalíciós pártokéi. S mikor Wekerle Bécsbe ment, ott teljes joggal az egész kormány álláspontját képviselheti. Mert ha részletkérdésekben, vagy a megoldási módok tekintetében talán divergálnak is némileg, az kétségtelen, hogy az a megoldási

A végzet.

Irta: Bárány Albert.

(Utánnomlás tilos.)

Básthy Dénes es. és kir. kamarás nem másította meg a szavát soha. Amit egyszer kimondott, az olyan volt, mint a szentírás. Egy betűt sem lehetett változtatni rajta. Ehhez a szokásához módot is adott neki a sors, sok olyan elhamarkodott ígéretet beválthatott, amit más nem tudott volna később állami. Egy kis német hercezséggel felért a Básthy-dominium, de még ez az óriási gazdagság is megérezte néha azt az áldozatot, amit hoznia kellett Dénes urnak, azért, mert állami akarta a szavát.

Az ilyen ember sem szeretni nem tud, sem magát megszerettetni. Ő csak uralkodni akar mások fölött, tőle meg mindenki csak félni tanul. Legelső sorban természetesen a családjá. A bástyi kastélyban csak egy embernek volt szava és ez Dénes ur volt. Maga a méltóságos asszony is csak suttogni mert, ezt is olyankor, ha biztos volt benne, hogy nem hallja meg a férje. A fiatal Dénes ur örökölt valamit az apai erélyből, de nem igen volt alkalma rá, hogy kitörjön belőle. Atyja mellett nem érvényesíthetett semmi önállóságot s ha meg is akarta kísértetni néha napján ezt, ott volt az édes anya, az ő sápadt arcával, szerető kéréseivel.

— Hadd rá az apádra édes fiam, úgy is tudod, hogy hiába szólanál ellent. Hadd rá, majd másképp lesz ez is. Neked van igazad, Isten, ember látja, de mihaszna. Majd megtéríti az apádat is a jó Isten. Már nem olyan

makaos, mint régebben volt. Napról-napra engedékenyebb lesz, hál' Istennek.

Igy vigasztalták egymást, pedig mind a ketten tudták, hogy bizony Básthy Dénes csak olyan kemény zsarnok most is, mint aminő volt idáig.

Az anya és fiu egymásra voltak egészen utalva. Az egyik meghallgatta a másiknak a panaszát s azt a vigasztalást kapta tőle, hogy bele kell ebbe nyugodni, mert hát ugy sem lehet ez másképp. Vigasztalásnak vigasztalás volt ez, rendszeren be is érte vele mindenik, míg egyszer csak olyan eset adta magát elő, hogy már nem lett elegendő ez a flastrom a sebre.

Dénes urfi már hetek óta úgy járt-kelt szótlanul a kastélyban, hogy az anya gondos szeme napenként könybe borult miatta. Valami rágódik a fiunak a lelkén s csak nem akar könnyíteni rajta. Hiába rimánkodik nap-nap után az anyja. — Minek mondjam el — felel szomorúan a fiu — úgy sem fog senki segíteni az én bajomon.

— Állana bár én rajtam a dolog s már is nem volna semmi bánatod fiam. De ha nem így van is, nézz rám, megfihéredett már a hajam, legalább szerető jó tanácsot várhatsz mégis tőlem.

— Igaz, legalább ezt — sóhajtott Dénes urfi. — Szerelmes vagyok anyám.

A méltóságos asszonynak egyszerre vig, mosolygós lett az arca. Egyszerre nevetett is, sirt is az örömtől.

— Áldjon meg az Isten fiam ezért a szóért, de régen vártam már reá. Add ide a kékpet annak, akit szeretsz, hadd hordom a szívemen.

— Ne örüljön úgy annak, amit most

hallott, mama. Ha olyan örülni való dolog volna, gondolhatja, hogy nem gondolkodnék hetek óta a bejelentéssel.

— Édes, kicsi fiam — felelt a méltóságos asszony, megsimogatva a Dénes urfi bánatos arcát — én nyugodt vagyok, hogy rám nézve csak örömet hozhat ez a hír. Akit te választottál, az méltó arra, hogy menyem legyen s akit te szeretsz, azt látatlanul szeretem már én is.

A fiu háladatosan csókolta meg a simogató kezét, de arcán meglátszott, hogy édeskevésnek találta ezt a megnyugtatót. — Atyám ellenezni fogja a házasságot. Az unokája nem lehetne majd kamarás. Török Eszti azt sem tudja, ki volt az apja, nemhogy családfát tudna kimutatni.

— Szegény kis lányt mennyire sajnálom. Bizony, aligha igazad nem lesz. Atyádnál nagy akadály lesz ez a származási hiba. Szegényke pedig nem tehet róla. Nagy baj, nagy baj. És hát nem tudnál könnyű szívvvel lemondani róla, ha atyád nem egyezne bele, hogy egybekeljetelek?

— Lemondani róla? Inkább az életemről. És az apai örökségről, ha kell azonnal. Tagadjon ki édes apám, hagyja a vagyont az érdemes, nagyuri rokonokra, csak egyezzen be ennek fejében a házasságba.

— No, no, nem kell a dolgot ilyen tragikusan felfogni — csitította az anya. — Tegyük fel a legrosszabbat, hogy atyád nemet mond. Azért nem kell szakadásra vinni a dolgot. Akinék ideje van lélekzeni, az még nem halt meg. Aludjunk egyet a dologra. Aztán majd tervet csinálunk a jövőre. Meglásd csak, micsoda összeesküvést szövünk mi ketten — szolt csöndesen mosolyogva.

mód, amelyben Wekerle Bécsben meg fog állapodni, az egész kormány tetszésével így találkozni. Mert mindegyik miniszter tudja, hogy Wekerle elment addig a végső határig az elvek képviselésében s az ellentétek kiegyenlítésében, ameddig csak elmehetett. S az egész mai politikai rendszerre nézve becsületbeli kérdés, hogy az összes koalíciós pártok közt is ez a meggyőződés alakuljon ki. Mert mikor tegnapelőtt a „N. Fr. Pr.” rámutathatott arra, hogy a régi magyar pártfegyelemnek ma már a nyomai sem találhatók fenn Magyarországon, ez a magyar nemzet politikai súlyának gyengülését jelentette, amelyet az osztrákok eddig is mindig ki tudtak használni s most még inkább ki fognának. Hisz nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a magyar pártokat egymás ellen akarják felhasználni s hogy azt a szakadást, amelyet a mostani két aktuális kérdés a koalícióban előidézne, teljesen az osztrák érdekek szolgálatára szákmányolják ki.

Tehát anélkül, hogy az eredeti pártprogramok feladását propagálnók, szükségesnek tartjuk, hogy mire Bécsben a döntő tárgyalások megkezdődnek, a magyar pártok egymás közt jöjjenek tisztába azzal, hogy mi legyen az egész kormányparti többség egységes álláspontja. Nem majorizálásról van szó, mert egy koalíciós pártszervezetben majorizálásnak előfordulnia nem szabad akkor, mikor az elvek fölötti döntésről van szó. De az elvek méltányos kiegyenlítéséről kell gondoskodni. A szélső álláspontok nem győzhetnek. Ez ma már kétségtelen, de keresni kell olyan alapot, amelyen aztán az összes koalíciós pártok találkozhatnak.

Egy megőrült ország.

Budapest, január 5.

Néha egy ember megőrül és fejjel megy neki a falnak. Egyes embernél ez — akármilyen szomorú, — megérthető: tulságos meleg, vagy nagyon sok alkohol megárt az agynak s szegény egyes ember megkergül. Az azonban, ami mostanában Szerbiában történik, minden fogalmat felülmul, itten egy egész ország készül összezuzni a koponyáját egy merev, kőkemény sziklafalon, egy egész ország aprója, nagyja, asszonya, férfija járja a mérges pók-csipe tarantella táncot. Szerbiában ma legnagyobb államférfiu az a sok disznóju milliomos, aki Belgrád egyik főterén ülve fujta mindjárt a bonyodalmak első napján a túlköt (a stilszerű kondásszerszámot) és hirdette Ausztria-Magyarország ellen a szent háborút. Akinek szava van valamilyen odaát, az mind hasonló túlkökön túlköl, kezdve a trónörökösön, folytatva Milovanovics külügyminiszteren és végezve a legutolsó falusi birón, aki tisztelőit és bartáit talmi bölcseségekkel traktálja szerb faluvégeken, a malom alatt. Szomorú az esetben az, hogy a legutolsó falusi bíró beszédeiben semmivel sincsen kevesebb bölcsesség, mint a külügyminiszterében, vagy György trónörökös öfélésgéében.

A trónörökös . . . Ez az ifju ember az, aki esztendő óta szerepel a Belgrádból érkező botránykrónikákban. Ő az, aki revolverrel kényszeríti az őrtálló katonát, hogy leharapja az eleven egér fejét. Ő az, aki mulató cimborák és cimboranők élén kankánt jár a szerb trónteremben s azután az apai trónba ülteti a magával hozott szemérről szedett donnát. Ő az, aki nem egyszer pofont kap felséges apjától. Ő az, akitől nincs nyugton Belgrádban egyetlen

tisztas állampolgár asszonya vagy leánya. Ő az, aki saját tisztjeit inzultálja, s azután saját tisztjeitől meggyomroztatik és megtapostatik. És most ez a pojácza-embor, ez a csörgősapkás, tejfölösszáju ifju pattan élére a nemzeti lázban álló tömegnek és lázít és izgat és nemzeti hős akar lenni, aki kivívja a jövő Nagy-Szerbia létét s egy új állam alapításának a dicsőségét. Péter királyban pedig nincs annyi bölcsesség, hogy meg tudja fékezni temperamentos esemetét. Titkon talán maga is úgy gondolkozik, hogy nem ártana vérrel lemosni a trónfogalás tényének emlékezetes deffektusát: az Obrenovicsok vértét egy diadalmas, népszerű háboru vérel.

Azután Milovanovics . . . Tulajdonképen ez a főbűnös. Mert ez az ur nem tapasztalatlan kölyökkirály, nem éretlen fecske, hanem komoly férfiú és miniszter, aki felelős, akinek tudnia kellene, hogy a monarchia folytonos provokálása hova vezet? Csak egy rettenetes kudarcához, borzasztó anyagi veszteséghez és emberpusztuláshoz vezethet, melyért a felelősséget nem vállalhatja el semmiféle földadata magaslátán álló államférfiu. Milovanovics azonban úgy látszik vállalja, mert a provokáló kirohanásokban még magát a felséges ifju urat is tulszárnyalja.

Ennek csak egy rettentő letörés lehet a vége. A monarchia elvégre nemzetközi presztizse szempontjából sem tűrheti sokáig ezeket a szunyogcsipéseket s magukra vessenek az urak Belgrádban, hogyha nekik fog fájni a retorzió.

Budapest, január 5.

A debreczeni mandátum. A debreczeni függetlenségi és negyvennyolczas párt intéző bizottsága a Szabó Kálmán halálával megüresedett harmadik választókerület képviselőjelöltjéül ma Csának János földbirtokost jelölte.

Aludtak rá egyet s a legközelebbi tanácskozás eredménye az lett, hogy Dénes urfi atyja elé állott kérelmével. Milyen büszkén nyugtatta meg anyját, hogy ő neki lesz bátorsága leplezetlenül elmondani a dolgot, még mikor atyja dolgozószobája felé indult is, egyre ismételtette magában: nem félek, csak azért sem félek, de mikor a kilinesre tette a kezét, nehéz verejtékesöppek ültek ki a homlokán.

— Mi ujság Dénes — kérdezte atyja vidáman. — Mi jót akarsz mondani? Talán nyomában vannak a szarvasbikának, amit tegnap rosszul találtam. Vagy talán meg is találták már? Mindjárt mondtam, hogy meg kell annak lenni.

— Nem jelentett még semmit a kerülő — felelte Dénes urfi sápadtan.

— Ej, most látom csak, te beteg vagy fiu. Egészen ki vagy kelve az arczodból. Hamar ágyba, majd szalajtatok az orvosért.

— Ne aggódjék apa. Az imént öt perc előtt még olyan voltam, mint a pipacs. Az igazat megvallva, a félelem vette el a szímet egy kicsit.

— Félelem? — kérdé esodálkozva atyja. — Hát kitől félsz? Hát mitől félsz?

— Édes apától, hogy vissza találja utasítani a kérésemet. Attól pedig egész jövő életem boldogsága függ.

— Ül le fiam. Az ilyen fontos dolgot úgy látszik nem lehet elintézni csak úgy kutyafuttában. Várj, rágyujtok. Így, most hallgatom, beszélj.

— Nem lesz hosszú a tárgyalás, atyám. Egy szó lesz a válasz csak, vagy igen, vagy nem. Alkudni nem lehet rajta. Szeretnék megházasodni, ha édes atyámnak nem volna kifogása ellene.

— Dehogyan van, dehogyan. Akár ma édes

fiam. Látod, milyen könnyű ma velem beszélni. Különösen jó kedvem van. Mindjárt holnap elkezdjük az átalakítást. Édes anyádnak, meg nekem majd berendezzük az egyik szárnyat, ha alkalmatlanok nem leszünk nektek. Vagy akár átköltözöm szivesen Zabarra is egy időre. Ugy is régen vágyok már oda. Ha tisztában vagy a leánnyal is már, egy hónap alatt akár meg is lehet az esküvő. Két vármegye nem látott olyan lakadalmat, mint aminőt csapunk. Jövő évre lesz a követválasztás, akkorra nagykoru leszel, majd beküldünk a Házba. Ma-holnap főispán lesz belőled. Benned talán több ambíció lesz, mint bennem volt. Megfolyamodjuk mihamarább a kamarásságot is, hogy a kis unokámnak már születésekor méltóságos ur legyen az apja.

Dénes urfi engedte beszélni az apját, aki egész belemeledett a jövő rajzolásába. Mikor aztán egy pillanatra megállott, hogy lélekzetet vegyen, eszűdés, félénk hangon közbeszólt a fiu:

— Édes apám nem is kérde a választottam nevét?

— Minek, te választottad magadnak. Nem én nekem házasodol. De hát ha megmondod, megköszönöm.

— Török Eszti a neve.

— Török Eszti, Török Eszti — ismételtette az öreg ur homlokát simogatva, mintha valami régi emlékek között kutatna. — És aztán kinek a lánya ez a Török Eszti? Nem emlékszem ilyen nevű familiára a környékünkön. Hol ismerkedtél meg kőpé ezzel az idegen kis lánynyal?

— A szomszédban apám. Gyarmaton lakik, szegény. Árva. Sem apja, sem anyja.

— És aztán ki gondolja — kérdé az

öreg ur, gyanakodva huzva össze bozontos szemöldökét.

— A rektor.

— Kinek a gyermeke, mifajta? — sürgette a feleletet türelmetlenül Dénes ur. — De lassan add ki a szót.

— Az atyját nem tudom ki volt. Ő maga sem tudja szegény. Az anyja meghalt, mielőtt megtanithatta volna a kis ártatlan atyjának a nevére. A keresztlevélbe pedig nincs beleírva.

— Nem lehet, nem lehet, fiu — pattant fel az öreg méltóságos. — Értsd meg, hogy nem lehet. Ebbe a házasságba soha sem adom beleegyezésemet. Mindent, csak ezt nem. Kérj akármit tőlem, csak ezt ne. Értsd meg, hogy nem lehet — s Básthy Dénesnek homlokán kidagadtak az erek az izgalomtól.

Dénes urfi lehorgasztott fővel fogadta atyja kitörését. El volt rá készülve, hogy így fog történni. — Tudtam — sóhajtott lemondással s meg sem kísérelte az atyai szívet meglágyítani. Ugy is hiába való volna.

Az öreg méltóságos ez alatt lassan visszanyerte hidegvérét. Szavában most már nem volt sem a megdöbbenésnek, sem a kérélnének semmi nyoma. Hidegen, parancsolólag szólalt, olyan volt, amilyennek ismerte őt mindenki.

— Megtiltom neked, hogy továbbra is közeledj ahoz a lányhoz. Lehetetlen dolgot kívánsz tőlem. Én óhajtom a boldogságodat, de tudom biztosan, hogy ez a házasság nem hozná azt meg neked. Ne kérdjed, honnét tudom. Ismerhetsz, hogy meggondolok minden szót, amit kiejtek. Jó, engedelmis fiam voltál idáig s bizonyos vagyok benne, hogy nem fogod átlágni tilalmamat. Így akarom, így parancsolom.

A politika világából.

Budapest, január 5.

A miniszterelnök Bécsben.

— „Döntés most nem várható.“ —

Ujévi üdvözlések jogzime alatt érkezett Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel Bécsbe, ahol két vagy három napot szándékozik tölteni. A miniszterelnök, ki a Staatsbahnhofból egyenesen a magyar minisztérium palotájába hajtatott, kilencz órakor gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter látogatását fogadta, akivel egy órán át folytatott megbeszéléseket. Tíz órakor a miniszterelnököt Günther Sándor lovag osztálytanácsos látogatta meg. A miniszterelnök, aki azért jött most Bécsbe, hogy a felségnek és az uralkodóház tagjainak a magyar kormány szokásos ujévi üdvözlését tolmácsolja, előreláthatólag csak holnap jelenik meg kihallgatáson a királynál. Ma délelőtt a miniszterelnök a főhercegeket és a külföldi követeket kereste fel az ujévi üdvözlések átadása végett, majd a külügyminisztériumba hajtatott, ahol báró Aehrenthal-Leza Alajos külügyminiszterrel folytatott tanácskozást egy teljes óráig, amikor is a miniszterelnök részt vett a báró Bienerth osztrák miniszterelnök által a Sacher-ben adott dezsónén, amelyre meghívót kaptak az osztrák miniszterek és a magyar miniszterek közül gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli miniszter, továbbá Wilcken osztálytanácsos és dr. Bárczy István, a miniszterelnök titkárja.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a tiszteletére rendezett dejéuner után a magyar minisztérium épületébe hajtatott, ahol átvette a Budapestről érkezett napi jelentéseket. Négy órakor Wekerle az osztrák miniszterelnökségbe ment; itt másfél óra hosszat tartó konferenciája volt báró Bienerth osztrák miniszterelnökkel, amely alkalommal több függő kérdés-

ről, különösen a bankkérdés tárgyalásainak módzatairól szabad eszmecsere folytattak. Délutáni félhat órakor Wekerle miniszterelnök báró Aehrenthal közös külügyminisztert látogatta meg, akivel hosszabban tanácskozott a külügyi helyzetről. Este félnyolcz órakor báró Aehrenthal közös külügyminiszter Wekerle Sándor miniszterelnök tiszteletére ebédet adott; ezen az ebéden résztvettek báró Burián István közös pénzügyminiszter és gróf Esterházy Pál külügyi osztályfőnök is.

Holnap délelőtt a miniszterelnök mindezekelől Rainer főhercegnél tesz látogatást és onnan valószínűleg egyenesen Schönbrunnba hajtat a királyhoz. Kihallgatása tekintetében azonban a mai nap folyamán rendelkezés nem történt.

Wekerle Sándor miniszterelnök 2—3 napig marad Bécsben. A miniszterelnök úgy mint a mai napot, a holnapot is arra fordítja, hogy a főhercegekkel és nagyköveteikkel látogatásait megtegye. Illetékes helyről a „Budapesti Tudósító“-t fölhatalmazták annak kijelentésére, hogy a miniszterelnök mostani bécsi tartózkodása alkalmából semmiféle döntő tárgyalásról nincs szó.

A miniszterelnök bécsi időzése alatt tehát a félhivatalos jelentés szerint döntés nem várható. Az a körülmény azonban, hogy Wekerle Sándor több napot tölt Bécsben s hogy az ujévi gratulációkon kívül sűrűn tárgyal az osztrák és a közös miniszterekkel, még mielőtt a király elé járulna, kétségtelenül mutatják, hogy a tanácskozások tárgyai azok a nagyjelentőségű kérdések, amelyek most a politikai helyzetet dominálják.

Osztrák politikai körök véleménye az, hogy minden valószínűség szerint a katonai kérdések most ismét előtérbe lépnek és Wekerlénél valószínűleg az a törekvése, hogy ismét kísérletet tegyen, hogy a katonai kérdést a helyzet döntő pontjává tegye. Igen előrehaladt az a

felfogás, amely Wekerle ujévi beszédéből is kiemelkedett, hogy a katonai kiegyezéssel elmentés törekvések nem lesznek képesek a bizalmat megváltoztatni, hogy a magyar álláspont érvényre juthasson. Wekerle miniszterelnök tehát oda törekszik, hogy a korona elvi döntését megnyerje a katonai kérdésben és a magyar kormánynak az a kívánsága, hogy ez az elhatározás ünnepélyes formában, a miniszterelnökhöz intézett királyi kéziratban jusson kifejezésre. Ha az uralkodónak olyan ünnepélyes biztosítása megjelenne, amely a katonai engedmények teljesítését kilátásba helyezné, Wekerlénél az volna a célja, hogy ezt a parlamentben új pártalakulás alapjául használja fel. Nyíltan fölvetné a bizalmi kérdést és kikényszerítené a pártok elhatározását, hogy a mostani koalíció helyébe egységes pártalakulás lépjen. Ez a taktikai terv. Az utolsó határidő, ameddig a katonai kiegyezést dűlőre kell vinni, hogy a hadseregnek kívánatos és a hadügyi vezetés által sürgősnek tartott megerősítése valóra váljon, az illetékes katonai körök véleménye szerint május hónap. A hadügyi kormány az ujonczlétszám fölemelését póthittel utján akarja kérni. Miután végső szükség esetén az ujonczozást júniusig el lehet halasztani, tehát az ujonczlétszám fölemeléséről szóló javaslatokat a törvényhozás két házában még májusban el kell intéznie és az uralkodónak szentesítenie s mivel a katonai kiegyezés tető alá hozatala az ujonczlétszám fölemelésének előfeltétele, nyilvánvaló, hogy a katonai kiegyezés végleges megoldása a legvégső esetben is csak májusig halasztható. A bankkérdésről úgy vélekednek az osztrák politikusok, hogy ez a kérdés eddig a magyar minisztertanácsban nem képezte formális tanácskozás s megállapodás tárgyát. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a kabinet kebelében ez a kérdés még szóba nem került. Egyszerű beszélgetések és tájékozódások természetesen történtek a bankkérdésben, de ezek nem jutottak el

Ezzel el volt intézve a dolog. Legalább Básthy Dénes erről volt meggyőződve. Szóba sem jött többé közöttük a szegény Török Eszti neve. Mikor aztán azt hitte Dénes ur, hogy a fiu kellőleg feledett már, célzásokat kezdett tenni, hogy szeretne már menyét látni a háznál. Az urfi ilyenkor elvörösödött s igyekezett másra terelni a beszédet. A méltóságos asszony pedig izgatottan fészkelődött a nagy karosszékben, ahová nehezdedő betegsége mindinkább lekötötte. Az öreg ur nem tudta mire vélni a dolgot a végre is unni kezdte a sok kertelést. Ejj, ha az a fiu nem akar választani magának, majd keressék én neki menyecskét — gondolta s körüljárta a szomszédos lányos házakat. Rövidesen választott is egyet a nyiló virágszálak közül. Ugy tett, mintha a fia nevében járna el s meg is kérte a leányt. A fiatal Básthy híres szép fiu volt s a Csajághy baronesse rövid gondolkodás után kimondta az igent. Természetesen az öreg bárónak sem volt kifogása a házasság ellen. Nem volt más hátra, mint értesíteni Dénes urfit a völegényességéről.

Az öreg méltóságos nem is remélte, hogy ilyen könnyen fog menni a dolog. Semmi ellenvetése nem volt a fiunak. Tudtam, hogy jól választottam — dörmögte megelégedetten Dénes ur. Holnap együtt megyünk át Csajágra. Ejj, lám, ma-holnap nagyapó lesz a nevem.

— Micsoda levelet hozol Pista — kérdezte reggelre kelve az inastól vigam. — Küldöl csak ide a nagyságos urfit, addig majd átolvassom a levelet.

— A nagyságos ur még hajnalban elutazott, éppen ő adta ezt a levelet a méltóságos ur számára.

— Elutazott? — kérdé csodálkozva Dé-

nes ur. — Hadd látom, mit ír a fiu. Nem szeretem maz ilyenfajta levelezést — tette hozzá rosszkedvűen s izgatottan kezdte bontogatni a levelet. — Menj a dolgozdra — mordult az inasra, aki esendesen betette maga mögött az ajtót.

Jobb is, hogy nem volt tanuja a hatalmas, nagy ember gyöngeségének. A levél rövid volt. Csak az állott benne, hogy ez egyszer nem engedelmességhatik a fiu az atyai parancsnak s bár nagyon hálás a gondoskodásért, de nem veheti el a neki szánt menyasszonyt. Őt nemcsak a szerelme köti Esztihez, hanem a becsület is. Nem hagyhatja már cserbe a leányt, aki mindenét föláldozta neki. Ezt nem merte személyesen elmondani, de így levélben könyörög, hogy nyugodjon bele a változatlanságba s adja beleegyezését ahhoz, hogy elvehesse kedvesét, ha egyébként nem, legalább azért az egy hónapos kis unoka kedvéért. Mikor Dénes ur ide ért a levélolvasásban, felordított, mintha halálos sebet kapott volna. A szolgák megdöbbenve néztek utána, mikor a méltóságos asszony szobája felé rohant.

— Hallgasson ide Teréz. Ilyen szerencsétlenséget! Dénes megszökött az esküvő elől.

A méltóságos asszony megkönnyebbülve mosolygott. Hát csak ez a baj? Hej, megmondta ő ezt, hogy összeesküvő lesz ő is, ha kell. Ime, itt az eredmény.

— És ez nem minden — folytatta Dénes ur. — El akarja venni azt a, azt a Török Eszti. Pedig megmondtam neki, hogy ez teljes lehetetlen.

— Miért volna lehetetlen — kérdezte gyöngye hangon az asszony, merően férje szeme közé nézve.

— Miért? Azt kérdezi. Nos hát tudja

meg. Azért, mert az a leány a testvére a maga fiának. — És a nagy, erős ember lerokadt a székre s úgy zokogott tenyerébe hajtva fejét. — És tudja Teréz, mit ír még az a fiu!? Hogy az ő viszonyukból már unokám is van nekem. Mit vétettem az Isten ellen, hogy így meglátogatt. Mit lehet itt már tenni? En voltam a bűnös s ártatlan gyermekeimet sujtotta az Isten haragja.

A beteg asszony könytelen szemmel nézett férje után, aki roskadozva vánszorgott ki a szobából. Szemei zavarosan tekintettek maguk elé, aztán elkezdett kacagni hosszasan, élesen. Ugy találták a cselédek, akik sehogya sem tudtak elmenni asszonyuk zagyva parancsain. Csak annyit értettek meg, hogy valami arczképet kér, amelyet a szívére akar tenni. A menyének a képét keresi.

Básthy Dénes ez alatt visszament a szobájába, melynek ajtaját becsukta maga mögött. Pár perc alatt egészen összerokadt, idegen alig ismert volna reá. Tehetetlen, reszkető kezű aggasztján lett belőle. Leült íróasztalához s irni kezdett a fiának.

— Édes fiam. Megvert az Isten mindnyájunkat engedetlenségédért. Most már nem parancsolok, hanem összetett kézzel könyörgök, hogy siess azonnal haza. Török Eszti nem lehet soha a feleséged, de még csak a kedvesed sem, mert ő a te...

A levél bevégtelen maradt. A toll kilesett a Dénes ur kezéből s mikor betörték az ajtót, már régen halott volt az öreg kamarás. Utolsó sorait özvegyének adták át. A szegény beteg méltóságos asszonyon megint kitört a nevető göres s öntudatának talán az volt az utolsó pillanata, mikor a lobogó kandallóba dobta a félig kész levelet.

odáig, hogy határozatok alapját kőpzhették volna. Ebből következik az is, hogy a miniszterelnök bécsi tartózkodásának nem az a célja, hogy érdemleges tárgyalásokat folyasson a bankkérdésben. Legfeljebb a *modus procedendi* állapítható meg, amelyet a tanácskozásokról be kell majd tartani, esetleg talán nem kötelező véleménynyilvánításra is kerülhet a sor. Más e kérdésben szintén érdekelt tényezők részéről, de mindezek a lépések csak a bankkérdés tulajdonképpen előkészítésére vonatkoznak. A magyar kormánynak, az osztrákok véleménye szerint, az a terve, hogy már az előkészítő tárgyalásokban a végleges döntés kereteit annyira megállapítsa, hogy a minisztertanácsnak, ha abba a helyzetbe jut, hogy érdemlegesen foglalkozzék a bankkérdéssel, könnyű feladata legyen és bizonyos mértékben csak e megbeszélések eredményeit szankcionálja.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délben egy bécsi újságíró előtt kijelentette, hogy elutazásának időpontja attól függ, hogy mikor fogadja a király. A beszélgetés további folyamán hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy *teljesen ki van zárva, hogy most bármely kérdésben döntés történhessen.* A bankkérdést illetőleg pedig még azt is mondta Wekerle, hogy ebben az ügyben tulajdonképpen még tárgyalni sem lehet, mert az erre hivatott referensek még nem kaptak instrukciót. *A kormány tagjai csak akkor fognak érintkezni, ha a szakelődők befejezték munkájukat.* Végül megjegyezte a miniszterelnök, hogy a szerb ügyben báró Aehrenthal minden szükséges lépést megtett.

A „Zeit” estilapja is közöl intervjút Wekerle bécsi látogatásának célja és jelentősége felől. Wekerle miniszterelnök a következőket mondta:

— Mint minden évben, úgy most is az évforduló alkalmából Bécsbe jöttem, hogy ő felségének és az uralkodócsalád tagjainak, ugyancsak egyes diplomatáknak a kormány nevében kifejezzem szerencsekívánatainkat. Ma Ferencz Salvator és Lipót Salvator főherczegek fogadtak, holnap pedig a többi főherczeg és főherczegnő fog fogadni. Magától értetődik, hogy ő felségénél is kihallgatásra jelentkezem. Az osztrák kormány tagjait és báró Aehrenthal külügyminisztert is meglátogatom. Nagy tővédezés, ha ezuttal nagy jelentőséget tulajdonítanak bécsi látogatásomnak. Teljességgel alaptalan az újsákoknak az a híre, hogy az aktuális politikai kérdésekben s így elsősorban a katonai- és a bankkérdésben ma döntés fog esni. Ez idő szerint tekintetben még a tárgyalások sincsenek megindítva, sőt még az utasítások sincsenek meg, amelyek e tárgyalásokhoz szükségesek és egyáltalán tévedés azt hinni, hogy a bankkérdésben csak egy minden további előkészület nélkül a kormányok megkezdhetik a tárgyalásokat. Főképpen szükséges, hogy megelőzőleg az illetékes és hivatott tényezők, tehát a szakelődők tanácskozást tartsanak és a kérdést úgy formái, mint érdembeli oldaláról megvilágítsák. Ezekre az előzetes tárgyalásokra eddigelé még az instrukciók sincsenek készen. Mostani bécsi látogatásomnak célja kizárólag, miként említettem, hogy az évforduló alkalmából megtegyem a szokásos látogatásokat az uralkodó család tagjainál és egyes nagyköveteknél. Minden ezzel ellenkező híresztelés alaptalan. Így nem igaz az sem, hogy bécsi utazásom a leg-

utóbbi szerbiai eseményekkel függ össze. Ezek a dolgok nem tartoznak rám. Ami a szerb parlamentben legutóbb lefolyt vitát és annak következtében a politikai helyzet kiélesedését illeti, báró Aehrenthal e részben már megtette a szükséges intézkedéseket.

Wekerle miniszterelnök végül azt mondta, hogy mostani bécsi látogatásának ideje attól függ, vajjon sikerül-e holnap a látogatásokat mind elvégeznie, mert ha nem, akkor holnapután is Bécsben kell maradnia.

Wekerle miniszterelnök bécsi útja több fontos közgazdasági kérdéssel is kapcsolatban van. Jelesül a magyar kormány bizonyosságot akar szerezni aziránt, hogy a *felemelt szeszadónak* behozatalához az osztrák kormány hozzájárul-e. Mert ez az adóemelést mindkét államban egyezre lesz behozható. Miután Ausztriában a parlament nem intézte el a szeszadó ügyét, a magyar kormány kénytelen volt a 40 koronás adóemelést helyett husz koronás pótlékot életbeléptetni, aminek következtében Ausztria és Magyarország között hektoliterenként 30 korona disparitás állott elő. Wekerle bécsi tartózkodását felhasználja arra is, hogy az osztrák kormánynál megsürgesse a szeszadó törvényjavaslat parlamenti tárgyalását. Az osztrák kormányban meg is van erre a hajlandóság, mert mind a két államnak érdekében áll, hogy a szeszadó javaslat szeptember elején törvényerőre emelkedjék. Az osztrák kormány legfeljebb azt a kívánságát akarja érvényre juttatni, hogy a magyar és osztrák törvényjavaslat között mutatkozó különbségeket megszüntessék. Nem elvi jelentőségű különbségekről van szó s így nem is lesz nehéz dolog kiegyenlíteni ezeket a különbségeket. A romániai kereskedelmi szerződés ügye is aktuális. Vasárnap a minisztertanács is foglalkozott vele. A magyar és osztrák kormánynak meg kell egyeznie abban, hogy a romániai vágott husz kontingentálásának milyen mértékét engedélyezzék. Wekerle és Darányi miniszterek ebben a tárgyban tegnap értekeztek s valószínű, hogy meg is állapodtak abban, hogy a magyar kormány milyen álláspontot foglal el a román követelésekkel szemben. Természetesen, minél nagyobb lesz a huszkontingens tekintetében az engedelmény, annál nagyobb ipari rekompenciációkat követelnek Romániától.

Többrendbeli hírrel szemben, amelyek szerint Wekerle Sándor miniszterelnök Ferencz Ferdinánd főherczeg, trónörökös előtt kihallgatáson készülné megjelenni, a Budapesti Tudósító-t a legilletékeesebb oldalról annak kijelentésére hatalmazták fel, hogy e hírek egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak, ami már abból is kitűnik, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös ez idő szerint nincs is Bécsben.

A nemzetiségi agitáció esődjé.

Ma számunkban jelentést tettünk arról, hogy a nemzetiségi agitátorok aknamunkája teljes esődöt vallott. A nemzetiségi csoport most ilyen kommunikéval akarja az igazságot elhomályosítani:

A románok körében most sok szó esik a nemzeti konferencia tervéről, melyet az előkelő vezérférfiak közül többen helytelenítettek, míg a román politikusok egy másik része erősen kardoskodik annak megtartása mellett. A román nemzetiségi párt végrehajtó bizottsága ma külön kommunikéban kijelenti, hogy a konferencia eszméjét nemcsak hogy nem ejtették el, hanem hogy a párt a román nép harcias hangulatára való tekintettel széleskörű és nagyarányú akciókat szándékozik indítani nemcsak a választói törvény ellen, hanem a napirenden lévő többi politikai kérdések dol-

gában is. Ez akció részleteit a párt végrehajtó bizottsága a parlament újbóli összeülésekor fogja megállapítani.

Ez a kommuniké azonban egyáltalában nem fedi az igazságot s a nagy harci zajjal megindított nemzetiségi akció egyáltalában nem járt azzal az eredménnyel, amelyet a nemzetellenes agitátorok vártak.

Egyházpolitika többszörös fel- öntéssel.

— Megjegyzések a legújabb ügyről. —

Budapest, január 5.

Még csak ez kellett! A mostani nehéz helyzetben külpolitikai bonyodalmak, belső bizonytalanságok és háborúságok között felujtani egyházpolitikai kérdéseket! Ilyenkor, amikor tudni lehet, hogy a pártok vetélkedéseinek taktikai miatt eselszövények keletkeznek, aknáknak vannak elrejtve és gyulékony anyagok közt járnak a tisztelt politikusok égő csóvákkal. Az államférfiu bölcsesége meglátja a helyzet veszedelmeit és figyelmet rájuk hivat, akiről feltételezi, hogy hallgatnak a beszédére.

Ekképpen a mostani napokban sem maradt el az intelem, hogy óvakodni kell a valósi ellentétek felvetésétől és nem szabad nehezíteni a dolgokat felekezeti viszálykodással.

Mennyire igaz volt a definíció rögtön látjuk, mihelyt Csanádmegyében tárgyalásra került a Ne temere dolga és Makón Návay Lajos, a képviselőház alelnöke, igazán liberális szellemű bátor és okos beszédet mondott, tiltakozva a pápának belügyi dolgainkba való jogtalan beavatkozása és felháborodást keltő törekvései ellen.

Felemelni a liberalizmus zászlaját, hogy elűzzük vele a sötétséget, a reakciós irányzat gyanus lovagjait visszakergessük, bizonyára nemes és becsületes feladat. Ezt tette Návay Lajos, amikor Makón kihirdette, hogy nem messze van az az idő, amikor a liberális zászló kibontása minden liberális magyar embernek kötelessége lesz.

Am rögtön látjuk a eszvetéseket és az aknákat. Látjuk, hogy egyszeribe rávetik magukat az egyházpolitikára és újabb felöntést rendeznek, lehetőleg mérgezett itallal igyekezővén meghódítani a gyanutlanokat.

*

Mindenki tudja, hogy Návay Makón nem alelnöke a képviselőháznak, valamiképpen ugyancsak Makón Justh Gyula nem képviselőházi elnök. Az ő elnöki és alelnöki funkciójuk a képviselőház üléstermére érvényesek és ezenkívül olyan alkalmakra, amikor a parlamenttől egyenes megbízást kapnak, hogy itt, vagy amott a képviselőház nevében nyilatkozzanak, beszédeket mondjanak, akár szoborleplezésnél, akár temetésen, avagy koszoru elhelyezéskor. Máskülönbén még a folyosói beszélgetéseket se tekintik olyanoknak, amelyek a képviselőházi elnökséghez tartoznak s inkább csak a diszkrécionális érzékre bízzák, hogy mennyire csinálhatnak a Ház elnökei pártpolitikát, akár Justh Gyula agitál a külön bank mellett, akár Rakovszky a katolikusok hatalmi terjedése érdekében, avagy Návay Lajos e terjeszkedés ellen.

Tehát Návay Lajos mindenesetre különválasztja az ő képviselőházi pozícióját attól, amit Csanádmegyében a törvényhatóságban elfoglal. És Návay Makóra érkeve, Makón tartózkodva esetleg nem gondol arra, hogy az ott mondott nyilatkozatoknak mielő politikai következményei lehetnek. A hírek is lassabban jutnak Makóra. A vezető politikusok közt lévő megállapodásokról is kevésbé értesülhet ott, minthogy ha Budapesten lenne s nem ismeri annyira a helyzetet és a helyzet veszedelmeit.

Ennélfogva tán meglepetést okoz Návaynak, ha most többféle jelből, közleményből és mozgalmából arról értesül, hogy kijelentései egyszerre mozgalmakat keltettek és felszínre vetették az utóbbi hetek óta szünetelő egyházpolitikát és pedig az egyházpolitikának

azt a fajtáját, melytől gróf Andrassy Gyula a Návay Lajos pártbeli vezére óva intette híveit. Nehogy félreértés legyen. határozottan konstatálni kell, hogy gróf Andrassy Gyulának az intelme nem a liberális mozgalmak ellen szólott, sőt inkább a tulsó oldal ellen, de általánosságban óhajtotta, hogy a mostani helyzetre való tekintettel legyen béke és az országos nagy érdekekért tartunk össze.

Návaynak a figyelmét Makón elkerülte a felszólítás fontossága és semmi rendkívülit nem talált abban, ha a néppártot megrójjá és a párt orgánumát megcsipkeddi.

Következik most szenvedélyes és harcias támadás a néppárti oldalról Návay Lajos ellen és pedig egyenesen, mint a képviselőház alelnöke és alkotmánypárti vezérpolitikus ellen. Megfújják a harci riadót a másodosztályú trombitákból és nekiesnek a liberálisizmusnak általánosságban és részleteiben. Akik minden alkalmat meg szoktak ragadni, hogy zavaros állapotokat teremtsenek, rögtön ráestek erre a makói esetre. Hogy valamit abból, amit Rakovszky István kapott, visszafizessenek Návay Lajosnak és különösen, hogy a klerikális közönség előtt életjelt adjanak magukról.

Másfelől viszont a Návay Lajos liberális álláspontjának ürügye alatt, látjuk előlépni a mostani politikai berendezkedés ellenségeit. Leszegezik a Návay nyilatkozatait, de nem azért, hogy az igazi liberálisizmusnak szolgálatot tegyenek, hanem azért, hogy a koalícióban lévő pártok között viszálykodást, ellentéteket és összeütközést okozzanak.

*

Ennyi az „eredmény“ eddig. Esetleg folytatása is lesz.

A „Ne temere“ ellen a liberális felfogás nem változhatik és nem is fog megváltozni. Minden magyar embernek, aki a törvénytet tisztelettel és aki polgártársainak lelki békéjét meg akarja óvni, legyen katolikus vagy református, résen kell lennie, hogy a jogtalan beavatkozást minden alkalommal visszaverhessük.

Az egyházpolitika mostani felforrallása nem volt politikai szempontból helyes taktikájú dolog. Am a lényeg nem változik. A védekezésre az éberség meg kell, hogy maradjon.

EGYHÁZAK.

— (Kálvin János emlékezete.) Kálvin János születésének negyvenöt éves évfordulója alkalmából világszerte rendezendő ünnepségekből a magyar kálvinisták erősen kivesszük a részüket. A Genfben felállítandó szobor számára még egyre folyik a gyűjtés és már eddig tekintélyes összeg gyűlt egybe. A genfi három napig tartó ünnepségeken a magyar kálvinista egyház képviselőit fogja magát, míg itthon az egyházkerületek fölhívására az egyházközségek és iskolák máris készülnek a méltó ünnepségre. A református társaságok Kálvinnak avval fognak hódolni, hogy élettrajzában újból megírásával, tanításainak népszerű ösmertetésével életre keltik emlékeztét.

— (A muzulmán autonómia.) A szerajevói országos kormány kiküldöttjei és a bosznia-hercegovinai muzulmán végrehajtóbizottság tagjai közt az egyházi autonómia vonatkozólag hónapokon át folytatott tanácskozások végre teljes sikerrel befejeződtek. A muzulmán bizottsági tagok a Beiram-ünnepre való tekintettel most hazatarttak, a jövő hét folyamán azonban ismét visszatérnek Szerajevóba, hol az egész végrehajtóbizottság és az országos kormány tagjai január 12-án újból összeülnek, hogy az eddigi tárgyalások során már megállapított autonómiai statutumot végleges olvasásban letárgyalják. A muzulmánok körében az autonómia létesítése nagy örömet keltett. A tárgyalások sikeres befejezésében nagy része van Ali Bég Firduszának, a bosnyák muzulmánok vezérének, ki több hónapon át Budapesten is időzött, hogy a magyar mértékadó köröket az autonómia ügyének megnyerje. Ennek daczára a muzulmánok az annexiót illetőleg most is ragaszkodnak azon kiáltvány tartalmához, amelyet Budapestről keltezte a múlt évi november 16-án in-

tézték a bosnyák néphez. E manifesztum szerint a muzulmánok tudvalevőleg népképviselői rendszert és parlamenti felelősséggel bíró kormányzást követelnek. Ez okból továbbra is tartózkodó magatartást fognak tanúsítani és ők maguk határozottan czáfolják azon hirt, mintha hódoló küldöttséget szándékoznának Bécebe küldeni.

A szerb bonyodalom.

Budapest, január 5.

Milovanovics szerb külügyminiszter beszéde nyomán keletkezett izgalom ugy látszik még sem fog nagyobb hullámokat felverni. Gróf Forgách belgrádi követünk erőlyes fellépése folytán Milovanovics jónak látta beszédének szövegét kikorrigálni. Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy Milovanovics tényleg használta a szkupstinában a külügyi kormányunk által kifogásolt szavakat, melyek állítólag arra szolgáltak, hogy a kormány állását befelé megerősítsék. Bécsi jelentések szerint a konfliktus Milovanovics kijelentése daczára, még nem tekinthető elintézettnak, mert előbb hivatalosan fogják megállapítani a beszéd hiteles szövegét. Mindenesetre jellemző a szerb államférfiakra, hogy nagyhangú kijelentéseiket kellő időben mindig tompítani tudják.

A szerb kormány lemondását a mai táviratok is megerősítik azzal, hogy a király nem fogadta el a lemondást. Belgrádi jelentések szerint különben a kormány lemondásának az a czélja, hogy egyes tárczákat más politikusokkal töltsenek be, kik által a kormány helyzete megerősödne a szkupstinában.

Mai hireink a következők:

A kikorrigált támadás.

Milovanovics szerb külügyminiszter szombati beszédének hiteles gyorsírói szövege ma érkezett Bécsbe. A hiteles szövegben a beszédnek monarchiánkra által kifogásolt passzusa sokkal enyhébb, mint ahogy a lapok jelentették. A lapok jelentése szerint ugyanis Milovanovics a következőket mondotta:

Ausztria, amelynek első lépése a Balkánon az volt, hogy két szerb országot rabszolgájává tett . . .

A hiteles szöveg szerint ez a passzus így hangzik:

Ausztria, amelynek első lépése a Balkánon az volt, hogy két szerbek által lakott országot elfoglalt . . .

Lehetséges, hogy a külügyminiszter csak később javította ki beszédét. A Szerbiával a beszéd miatt támadt konfliktus békés elintézését azonban bécsi felfogás szerint jelentékenyen meg fogja könnyíteni az a körülmény, hogy a hiteles szöveg nem tartalmazza a monarchiánkra sértő kitétel.

Belgrádi jelentés szerint a konfliktus Ausztria-Magyarország és Szerbia között, amely Milovanovics külügyminiszter expozéja körül támadt, ma békésen elsimult. Gróf Forgách belgrádi osztrák-magyar nagykövet ma délben meglátogatta a szerb külügyminisztert és Milovanovics utalt arra, hogy beszédének hiteles szövege egészen másképp hangzott, semmint Bécsben gondolták és az a passzus, amelyet a monarchia kifogásolt, nem is fordul elő beszédében. Így önmagától elesett az a kérdés, amelyet a belgrádi osztrák-magyar követnek kormányja nevében Milovanovicshoz kellett volna intéznie és az ügy el van simitva. Bécsi illetékes helyen még nem érkezett meg ennek a táviratnak megerősítése, de bízhatunk és valószínűnek is tartjuk a fentebbi jelentést.

Bécsi beavatott körökben úgy tudják, hogy a konfliktus Milovanovics beszéde miatt még távolról sincs elintézve. Előbb hivatalosan meg fogják állapítani a szerb külügyminiszter beszédének hiteles szövegét és az előreláthatólag napokig fog tartani.

György herceg gratulál.

György szerb trónörökös tegnap délelőtt meglátogatta Milovanovics külügyminisztert és gratulált neki bátor beszédéhez és köszönetet mondott neki a szerb hadsereg nevében.

Szerbia fegyverkezése.

A szerb kormány egy angol ügynökség útján nagyobb fegyver- és löszermennyiséget, köztük harmadfélmillióért kartácsot rendelt a belga Kastel-féle hajógyárban.

A brüsszeli „XX. Siècle“ ehez a következőket jegyzi meg: Honnan kapta Szerbia a pénzt ilyen nagymérvű bevásárlásokra? Ismeretes, hogy Szerbia pénzügyi helyzete mennyire kedvezőtlen, hisz még a szerb hadsereg tisztjei se kapják rendesét a fizetésüket. Szerb kölcsönről eddig nem hallottunk. Talán csak nem a nagy angol nemzet lappang a dolog mögött?

A hangulat Szerbiában.

Ámbár Belgrádban Milovanovics külügyminiszternek és a pártvezéreknek a minap mondott beszédei és a szkupstina határozata még mindig a közbeszéd tárgya, ezek az események még sem hagytak hátra a lakosságban oly mélyremenő hatást, amilyent általánosan vártak. Ugy látszik, hogy a szerb közönség is meg van már arról győződve, hogy a Szerbia külső politikájában beállott fordulatot belső okok idézték elő. Nehány ujság ma azt jelenti, hogy a kormány a királynak átadta lemondó kérvényét. A kormányt ennél az elhatározásánál különösen az az óhajtás vezette, hogy a szkupstinának legutóbbi jelentőségteljes határozatát az összes pártokból alakult erős koalíciós minisztérium hajtsa végre. A szkupstina titkos ülésében is ezt határozták el. A holnapután kezdődő karácsonyi ünnepet a pártvezérekkel való tárgyalás folytatására fogják fölhasználni.

A szerb kormány lemondása.

A Velimirovics-kormány ma lemondott. A király a lemondást nem fogadta el. A Velimirovics-kabinet ma azzal az indokolással adta át a királynak lemondását, hogy nem élvezi oly mértékben a szkupstina bizalmát, aminőre a mostani komoly viszonyok közt szüksége volna. A király nem fogadta el a lemondást, mert ezidő szerint, mikor a szkupstina nincs együtt, nem lehet a krízist oly módon megoldani, amely legjobban felelne meg a parlamentáris helyzetnek.

A kormány váratlan lemondása háttérbe szorította Milovanovics beszédét és a szkupstina határozatát. Politikai körökben nem titkolják, hogy a hangulat kedvtelen. A szkupstina határozatának elfogadása után többé visszavonulni nem lehet és ha Szerbia követeléseit nem teljesítik, akkor a háború kikerülhetetlen. Félő, hogy a nép a vezérek ellen fordul és kitér a forradalom, ha a szkupstina határozatában hangoztatott követeléseket nem tudja ki-ésikarni. Minden attól függ, hogy milyen álláspontot foglalnak el a nagyhatalmak. Illetékes körökben a konferencia összeülése előtt tartózkodni kívánnak minden további lépéstől és döntés amugy sem lehet január 17-ike előtt, mikor a szkupstina újból összeül.

Péter király ma ukázt irt alá, amelylyel Zsivkovics tábornokot nevezte ki hadügyminiszterre a lemondott Stepanovics helyett. A kinevezés a hivatalos lap holnapi számában fog megjelenni.

Izvolszki és az annexió.

A párisi „Cri de Paris“ a következőket jegyzi meg Izvolszkinak a dumában tartott beszédéhez:

Ugy látszik, hogy az orosz külügyminiszter memóriája nem egészen megbízható. Izvolszki állítása ellenére nagyon pontosan informálva volt báró Achrenthal szándékairól. Ezt a következő dolog is bizonyítja: Amikor Edvárd király Marienbádban időzött, Izvolszki egy napon Milovanovicsot, aki akkor még hazájának római diplomáciai képviselője volt, meghívta magához, Milovanovicsot Protics Sztóján volt szerb belügyminiszter

kísérte el Izvolszkihoz, aki ekkor Milovanovicnak következőket mondotta:

— A Balkánon komoly események vannak készülöben. Ausztria-Magyarország el van rá határozva, hogy Boszniát és Hercegovinát annektálja és az erre vonatkozó nyilatkozat a császárjubiläum napján fog megjelenni.

Ezután Izvolszki, hogy Szerbiát megnyugtassa, kompenzációkról beszélt és egy térképre rá akarta rajzolni, hogy ő ezeket a kompenzációkat hogyan képzeli. Minthogy hirtelenében nem találtak más térképet, a Proticsnál levő Baedekkerből kitépte a Balkán-félsziget térképét és ezerúzával meglehetősen határozatlanul megjelölte a kompenzáció tárgyát képező területeket. Ferdinánd fejedelem egy nappal később megtudta, hogy mit beszélt Izvolszki és elhatározta, hogy Ausztria-Magyarországot megelőzve, Bulgária csárjává kiáltja ki magát.

A „Cri de Paris“ abból, hogy Ausztria-Magyarország szándékát Izvolszkival oly előékenyen közölte, azt következteti, hogy titkos balkáni egyezmény áll fenn a monarchia és Oroszország között és azt kérdi, hogy Izvolszki miért nem jött el Oroszország szövetségével szemben is olyan lojálisan, mint Aehrenthallal szemben.

Angol vélemény a helyzetről.

Gróf Mensdorff, londoni osztrák és magyar nagykövét tegnap délután meglátogatta Grey külügyi államtitkárt és megmondta neki, hogy az osztrák és magyar külügyi kormány milyen lépéseket tett Belgrádban, hogy elégtételt kapjon Milovanovic minapi beszédéért.

A „Times“ azt írja, hogy Ausztriának és Magyarországnak forma szerint igaza van ugyan abban, hogy Milovanovic beszéde inkorrekt volt, de nem volna szabad elfelejtenie, hogy Milovanovic a leghiggadtabb szerb államférfi s hogy különösen európai utjáról való visszaérkezése után mindig a béke érdekében működött. A „Times“ azután így folytatja: Ha Milovanovic hallgatónak hatást tett, akkor nem veheti semmibe nézeteiket és szenvedelmeket. Ha hibát követett el, akkor remélhetőleg meg fogja adni a megfelelő elégtételt, olyant, amilyent Ausztria és Magyarország elfogadhat. Nagyon félünk tőle, hogy Milovanovic eltávolítása nem alkalmas Ausztria és Magyarország vagy az európai béke valódi érdekeinek előmozdítására. Ha Milovanovic a szónoki túlzás pillanatában hibát követett is el, az osztrák és magyar kormány bölcsesége megengedhetne volna magának, hogy siketséget mutasson oly államférfi hibájának hallatára, aki tudvalevőleg a leghatalmasabb mérsékelt befolyást gyakorolta hazája háborus pártjára. Meg vagyunk róla győződve, hogy találunk eszközöket visszalépésének megállítására, mert lemondása minden érdekeltnek csak kárt okozhatna.

A „Morningpost“ Ausztria-Magyarországnak Belgrádban tett diplomáciai lépéséről következőket írja: „Ez az eljárás igazolja azt a föltevést, hogy báró Aehrenthal Szerbiát okkal, vagy ok nélkül, meg akarja támadni. Báró Aehrenthal mester abban, hogy a brit rokonszenvet magától eltávolítsa, és a nemzeti élet imponderabilitásával Angliában, Franciaországban, Olaszországban és a többi európai államokban nem törődik. Hogy mi lesz ennek a következménye, nem lehet előre megmondani. A török kormánynak mindenesetre meg kell állapítania politikáját, mielőtt még báró Aehrenthal a császári csapatokat átküldi a Drínán.

Milovanovic beszéde és az orosz sajtó.

Az orosz lapok nagy meglepéssel írnak Milovanovic beszédéről. A „Novoje Vremja“ azt hangoztatja, hogy a legkevésbé, amit az orosz közvélemény megkövetelhet, hogy Bosznia és Hercegovina olyan önkormányzatot kapjon, mint Kréta. A „Rets“ jogosulatlanul tanja Ausztria ultimátumát, mert nem is lehet szerb miniszter-től nagyobb önmérsékletet kívánni, mint amilyent Milovanovic tanusított. Ausztria-Magyarország nervozitása vagy azt bizonyítja, hogy a monarchia a legvégsőre is el van szánva, vagy pedig azt, hogy ellenfelét meg akarja félemlíteni.

Legujabb.

Belgrádból jelentik: Zsifkovics tábornokot hadügyminiszterre nevezték ki.

Szófiából jelentik: Illetékes helyen kijelentik,

hogy fenn áll ugyan az a szándék, hogy Liaposev, mint delegátus Konstantinápolyba küldessék, de kiküldetésének időpontját az új tárgyalási alap előzetes megállapításától, illetőleg a Törökországban bolgár áruk ellen kezdett bojkott beszűntetésétől teszik függővé.

Halottas beszéd.

Budapest, január 5.

Nem kaptak koszorút és nem borította be a tetemüket hajbókoló szirmtu iris és nehéz illatu rhododendron. Nem zokogott fölöttük a Duomo Matrice lélekharangja és nem gördült a koporsójukra a pálmás, acanthos Camposanto göröngye. Pap nem misézett, gyászszóltár nem zsongott, ravatal sem feketélt a katafalkok alatt, de a tenger tomboló viharja közben gyönyörű volt a temetésük és gyönyörű volt a meghalásuk. És most mégis értük hullanak legsűrűbben a könyvek: hatvan messinai szerelmesekért, hatvan mámoros, nászt ült szerelmesekért.

Mikor odalent, a szertelenségek Sziciliájában újra megrázkódott a föld és — ki tudja hányadszor? — összeomlott a világ, az embereken végigfutott a borzalom. Elfogta a lelkeket az iszonyat és fölzakadtak azok a sóhajok, amelyeket ilyenkor részvétnek megáhitatnak keresztelnek el testvéreink az Urban és amelyek azt susogják: de jó, hogy én nem voltam közöttük! Mikor pedig megjött a hír, hogy a tenger hatvan fiatal, nászutas párt is elvitt magával, elkönyeztek a balgák, a szivaesszivűek és vörösré zokogják vala az orrukot és a battisztzsebkendőiket, miként telesírták vala üvegeskéiket a sirató neulansok a temetéseken, amelyek kétezer esztendőkkel ennelötte történtek vala Messinában. És a legnagyobb lett a bánat a messinai hatvan szerelmesekért, hatvan mámoros, nászt ült szerelmesekért.

Én pedig azt mondom nektek, feleim: csak az eltévelyedettek, a rövideszűek, a pityeregni szeretők és a kislelkűek kezében van most könycsésze, akik még sohasem csókolták az ajkukat véresre, akik még sohasem voltak részegek és akik még sohasem kóstoltak mámort. Csak azoké a köny a messinai szerelmesekért, akik nem tudnak elfulni a gyönyörbe és akik nem tudnak meghalni hajnalon, mikor az éjjel már a menyország hurijait ölelték. Az élet bölcsé érti, hogy a messinai párokat a tenger az örök gyönyörűség felé vitte el, és az az utolsó messinai éjjel, amelyen izzó testtel ölelték egymást, az örök gyönyörök éjjele volt nekik.

Sokfelől jöttek a messinai párok. De valamennyiöknek a hazája az észak volt; ott ülték meg a násztort és onnan hajóztak a szerelmes levegőjü Messinába. Otthon hó volt, minden csupa jég, csupa fagy, az emberek szívére kérges vert a hideg és otthon nem lehetett szeretni. Otthon az emberek illedelmek és előrelátók, kenyéért robotolók és számítók. A szerelmeseknek Dél kellett, lábban megvonagló föld, forró olasz éjjel, könnyelmű vidámság, szertelenség és Messina. Elvágytak a Turidduk és a Santuzzák világába, ahol szenvedélyesebb az ölelés, ahol tűz lobog a csókokban, ahol vörösek az alkonyok, ahol mandola peng az utczákon és ahol szicilianák hangzanak föl az éjben. És megtalálták mindent. Izzó földet, szerelmes dalokat, énekes Messinát és csókot és mindent. És mámorral és boldogsággal eltelve, egymásba ringó léptekkel rótták az utczákat és szépnak, nagyon, de nagyon szépnak látták ezt a világot, amely Messinától néhány ezer kilométerrel magasabban ocsmány és piszkos hóval megszenyvezett. És élvezték a fiatal-ságukat és a szerelmüket és az asszonyokban a Dido királyné vágya lobogott, a férfiakban pedig a kentaurok szilajsága és féktele-sége. És gyönyörködtek abban a kábitó, örökké szomjazó mámorban, amely nagyszerűbb és izgatóbb volt, mint amilyet a falernumi nektár ad, vagy mint amely a girgenti-i vörösbortól száll le az agyvelőkre. Elveztek pedig ezt messinai hatvan szerelmes párok egészen addig az estélig, amely a nagy virradást megelőzte. Akkor pedig kiültek a terrasseokra, bámulták a tengert,

amelynek a hajjai csak Messinában tejfehérek és amely csak Messinában izzik és forr olyan szenvedélylyel, bámulták a Matrice lilába játszó tornyát és bámulták a csodálatos pompáját a sziciliai éjjelnek. Aztán elpihentek; meglópták Szicilia összes isteneinek a boldogságát, belekóstoltak mindabba a gyönyörbe, amit Astarte, Aphrodite és Venus karthagóiaknak, görögöknek és rómaiaknak adott valaha. Elkergették Északot és olasz lett mind ahány, sziciliaiak lettek mámoros, öllelkező, nászt ült messinai szerelmesek.

Sohse ért véget a messinai éjjel. Az összeomlás, amely pusztulást vitt mindenüvé, örökké tette a gyönyört és a szerelmet. Sohse ébredtek föl a hatvan szerelmes párok és nem látták meg egymást kiélten, gyűrött arccal, fakó szemekkel. Megmaradt öröknek a fiatal-ságuk, amely nem tompulhatott el hideg, szerelem nélkül való életté. Nem látták meg soha a fagyos északot és a hideg emberek rettenetességét. Mikor ők meghaltak, szép volt a világ.

A balgák pedig sopánkodnak érettük. Sirnak, mert hatvan emberpár úgy halt meg, hogy nem kellett káromkodnia a halálos ágyán, tördelik a kezüket, mert hatvan emberpár magával vitte a sirba a boldogságát és az illuzióit. De nem tört volna ki a fájdalom egyik bárgyuból sem, ha a messinai szerelmesek megmenekedtek volna a pusztulásból és vitte volna őket az élet egy borzasztóbb katasztrófa felé, amelyet az öregek a kihullott foguak és a kihült szivűek mind átélnek, amely a legborzasztóbb katasztrófa e földön és amely akkor éri el az embert, amikor az illuziói foszlanak el. Ha megmenekedtek volna a messinai párok és hazavitte volna őket, északnak, a hajó: megérték volna a maguk összeomlását. Összetörök az élet, a szerelem, a bizalom, a szépség. Eliramlik a fiatal-ság, a melegség, az izgalom és a szenvedély. Elhal a mandolin-peangés és a messinai éjjel szicilianája, de eljön a szomorúságok, a keserűségek, a kiábrándulások és a fájdalmak kora. Nem marad meg semmi a világ szépségeiből, csak egy messinai éjszakának az emléke, amely olyan csodálatosan szép volt és amelyből olyan rettenetes lett volna a fölébredés.

Ezért mondom nektek, feleim: ne sirásatok a hatvan boldog, menyekben lévő messinai párokat. Ők jól jártak; a sors kegyelmes vala irántuk. De ha már megeredtek a könyvek és tele kell sirni zokogó sirással a könycsészeket: sirjatok a magatok sorsán és hullassátok a könyveiteket, hogy tinétek megadatott a fölébredés. És bizony mondom nektek: nagy az okotok a könyhullajtásra.

Hatvan messinai szerelmeseknek pedig emeljetek oltárt pogány Venus ligetében, amely ott vagyon az Aetna körül, valahol a kék tenger mellett elhuzódó pagonyban. Vegyetek a terméskő oltárra tüzet, füstölőt és ámbrát és hintsétek meg a fejeteket rózsaszírommal. Aztán oldjátok meg a saruitokat és kérjétek az istenasszonyt, akit a szenvedések istene kivert a földről, hogy legyen irgalmas szegény, bűnös fejetek iránt és juttasson nektek is olyan sorsot, mint amilyet adott hatvan boldog messinai szerelmeseknek.

Quibus luceat lux perpetua...

Déri Imre.

KÜLFÖLD.

Az angol királyi pár utja. Az angol királyi pár londoni főhivatalos jelentés szerint február 9-én a német császári pár látogatására Berlinbe érkezik. Éppen most, amikor az összes nagyhatalmak közül a konferencia dolgában Németország az egyetlen, amely híven kitart Ausztria és Magyarország mellett, a berlini diplomáciai körök ennek a látogatásnak nagy fontosságot tulajdonítanak. Berlin község képviselője az angol királyi párt a brandenburgi kapunál üdvözölni fogja.

A francia minisztertanács határozata. Az Elysée-palotában tartott minisztertanács elhatározta, hogy a két kamarának összeülését alkalmá-

val törvényjavaslatot nyújt be, amelyben a Draveil és Vigneux községekben előfordult zavargások miatt elítéltek számára amnesztiát kérnek. Pichon külügyminiszter ismertette a külügyi, különösen a keleti helyzetet és közölte a Renault követnek Fezbe Muley Hafidhoz való utazása alkalmával adott instrukciókat. Ezek az instrukciók megfelelnek a két kamarában tett nyilatkozatoknak, összhangban állanak a Marokkóra vonatkozó nemzetközi szerződésekkel, valamint a Franciaország és Marokkó között kötött külön egyezményekkel és pontosan megállapítják azokat a feltételeket, amelyek mellett a Saoya-terület fokozatosan kiürítendő, amely a periferián kezdődik, ahol Muley Hafid tartozik gondoskodni a biztonságról és rendről.

A krétai kérdés. A „Vossische Zeitung“ értesülése szerint Anglia és Franciaország között véleményeltérés támadt a krétai kérdés megoldása körül. Köztudomású dolog, hogy Angolország annak idején megakadályozta, hogy a krétai kérdés a konferencia programjára kerüljön. Most kiderült, hogy Anglia Törökországnak azt az ajánlatot tette, hogy mondjon le Krétáról az ő javára és Angolország Krétát a joni szigetek mintájára fogja kormányozni. A londoni kormány ennek fejében pénzübeli kárpótlást akart juttatni a portának és késznek nyilatkozott arra, hogy később Görögország számára le fog mondani Krétáról, de magának tartja meg a Suda-öblöt. A francia kormány tudatta a londoni kabinettel, hogy ebbe a megoldásba semmi körülmények között sem egyezik bele.

Verekedés egy osztrák pártgyűlésen. A triesti nemzeti szlovén munkásszervezet tegnap estére a Narodni Dom tornacsarnokába gyűlésre hívta egybe a szervezet kebelében lévő vasuti alkalmazottakat a vasuti alkalmazottak cseh-szlovén szövetségének megalakítása céljából. A gyűlésen kivülük mintegy 15 szociáldemokrata vasuti alkalmazott is megjelent. Az elnökség megválasztásánál a két párt között viszályok, végül pedig verekedés keletkezett, amelynek folyamán a szociáldemokratákat kiszorították a teremből. A tumultusra való tekintettel a kormánybiztos szükségét látta a gyűlés feloszlatásának. Közben a verekedést folytatták az utcán, ahol erős rendőrség lépett közbe, szétválasztotta a verekedőket, akik erre szétoszlottak. Több ember megsebesült.

A török kamara munkarendje. A Surrai Ummel a jövő kamarai üléséről azt mondja, hogy a kamara első sorban meg fogja hallgatni a kabinet nyilatkozatát a bel- és külpolitikáról és azután oly pozíciót fog neki biztosítani, amely alkalmas lesz, hogy a végrehajtó hatalom iránt felkeltse a nemzet bizalmát. A kamara azután alapos tárgyalás alá veszi az előterjesztett törvényjavaslatokat és a legfőbb súlyt a költségvetésre fogja illeszteni. A lap továbbá kiemeli az adóbehajtásról szóló törvények megváltoztatásának szükségességét. Ugyanekkor a Surrai-Ummel felhívást tesz közzé, amelyben azt mondja, hogy panaszokkal ne forduljanak többé az ifjú-török bizottsághoz, hanem a hatóságokhoz és hangsúlyozza, hogy most a kamara a legilletékesebb hely a panaszok előterjesztésére.

Francia flottaterv. A „Matin“ szerint Picquart tengerészeti miniszter az egész hadiflotta leltározásával foglalkozik, mert hiú képet kíván nyerni a tengeri hatalom állapotáról a tengerészet átszervezéséről bekövetkezendő kamarai vita alapjául. A reformterv megállapítása céljából legközelebb behívják a felsőbb tengerészeti tanácsot. A „Matin“ ehhez megjegyzi, hogy a francia nép bizonyára semmi áldozattól nem fog visszatérni, hogy tengeri hatalmának továbbfejlesztését biztosítsa, ha csak megkapja a szükséges garanciákat arra, hogy a pénzeket hasznosan fogják fölhasználni.

A perzsi forradalom. Tegnap Ispahanban időnként megszakítással folyt a küzdelem mindaddig, amíg a Baktiar-párt részéről erősítés érkezett, amely az elégedetlenek táborát észrevehetően megerősítette. Több katona az angol konzulátuson kerestett menedéket. A kormányzó palotáját a város lakói kifosztották. A kormányzó visszalépett és helyébe a Baktiarok vezére kiáltotta ki magát Ispahani kormányzóknak.

A gyász országából.

— Ujabb részletek a dél-olaszországi katasztrófáról. —

— Távirati tájékoztató. —

Borzalmas részletek érkeznek Dél-Olaszországból, az ember képzeletét meghaladó borzalmak. Hihetetlen jelenetek játszódtak le és játszódnak le még mindig a romba dőlő városban és az emberek kivetkőznek minden emberi érzésből. Némelyek vadállati erővel küzdenek életükért, mások örjítő közönyvel nézik lábuknál heverő holt testvéreiket, apáikat, anyáikat és köhalmazok alatt éhezve megadják magukat sorsuknak. Jajveszékélés és sebesültek nyöszörgése tölti be a léget és a törmelések alatt még mindig halállal vívódik sok száz ember.

Messina újra ég.

Messinában a városháza még mindig ég. Hatalmas gőzfecskendők óriás vízsugarakat lövelnek az égő katalna, de nem tudják a tüzet eloltani. Minduntalan óriás tüzlángok szállnak ki az épületből és szerteszét szórják a levéltár égő iratait. Időközönként tompa moraj hallatszik a földből. A földrengés ez, amely december 28-ika óta huszonöt-szor megismétlődött. A városháza előtt az orvosok kötözőhelyet rendeztek be; itt a sebesültek és a halottak össze-vissza hevernek a földön. Az orvosok a legszükségesebb szerek nélkül szükkölkednek, nincsen elég kötözőszer és orvosság és a sebesülteket elaltatás nélkül kell amputálni. A városban egyetlen kő sem áll a másikon, a csatornák tele vannak omladékkal, amely sok helyen fölér egészen az emeletig. Akárhol szedik szét az omladékokat, mindenütt halottak bukkannak elő. *Eddig huszezer halottat temettek el, de még negyvenezer, vagy talán még több is várja eltemetését.* A földszálsnak indult holttestek borzasztó szagot terjesztenek, amely embereket és állatokat messzire elkerget.

Az az általános rémület, amelyet a földrengés Messinában okozott, még mindig fogva tartja a lelkeket. Vannak, akik szerencsésen megmenekültek a rémes pusztulástól, de még sem tudják a szerencsétlenség helyét elhagyni. Jajveszékélve bolyongnak a romok között s a mentők felszólítására, hogy menjenek biztonságosabb helyre, rá sem hederítenek. Egy körakáson félig meztelenül ül egy egész család. Csodálatos módon megmenekültek. Most egyetlen egy esőernyő alatt kuporognak. Hiába szólítgatják a mentők, hogy jöjjenek velük, meg sem mozdulnak helyükről, csak azt hajtogatják folyton, hogy ott akarnak elpusztulni ők is, ahol mindenüket elveszítették. Nem messze tőlük egy ószhajú asszony fekszik a földön. Kis vánkos az egyetlen takarója. A szerencsétlen öreg asszonyt csak úgy rázza a hideg. Fél akarják szedni és a hajóra vinni, kétségbeesetten kapszkodik a romokba s fuldokolva kiáltja:

— Itt alattam vannak eltemetve gyermekeim s férjem, itt akarok én is meghalni!

Valamivel mesebb fiatal leány könyörög segítségért. Panaszodik, hogy *három napig nem evett és nem ivott.* Olyan gyöngye, mesze alig tud beszélni. Ott is el akarják vinni; de nem akar a mentőekkel menni, mert félig meztelen és szegyelet magát. A katasztrófa tudvalevőleg a hajnali órákban lepte meg az alvó lakosságot. Ezért a megmenekülteken alig van egy szál alsóruhánál több. Később takarót és ruhadarabot kerestek, hogy testük meztelenségét némiképpen fűdhessék. A hideg is gyöttri a szerencsétleneket. Dideregve, vaczogva bujnak a legkülönbözőbb ruhába. Szinte mulatságos volna, ha nem volna olyan borzalmas háttere, amint férfiak szoknyát, az asszonyok pedig katonai uniformist öltöttek magukra. Sokan ágytakaróba burkolóznak. Az ember, ha nem hallaná a haldoklók hörgését, első pillanatra

azt hinné, hogy farsangi jelenetnek a szentáruja. Egy nagy rangú hivatalnokon valami operettféle kosztüm volt, míg a felesége fehér bőrnadrággal védekezett a dermedtő hideg ellen.

Sok megmenekült ember a borzalomtól esztét veszítette. Egy fiatal ember feleségének már feloszlásnak indult holttestét ringatta ölben, miközben alató dalokat dudolgatott. Mikor el akarták tőle venni a holttestet, *dühöngeni kezdett.* Sok megmenekült az általános borzalom láttára *öngyilkosságot követett el.* *Az örültek száma féltelmetesen szaporodás.* Szeizilia örültek-házai alig tudják befogadni az elmebajosokat. Az elemektől való félelem, meg a családtagok elpusztulása igen sok embernek esztét vette. Egy bankhivatalnok kétségbeesetten kereste feleségét és gyermekét a romok között s abban a pillanatban lötte magát fölé, amikor kedveseit hajóra szállították. *Fomanco* képviselő amikor megtudta, hogy elpusztultnak vélt bátyját megmentették, örömeiben örvöngeni kezdett, úgy hogy meg kellett kötözni.

A romok közt minden rendszabály dacára tovább folyik a fosztogatás. A messinai Banca Commerciale bedőlő falai alatt milliók hevernek. A pinczelyhelyiségekben három feyenczruhát találtak és felületes vizsgálatból is látszik, hogy az aranyrudakból sok hiányzik, de 20 millió bankjegy éértelen. A Banca d'Italia pénzszekrényeit és letéptéztárát a tüzvész nem érte.

Messina újra épül.

Tegnap még egy hangzott, hogy Messinát a földdel teszik hasonlóná. Volt — és ne legyen többé. Ma új reménysek keltek. Messinát újja építik. A nemzetközi segítőakció arányairól meg lehetős képet adnak ezek a számok: Amerika kongresszusa 800.000 dollárt szavazott meg a károsultaknak; az amerikai Vörös Kereszt 390.000 dollárt küldött táviratilag. A szerencsétleneken tehát segíteni fog a részvét és Dél-Olaszország elpusztult városai új életre kelnek.

Orlando igazságügyminiszter egy interjúban kijelentette, hogy Messinának újra kell épülnie és felsorolta azokat az intézkedéseket, amelyek az igazságügyi kormányzat újjászervezésére a tulajdon viszonyok rendezése céljából szükségesek. A miniszter a tengerészek és a katonák önfeláldozó működéséről a legnagyobb dicséréssel szólott. Ha valaki figyelmezteti őket, hogy hangot hallott, rögtön mentéshez látnak és egész éjjeleken át dolgoznak. A királyról azt mondta a miniszter, hogy megrendült, vagy beomlással fenyegető házakba ment anélkül, hogy ügyet vetett volna rá, hogy mily veszedelemnek teszi ki magát. A király sajátkezüleg köztölt be sebesülteket és segítségére volt az orvosoknak az operációnál. A miniszter azután Messina újraépítésére tért vissza és hangoztatta, hogy *helyesebbnek tartja, ha a várost magánkezedményezésből építik újja.* Az állam abban a helyzetben lesz, hogy igen kedvező föltételekkel bocsáthat pénzt rendelkezésre.

Hírek az elpusztított vidékről.

Az elpusztított községekből ismételtelen és egyre érkeznek a kérések katonasággért. Az a legrosszabb a dologban, hogy a vasutasok Lazaróban, ahol a családjaik laknak, elhagyják a vonatokat és vonakodnak utrakelni s szolgálatot teljesíteni. Ez leirhatalan zavart idéz elő, mert a többi vonalak gépészei nem ismerik a calabriai alagutakat. A kocsi és szekerek tömve vannak sebesültekkal, akiket a kocsi meztelen deszkáira fektetnek, mert még szalma sincs. Ötórás utakat husz óra alatt tesznek meg. Egy reggioi leánynevelő-intézet növendékei, öt 8—13 éves gyermek, akik a szerencsétlenséget túlélték, Pizzóba érkeztek. A szegénykék három éjjelen át nem voltak

fedél alatt és az elpusztult Spinelli-czukrásda hulladékaiból éltek. Az intézet hatalmas épülete rombadőlt. A lépcsőház négy emelete összeomlott és romjai alá temetett hét tanítót és tizenegy növendéket. Csodálatraméltó volt a tizenhárom esztendőes Chiaravallotti Nunciatina hidegvére, aki előkészített egy derékajlat, hozzákötöztött egy leánykát és megparancsolta neki, ugorjon alá az alant fölhalmozott holttestekre. Így tett egyik leány a másik után és utoljára maga Nunciatina ugrott le a negyedik emeletről. Csaknem valamennyien sértetlenül menekültek. Az egyik leányka ugrás közben beleakadt ruhájával az erkély rácszatába és fejével lefelé függve maradt az erkélyen, anélkül, hogy valaki segíteni tudott volna rajta. A szél szétszakgatta ruháit és testét ide-oda csapdosta. A rettentő kép az inkvizíció legborzalmasabb napjaira emlékeztetett. Pár óra múltán kiszervezték a szerencsétlen teremtés, de kihült teste még mindig a szél martaléka.

Palermó és Messina között a vasuti összeköttetés újra helyreállt. A kikötőt hadihajók és kereskedelmi gőzösök zsufolásig megtöltik. A segítőakció ma már jobban van szervezve. A kevésbé szenvedett külvárosok lakosai között élelmiszert osztottak szét. A palermói, genuai és egyéb városok tűzoltóságai élénken részt vesznek a mentésben. Fulzi Nikola képviselő holttestét megtalálta a romok alatt. A romok eltakarítása közben egy papagáj hangját hallották. Kutattak azon a környéken és egy egész családot csekély sérülésekkel emeltek ki a romok alól. A gyöngy földlökések még egyre érezhetők, ezek következtében a megrongált házak végkép összeomlanak. A romokat fertőtlenítő szerekkel fecskendezik be, hogy a büz káros hatását elcsillapítsák.

Giolitti miniszterelnök Bartolini minisztertől a következő táviratot kapta: Meglátogattam a kalabriai partvidéket Reggio Villa San Giovanniól és Bagnarától északra. A mentési szolgálat kielégítő. Seyllában azonban hiányzik a kellő szervezet, miért is felszólítottam a Lombardia cirkáló parancsnokát, hogy minden munkáját a helynek szentelje. Faro irányában is meglátogattam a partvidéket és itt a szolgálat kielégítően van szervezve. Egyes helységeiben a lakosság bátorsága lassan-lassan visszatér. A rendkívüli védelmi állapot a közszolgálatnak hathatós nyomatókat ad. A Grana Siere torpedóuzó este Palermóba indult. A hajón viszik a Banca D'Italia messinai fiókjából kimentett pénztárkészletet.

A királyi pár.

A királyné az utóbbi napokban hősiesség és lemondás dolgában nagy dolgokat művelt. Amikor a „Regina Elena” hajón a betegeket ápolta, egyszerre a hajó földézetére rohant egy ember, aki a kórházból szökött meg s azt kiáltotta:

— Oly nagy a szerencsétlenség, hogy jobb meghalni!

Egy asszony, aki ezt hallotta, annyira megrémült, hogy ágyából kinyugrott és a tengerbe akarta magát vetni. A királyné kitárt karal állott eléje s ekkor az örült asszony minden erejéből fejével nekiment a királyné mellének s úgy megütötte, hogy vérzett. A királyné, bár nagy fájdalmat érzett, folytatta a betegek ápolását.

A király a következő parancsot intézte a hadsereghez és a haditengerészethez:

Annál a szörnyű szerencsétlenségnél, amely olasz hazánk nagy részét érte és amelynek két nagy város és Kalabriának, meg Sziciliának számos vidéke esett áldozatul, ismételtlen meggyőződtem személyesen a hadsereg és a haditengerészeti nemes lelkesedéséről, amely fáradozását vitéz tisztjei alatt egyesítve, az idegen hajók legénységével magasztos részvételben oly művet vitt véghez, amelyben valódi hősiességgel mentette ki a beomló romok alól a szerencsétlenül eltemetett áldozatokat, ápolta a sebesülteket, az életben maradottnak hajlékot épített és életföntartásukról gondoskodott. Élénken emlékezve ama megindító színijátékokra, amely engem

mélyen megrendített, lelkemből a hadsereg és haditengerészet iránt való csodálat hatalmas érzelmé nyilatkozott meg. Halás megemlékezésem spontán módon fordul az angol, orosz, német és francia hajók tengernagyjai, tisztjei és legénysége felé, kik az emberi szolidaritás csodálatraméltó példáját mutatták, amidőn oly nagy lelkeséggel voltak segítségünkre. Viktor Emánuel.

Borzalmak.

A Messinába vezető tengeri utat egészen ellepték a csápok, melyek újabb áldozatokra leselkednek. Az újabb földrengések Messinában oszonyu rémületet és kétségbeesést idéztek elő. Az életben maradottak olyan ordítózásban és jajveszékésben törtek ki, mintha megőrültek volna. Az újabb lökések azokat a házakat is összedöntötték, melyek az első nagy rengés után még állva maradtak.

A katasztrófa színhelyén lejátszódott összes epizódok az életben maradottak rendkívüli érzéketlenségéről tanuskodnak. Bagnarában egy fiatal leány halt meg a romok alatt, akinek a feje és karjai két napon át kinyultak a romokból és hasztalan kiáltozott segítségért. Ennek a leánynak a sorsát atyja, egy nagy, erős ember pecsételte meg, aki a kezét se mozdította, hogy leányát megmentse, ham mint maga beszélt, megelégedett azzal, hogy vergődő leányát nézte és megáldotta. Bagnara Palmi és más városokban sok száz egészséges és erős életbenmaradott van, kik anyáikat, fiaikat, fivéreiket és nővéreiket a romok alatt tudták, bárha azok közül többen talán még éltek, nem tettek semmit, egy követ sem mozdítottak ki a helyéből és nem hoztak segítséget. Mindegyiknek csak arra volt gondja, hogy a saját életét és a személyes érdekeit védje és veszni engedték embertársaikat, hogy a saját bőrüket annál jobban védhessék. Egy pap és egy öreg asszony, kiket házuknak a romjai alatt még élve találtak, tiltakoztak az ellen, hogy őket megmentésék, mert vagyonuk benn maradt a romok alatt, anélkül pedig az élet nekik értéktelennek látszott.

Egy angol hadihajó a Messagero Maritima egy gőzöst, melylyel utközben találkozott, hasztalan kérte, hogy vegyen fel sebesülteket a fedélzetre, mire a hajó kapitánya élesre töltötte meg az ágyukat, hogy az ilyen esetek megismétlődésénél nagyobb preessziót gyakorolhasson.

Lavall hercegnő a katasztrófáról.

A katasztrófa megmenekültjei között van Lavall hercegnő is, aki férjével és gyermekeivel csak most tért vissza Rómába. A hercegnő a következőket beszélt el egy újságírónak megmeneküléséről:

— A katasztrófa idején mi a messinai Fusco-villában laktunk. Én reggel kimentem Taorminába, népfölkeltet nézni, ahol csodás színeket lehet megfigyelni. Alighogy kiérkeztem, megkezdődött a földrengés. Annyira remegett a lábam alatt a talaj, hogy fogódzkodás nélkül nem voltam képes megállni. Halálos félelemmel siettem ekkor ki az állomásra, hogy mielőbb Messinába jussak. De vonat már nem ment, erre gyalog indultam utnak. A föld folyton remegett és hullámzott, mint a víz felülete. Megfeszített erővel siettem Messina felé és két órai gyaloglás után a városhoz értem. Csak egy lángengert láttam. Ekkor futni kezdtem, nem törődve azzal, hogy égő falatok zuhantak le minden pillanatban mögöttem. A Fusco-villát kerestem, ahol gyermekeim maradtak hátra. Végre oda-értem. Pusztá falak meredtek rám. Ekkor beszáladtam a házba és a romok közt keresgélni kezdtem s vérvő ujjakkal emeltem fel a köveket, de a kis leányaimat seholsem találtam. Végre két kis csecsemőre bukkantam a hamuban. Még éltek. De hol vanuak az én gyermekeim. Megadósos reménytelenséggel ültem le az egyik romhalmazra, mikor valaki vállamon érintett. A férjem volt. A gyermekek biztos helyen, — mondotta és kérdéscímre elbeszélte, hogy úgy sikerült megmenteni kisleányainkat, hogy a másodemeleti ablakokból ágytakarókból esavart kötéllel lebocsátottuk őket a földre. Én magammal hoztam a két csecsemőt is, ha szülői nem jelentkeznek, adoptálni fogjuk.

Szakvélemény a katasztrófáról.

Rizzo tanár, a messinai obszervatórium igazgatója, aki szerencsésen megmenekülvén, Rómába érkezett, a következő érdekes kijelentéseket tette: A tűzveszedelem azzal magyarázható, hogy Messinában és a földrengés látogatta egyéb helyeken is minden házban egy-egy lámpát éjjel is égve hagytak, hogy szükség esetén könnyebben kijuthassanak a házból. Ami a tengerrengést illeti, az egyenes következménye volt a földrengésnek.

A tudós azt hiszi, hogy a szicíliai partokot bekövetkezett rázkódás a tenger hullámai révén a szoros szemközti lévő részén is földrengést okozott, mire a hullámtömeg Messinába visszacsapódott, ekközben azonban erejének jó részét elveszítette. Rizzo személyes tapasztalatai szerint a hullámok csak tíz méternyire csaptak ki, tehát a tengerrengés okozta óriási károkról szóló híradások túlzottak. Rizzo szerint rendkívül beható kutatásnak kell azt a kérdést eldöntenie, hogyan következett be a partok emelkedése. Ő maga is azt állítja, hogy a parttól bizonyos távolságban lévő hajók egyszerre csak szárazra kerültek. Viszont pedig a városházától a Via del Seminarioig eső terület tíz méternyire alább süllyedt.

Maga Rizzo tanár is, azokhoz hasonlóan, akik a katasztrófa után Messinában voltak, vagy később oda kerültek, a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozik az orosz matrózokról. Elmondja, hogy az oroszok voltak az első segélynyújtók, akik a tengerben uszkáló romhalmaz miatt nem tudván kikötni, a vízbe ugráltak és a partra uszták, hogy a mentéshez fogjanak, ami jórészt sikerült is nekik. Hatan közülök életükkel fizették meg bátorságukat.

Rizzo tanár megtámadja a kormányt, hogy elvesztette a fejét, és késedelmes volt a segítőakció szervezésében. Elmondja a többek között, hogy a messinai sebesülteket vivő vonatok tíz, tizenkét óra alatt érkeztek Cataniába, továbbá, hogy egy ilyen vonat egy lokomotívval oly hevesen ütközött össze, hogy sok utas megsebesült, egynek közülök mind a két lába eltörtött, Palmiban négy napig hevert 500 halott temetetlenül, végre, hogy a megérkező olasz hajók a legszükségesebb dolgokban, ivóvízben, orvosszerekben és ezekhez hasonlóknak szűkölködtek.

Pro Calabria.

A calabriai földrengés áldozatainak segítésére a fővárosban nagyszabású társadalmi akció indult meg, mely működését az egész országra ki fogja terjeszteni. Az akció fővédnökségét Vaszarj Kólos hercegprimás, Wekerle Sándor miniszterelnök és Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter vállalták el.

A pro Szicília mozgalom érdekében a fiúmei filharmóniai egyesület kebelében külön bizottság alakult, mely a gyűjtéseket közvetíti és az egész segélyakciót szervezi. Tizenhatodikán a város védnöksége alatt a színházban nagy bált rendez a pro szicíliai bizottság. A rendezőség élén Vio Ferenc polgármester áll.

Gróf Nákó Sándor kormányzó ma a maga és neje nevében 1000 koronát, Berta leánya részéről pedig 20 koronát juttatott el a bizottsághoz. A szállodákban, vendéglőkben és kávéházakban perselyeket állítottak fel adományok gyűjtésére.

Az osztrák Vörös Kereszt-Egyesület expedíciója Rómába érkezett. Az expedíció vezetője értekezett az olasz Vörös Kereszt-Egyesület elnökével, hogy az expedíció munkáját az olasz Vörös Kereszt-Egyesülettel lehessen egyesíteni. Az osztrákok Cataniába mennek és ott kezlik meg működésüket.

A kalabriai földrengés a Földtani Társulatban.

A Magyarhoni Földtani Társulat ma délután dr. Schafarik Ferenc m. kir. bányatanácsos, műegyetemi tanár elnöklésével szakülést tartott, amelyen az elnök bányatanácsos a messinai földrengéssel foglalkozott. Ez a rengés, mely borzalmaiban felülmúlja az összes a múlt században előfordult földrengéseket, a leghevesebb rázkódásoknak tette ki a messinai tengerpartot és Kalabria keleti részét. Dacára annak, hogy látszólag Mes-

sinában nagyobb volt a pusztítás, mégis konstatálható, hogy a kalábriai részen sokkalta erősebb volt a rengés úgy, hogy ott alig maradt valaki épen, aki a rengés alkalmával a házbau volt. A földrengés hajnali 5 óra 20 perczkor kezdődött, három borzasztó lökessel és pokoli lármá kíséretében. Ezt követte még 42 kisebb földrengés. E földrengésekhez járult még a tenger rengése is, amely 8—10 méteres magas óriási hullámokban nyilvánult. A hullámok rombadöntötték a partmenti házakat és elnyeltek kisebb községeket. Utoljára 1850-ben volt e tájon földrengés, amely azonban sokkalta kisebb volt, mint a mostani. Az utolsó nagyobb földrengés Szicília és Kalábria vidékén 1783-ban volt, amikor körülbelül 29.000 ember vesztette életét. Most 100—200.000-re tehető a halottak száma. A geologus mindmáig nem tudja megmagyarázni a földrengés közvetlen okát. Bizonyos azonban, hogy az vagy vulkánikus eredetű, vagy pedig hővetődés folytán áll elő, mert bobizonyítást nyert, hogy a földrengés mindenkor a vulkánok területén fordul elő, avagy pedig rétegtörés irányában halad. Kalábria és Szicília régi seismografikus területek. A hegyekben régi gránit és kristályos palák vannak. A mostani borzalmas földrengés, miután a szicíliai és kalábriai vulkánok működésben nincsenek, nem vulkáni, hanem tektoniai rengés következménye. Ezt bizonyítja az is, hogy a messinai esatornában óriási hullámrengés keletkezett, ami csakis a földrengés következményeként fordulhat elő.

Indítványára a szakülés a Rómában székelő olasz geológiai társulathoz a következő részvétlirátot intézte:

A Magyarhoni Földtani Társulat tagjai az 1909. évi január 5-én tartott ülésükből meleg rokonszorgással és meleg részvétlüket fejezik ki olaszországi kollégáik előtt ama rettenetes esapás alkalmából, mely az olasz nemzetet Sziciliában és Kalábriában a legutóbbi földrengés által sújtotta.

A társaság tagjai tetszéssel fogadták az előadást és egyhangulag elfogadták az indítványozott részvétlirat szövegét:

Legújabb hírek.

Róma, január 5.

Messinából táviratozzák, hogy a romok eltakarítása most már gyorsan halad és a mentés munkáját sokszor siker koronázza. A katonák a kiásott holttestek mellett több ízben sértetlen élő embereket találtak a romok alatt. A Zappellini-féle nevelőintézetben, amely szintén beomlott, harmincz leány növendékét találtak csak egynéhány sebesült meg, de azok is jelentéktelenül. Egy ház romjainak ásásakor a katonák a pinczeholtzat alól nyöszörgést hallottak. Az egyik bátor katona kötélen leereszkedett és rémitő látványt táruult szemé elő. Mikor a pince mélyére érkezett, egy fiatal ember meg akarta ragadni a kötelet, de egy öreg férfi elrántotta és fojtogatta, aztán ő maga kapaszkodott a kötélt. Amikor felhúzták, a düledező falból egy jókora tömeg levált és az öreg embert fején találta úgy, hogy visszazuhan és holtan terült el. A katona másodsor is leereszkedett a pinczébe, de már akkor a fiatal ember odalenn megfuladt.

A hivatalos lap a következő, e hónap 3-iki keleti hivatalos dekrétumot teszi közzé: Tekintettel arra, hogy a messinai és a regio di calábriai katasztrófa oly helyzetet teremtett, amely hasonló a hadiállapothoz, *Messina és Reggio kerületében a kivételes állapot lép életbe* és Mazza altábornagy bizatik meg teljes hatalommal fölruházott biztosnak.

Messinában a Via Vittorio Emanuele-n egy asszony könyörgött a katonáknak, hogy hozzák fel a mélységből fiát, akinek segélykiáltásait hallotta. A katonák kétórás megfeszített munka után kiásták a fiatal embert, aki már teljesen elalélt. Életre keltezték és enni adtak neki, de akkor a szerencsétlen ifjú örültség tört ki, elrohant és anyja szemeláttára a tengerbe ugrott.

A postás.

3

Szüksége van az embernek két kiló füstölthusra, ír egy levelezőlapot a kereskedőnek és beledobja a levelet a postaszekrénybe. Akar találkozni a babájával, megírja a levelet és beledobja a postaszekrénybe. Lejár a váltója a Hazai Banknál, kitölt egy postautalványt és föladja a pénzt. Azután hazamegy, megebédel, szivarozik, összevesz a feleségével, újságot olvas és a világ legtermészetesebb, legmagától értetődőbb dolognak tartja, hogy abból a kis vörös skatulyából kibujják a levele és egyenesen oda röpüljön, ahova ő akarja.

Holott a leggyönyörűbb emberi tulajdonságok — pontosság, kötelességtudás, önfeláldozás — lépnek sorba, hogy az a levél oda menjen, ahova akarták, hogy menjen. A postás az, aki ezeket a gyönyörű tulajdonságokat kifejti magából.

Ösmerik azt a novella-tárgyat, melyet már több író is megírt. Az éjszakában nyargaló vonat postakocsijában a „mozgópostás“ gépiesen dobálja a rekeszekbe a leveleket. Páradt, agyonzaklatott, a pillantása merev, halántékaiiban kalapálnak. Egyszerre csak egy címet pillant meg egy levelelen. „Nagyságos Szabó János urnak.“ A felesége írta ezt a címet, megösméri; határozottan a felesége írása. Szabó János nevű rokonuk nincsen, ő nem is ösmer ilyen nevű embert, a felesége nem beszélt róla soha, hát hogy lehetséges az? A gőzös szalad, zakatol és ebből a lármából lassankint kihallja, hogy mi történt vele. Az történt, ami nagyon sok férjjel megtörténik, ami nagyon közönséges dolog, majdnem olyan, mintha megsüti az ember az ujját; de amikor a maga ujját süti meg az ember, a közönséges dolog hirtelen tragédiává emelkedik. A postás százszor megkísérelte, hogy kinyissa a levelet, hogy véget vessen a bizonyosságnál ezerszer kínosabb bizonytalanságnál s százszor kiesett az olló a kezéből. Végül a postás legyürte a férjet és nagyságos Szabó János ur pontosan, hibátlanul megkapta szeretője levelét.

De hát ez csak afajta írói kigondolás, mely azonban mégis a valóság földjén termett. A székesfehérvári postások már nem ebből a romantikus világból valók. Gondoljunk csak arra a vasárnapi hajnalra. Valamennyien az ágyban aludtak, pihentek, otthon voltak övéik között. S amíg élvezték ezt az abszolút meleg, tiszta biztosságot, az alatt a székesfehérvári postások álmosan, elcsigázva sétálgattak vagy do'goztak hivatalukban. Cigaretta, tea, fekete-kávé, villamos lámpa és egyéb izgató szerek ronesolták idegeiket, csak azért, hogy a fölött levél még a reggeli vonaton elmehessen. Mindenki látott már ilyen éjszakázót; szánalomra méltóbb ember nincsen nála, legalább egyharmaddal megrövidül az élete.

De vasárnap hajnalban még Kera István ur is ellátogatott a postásokhoz s megölt közülök egyet és halálra sebesített szintén egyet. Csak azért ment hozzájuk, mert tudta róluk, hogy amíg a két kiló füstölthusról szóló levél föladata után, mi nyugodtan emésztiünk, addig a postások égő szemekkel, lotyogó agygyal, két végről égetik életük gyertyáját, csak azért, hogy a levél huszonnégy óráig belül „rendeltetési helyére jusson.“

Mi nyugodtan ülünk a fauteuilba és nézzük cipőnk orrát és várjuk a pénzesleve-

let, melyet mára avizáltak. Jön is már a postás, már a második emeleten van, de tovább nem jöhet; egy kernistvám baltával fejbe vágta, hogy elvegye tőle a pénzt. A postás feje nyitva volt, de azért nem adta oda a pénzt és mi némi késéssel meg is kaptuk a pénzt. Azért mégse azok a postások az igazi nagy hősök. Az igazi nagy hősök azok, kik zajtalanul, csendesesen morzsolják, törlik, nyuzzák nyomorult testüket, hogy az a lebegyezett boríték oda szálljon, ahova adre-szálták. Mi azt mondjuk róluk, hogy kötelességtudóak, pontosak, önfeláldozóak, jó honpolgárok, becsületes hazafiak.

„A szentolvajok“ írója, Molnár Ferencz egyszer majd csak bevilágít e jelzők mögé és akkor talán az önfeláldozó postás mögött egyebet is fogunk látni.

Rablógyilkosság a postán.

Budapest, január 5.

A székesfehérvári rablógyilkosság még mindig izgatottságban tartja az országot. A délolaszországi rettenő katasztrófa borzalmait is képes volt pillanatra feledtetni az éjjeli rablótámadás, melynek idegfejlesztő lefolyása minden képzeletet fölülmul és tulatesz minden bűnügyi regényjeleneten.

A postások hősie magatartását dicséri ma minden ajk, és az áldozatul esett tisztviselőt gyászolja minden szív. S az időközben kiderült részletek még fokozni alkalmasak a gyászt és az ösmerést, különösen a meggyilkolt Kiss Zoltán iránt.

Kétségtelenül beigazolódott ugyanis, hogy Kiss Zoltán hősieességének esett áldozatul és nem a gyilkosa vak szenvedélyének. Kiss Zoltán ugyanis az íróasztala jobboldali lábára függesztve egy töltött revolvért tartott, amiről a gyilkos tudott, mert tájékozódás céljából aznap délben benjárt a hivatalban. Kiss Zoltán abban a pillanatban, mikor a pénzeslevelek zsákbagyömöszölésével készen lett, hirtelen a revolvere után nyult, hogy a rablót lelőjje, ez azonban észrevette a mozdulatot és őt homlokra lötte.

A kereskedelmi miniszter minden tőle telhetőt megtett, hogy a hősie postások iránt ösmerésének méltó módon adjon kifejezést. Kiss Zoltán özvegye férje teljes fizetését fogja kezdij címén kapni, ezenkívül egy jól jövedelmező postamasteri állást, úgy hogy a család jobb viszonyok közé kerül, mint eddig volt, s a négy kiskorúgyermek nevelése nem fog gondot okozni. A temetésre 1000 koronát utalványozott ki a miniszter. A két ideiglenes postaltisztet, Szajkó Zsigmondot és Berényi Istvánt soronkívül előléptette végleges altisztekké fölemelt fizetéssel és lakbérrel, ezenkívül mindegyiknek külön 1000—1000 korona jutalmat adott. Berényit a fővárosba szállíttatta, hol a leggondosabb kórházi ápolásban részesül és mint ma már bizonyosra vehető, súlyos sebei daczára meg fogják menteni az életnek. Schmidt Ferencz segédtsit is kapott 500 koronát.

Kossuth miniszternek ezek a nemes szívből fakadó intézkedései a legjobb benyomást teszik mindenfelé, különösen a postai alkalmazottak körében.

A gyilkos támadás ügyében indított vizsgálat még mindig nem jutott előbbre. Az özvegy, ki olyan gyanusan viselkedett, még mindig nem vallott. Megdöbentő nyilatkozatot

tett az asszony kilencz éves leánya, aki mikor apja haláláról értesült, egykedvűen azt mondta rá: „legalább nem fog ezután kizozni bennünket!”

E szavakból arra következtetnek, hogy Kern István feleségét iszonyatos fenyegetésekkel kényszerítette, hogy bűnében segédkezzék. Az asszony korábbi bűneiről is tudhat és csak az ő vallomásából fogják megállapíthatni, igaz-e az a föltevés, hogy Magyar Jánost, Gulner főispán tejeskocsisát ő gyilkolta meg, valamint 1901-ben a csákvári postakocsist, amire több jel mutat.

Előkészület a gyilkosságra.

Kern Istvánéknál a gyilkosság estéjén mindenki lefeküdt esti 10 órakor. Egy óra múlva azonban Kern fölkel, lámpát gyújtott, felöltözött és elment. Az ajtóból azonban visszaszólt a feleségének:

— Készíts vizet, nemsokára hazajövök, akkor meg akarok mosdani.

Ezzel eltűnt, az asszony pedig az asztal mellé ült.

A zajtól azonban fölébredt a házaspár 9 éves Mariska nevű leánya és nógatta az anyját, hogy fekiudjék le.

— Az apádat várom, te csak aludjál! — felelt az anyja, mire a kis leány elaludt, és csak akkor ébredt fel, mikor egy rendőr jött és az anyját magával vitte.

— Hová megy anyám? — kérdezte a kis leány.

— Meghalt az apád, hozzá megyek! — felelt az asszony és elment a rendőrrel.

— Sajnálod az apádat? — kérdezték a gyermekétől.

— Nem nagyon sajnálom, — felelt ez, — mert nagyon sokszor bántotta a mamát. Egyszer meg is akarta ölni egy késsel. Ezután legalább nem fog bennünket kizozni.

Mit beszél Berényi?

Berényi ma már túl van az életveszedelmen. Az új Szent János-kórházban fekszik, hol Röntgen-sugárral a jobb vállpercze csúcsában megtalálták az ólomgolyót. Az orvosok remélik, hogy a betegség lefolyása normális lesz; ma a láz csak 38 $\frac{1}{2}$ fok, ami egyáltalában nem aggasztó. Ha a láz nem emelkedik, a golyó kivételét pár napra elhalasztják.

Berényi a rablótámadást így adja elő:

— Pontosan emlékszem mindenre. Alul-tam a kis szobában Szajkó mellett, mikor valaki fölébresztett:

— „Mozogj már, te istentelen! Kelj föl, aztán gyujts világot!”

— Én leugrottam az ágyról és félalomban lámpát gyújtottam. Nem tudtam, ki ébreszt fel, de mikor megláttam, majd lestem a lábamról. Egy feketeruhás ember állt előttem, álarcz volt rajta, a vállán fegyver, kezében tör és a bőrvében vagy négy-öt revolver. Az övéből kihuzott egy revolvért és rámszegezte:

— „No, elő a pénzzel, ide csak minden pénzt!” — mondta rekedt hangon az ijesztő ember. Én ránevettem és azt mondtam neki: Ugyan, ne tréfálg, koma, hisz nincs nekünk pénzünk.

— „Ne beszélj olyan sokat, — mondta most ő — mert mindjárt agyonlőlek. Tudom, hogy itt sok pénz van.”

— Én még most is tréfára vettem a dolgot és békíteni próbáltam a fegyveres embert, mire ő ott előttem, a szemem láttára töltényt vett elő a nyakába akasztott táskából és megtöltötte a revolvért. Rámfogta a revolvért és most már haragosan mondta:

— „Mozdulj már, mert mindjárt meghalsz!”

— Erre én bementem postahivatalba és felköltöttem a tiszt urakat. A rabló utánam jött és az ellenőr felé szegezve a revolvért, ezt mondta:

— „Mozdulj már, mert mindjárt meghalsz!”

— Erre én bementem a postahivatalba és felköltöttem a tiszt urakat. A rabló utánam

jött és az ellenőr felé szegezve a revolvért, ezt mondta:

— Gyorsan, gyorsan, teljesítsétek a parancsot. Adjatok elő minden pénzt, különben meghaltok. Ki nem mehettek, mert oda-künn a társaim vigyáznak.”

— Az ellenőr ur azt mondta, hogy nincs pénz, ő nem tud pénzt adni. A rabló folyton készen tartotta a revolvért, mire én meg Szajkó könyörgöttünk az ellenőr urnak, hogy adja oda a pénzt, mentse meg mindnyájunk életét. Majd mi holnap kitudjuk, ki volt ez az álarczos ember. Kiss Zoltán erre kivette a szekrényből a pénzt, letette az asztalra és a rabló betette a táskájába. Mikor ez megvolt, Kiss Zoltán az íróasztalához akart menni, hogy elővegye revolvért. A rabló megsejthetett valamit. Indulatosan rászólt:

— „Arra menjen az ur, amerre én parancsolom!”

— Kiss Zoltán nem engedelmkedett, hanem megkerülte az asztalt úgy hogy szembe-került a rablóval. Ekkor ez ráemelte a revolvért és halántékra lötte.

— Schmidt Ferencz erre ijedtében az ágy alá bujt. Szajkó pedig egy sarokban húzódott meg. A gyilkos most gondolkodás nélkül rám irányította a karabélyt, mire neki ugrottam és elkaptam a derekát. Hirtelen eldő-
dült a karabély, de csak surolta a testemet és meggyújtotta a ruhámat. Amint rávettem magamat az álarczos rablóra, leestem róla az álarcz és hogy föl ne ismerhessük, megfordult és lehajította a fejét. Közben még vagy háromszor süttötte el a fegyverét és én kétségbeesett erőlködéssel toltam a fiúke felé. Mikor a falat elérte, Szajkó is előugrott a rejtek-
helyéből és kiragadta a gyilkos kezéből a karabélyt, aki egymásután két kisebb revolvért rántott elő és megint rám lött. Ez a lövés talált a jobb karomon. Éreztem, hogy gyöngülni kezdek, de még mindig lezorítva tartottam a rablót és odaszóltam Szajkónak:

— „Üsd, engem már meglőtt. Érzem, nem bírom tovább.”

— Én tartottam, Szajkó pedig a karabélyval rávágott a fejére. Négy vagy öt ütést tehetett, mire a gyilkos összeroskadott. Egy jankiáltás nélkül. Nem könyörgött az életéért, még csak nem is nyögött a bitang.

— Mikor láttuk, hogy már végeztünk vele, kimentünk a szomszéd szobába, ahol a földön elterülve találtuk szegény Kiss Zoltánt. Tíz-tizenöt perc múlva aztán revolverekkel fölfegyverkezve kimentünk az épületből.

Ezután még elmondta Berényi István, hogy Székesfehérvárról meglátogatta Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter titkára és biztosította a kegyelmes ur további pártfogásáról.

A gyilkos kémszemléje.

Berényi vallomásából, amelyet Budapestre felszállítása előtt tett, az is kiderült, hogy a merénylő javítóintézeti szolga előre készült a merényletre és a gyilkosságot megelőző délutánon éppen ezért terepszemlét tartott. Megjelenj a postahivatalban és az ott foglalatokodó Berényit megszólította:

— Mondja, földi, — kérdezte — ki lesz ma éjjel az inspekezős?

Berényi gyanutlanul megmondta.

— No, ezeknek lesz dolguk — felelte erre Kern.

— Miért?

— Mert nagyon hideg lesz! — ütötte el a választ Kern.

Éjszakára aztán megtörtént a borzasztó eset.

A megtalált revolver.

A rendőri helyszíni szemle alkalmával az egyik fiókban megtalálták Kiss revolvért, amelyet a támadás hevében nem volt alkalma hirtelen használni. Bár közel áll a feltevés, hogy a haramia éppen azért lötte agyon, mert látta, hogy Kiss a revolveres fiókhoz közeledik, amelyet Kern, aki megfordult a postán, akár-hányszor láthatott.

Schmidt gyakornok előadása.

Schmidt Ferencz, a harmadik szemtanu, huszonkét éves postagyakornok ezt mondotta a dologról:

— En aludtam a hivatalos helyiségben, amikor Szajkó a leveleket osztotta be. A zör-
gésre felébredtem. Szajkó ekkor bekiáltott hoz-
zám, hogy betörök jönnek. Szajkó erre bement Kissért és felkeltette. Kiss után én is bemen-
tem a szobába. A rabló odadobta táskáját az asztalra és pénzt kért Kiss-től. Mikor már ez pénzt rakott a táskába, a rabló rákiáltott:

— Többet! Van elég abban a Wertheim-
szekrényben!

— De nincs nálunk a szekrény kulcsa, — mondta neki Kiss.

A rabló ebben mintha megnyugodott volna. Kiss ekkor afelé az asztal felé tartott, amely-
ben a revolvere volt.

— Arra ne menjen! Arra menjen, amerre parancsolom! — kiáltott rá a rabló s nyomban rá elsütötte revolvért, mire Kiss holtan rogyott össze.

Ekkor hárman beszaladtunk a fülkébe. Ezután csak annyit láttam, hogy Berényi és Szajkó dulakodni kezdtek a rablóval és ez a revolverrel agyonverték.

Kossuth miniszter intézkedései.

A Magyar Tudósító ma déli kiadása a következő félhivatalos közleményt hozta:

„A vasárnapi éjjeli rablótámadás alkalmával hősiesség magaviseletet tanúsító székesfehérvári postásokat méltó jutalomban részesítette Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter. Berényi István és Szajkó Zsigmond posta-távirda szolgákat, akik a rablógyilkost lefegyverezték és ezzel a kincstárt nagy károsodástól óvták meg, a miniszter már ma kinevezte soron kívül végleges minőségű posta-távirdai altisztekké 1100 korona fizetéssel és a törvényszerű lakpénzzel s ezenkívül mindegyiknek külön 1000 korona jutalmat is engedélyezett. Ugyanekkor a miniszter a hivatalnál azon az éjjelen szolgálatot tett Schmidt Ferencz segédtiszteket, aki legelőször táviratozott segítségért, 500 korona jutalmat engedélyezett. A miniszter intézkedett egyuttal aziránt is, hogy a súlyosan megsérült Berényi István kórházi és gyógyítási költségeit a posta-igazgatóság fedezze. A merénylő által lelőtt Kiss Zoltán temetésére Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter 1000 korona jutalmat utalványozott, ravatalára a posta nevében koszorut tetetett és temetésére a minisztérium képviselőjében Battenberg Pál titkárt küldötte ki. Az özvegygyel közölte továbbá, hogy megfelelő kegydíjat kíván részére kieszközölni és felajánlott neki egy megfelelő postamesteri állást is.”

Vizkereszt napján, szerdán délután fél-negykor temetik a kötelességteljesítés áldozatát, Kiss Zoltánt. A temetés fényes ünnepséggel ezúlsül a kartársak részvéte folytán. A postások kaszinója és az altisztekt egyesülete száz kollégával képviselteti magát, akik szerdán reggel a nyolcz órai gyorsvonattal utaznak el Fehérvárra. Számos más egyesület is bejelentette a temetésen való részvételét.

Az asszony kihallgatása.

A rendőrségi vizsgálat már hétfőn este befejezést nyert. A főkapitány aprólékosságig menő figyelemmel kutatót a rémes eset előzményei után és a felszínre került gyanuokot csak megerősítették abban a föltevésben, hogy az asszonynak tudomása volt férje rablógyilkos ezúndékáról. Kern Istvánnét így még az este átkísérték az ügyészséghez, ahol újból kihallgatták. Az asszony tagad.

— Dehogyan voltam én büntérea az uramnak. Hiszen nagyon rosszul éltünk. Folyton ütött, vert és a verésből kijutott a kisleányunknak is.

Csakugyan a 9 esztendő kis Mariska elmondotta, hogy ödesapja bestiális módon verté anyját és őt is.

A gyilkos temetése.

Keddén délután a székesfehérvári katolikus temetőben egy gyalulatlan koporéot földel-

tek el a halottas házból. Senki sem kísérte ki. Nem szentelték be. Pap se volt ott. Kern István koporsóját földelte el a temetőszőz.

A temetés.

A vasárnapi postarablás ügyében a székesfehérvári rendőrség befejezte a vizsgálatot és Kern Istvánnét ma délután elkísérték az ügyészséghez. Az asszony tagadja, hogy tudomása lett volna férje tervéről. Berényi István és Szajkó József postaszolgákat a budapesti Szent János-kórházba szállították. A meggyilkolt Kiss Zoltán postaellenőrt holnap délután három órákor temetik a református egyház szertartása szerint. A temetésen részt vesz a budapesti postazenekar és dalárda és számosan jelentették be megjelenésüket. Az özvegyhez temérdek részvétlívrat érkezik.

A milliomos bölcseségei.

Budapest, január 5.

Rockefeller most írja emlékiratait. Éppen úgy, mint többi milliomostársai, bölcs tanácsokat osztogat azoknak, kik milliomosok szeretnének lenni. Még a tanácsok minőségében sem különbözik társaitól. Legyetek becsületesek, legyetek szorgalmasak, legyetek kitartóak és akkor gazdagok lesztek. Ez a vejeje a milliomos filozófiájának.

Csodálatos, hogy pénzember a naivitás ilyen fokán állhat. Ilyen gyakorlati embernek tudnia kellene, hogy a milliomoság föltétele nem a becsület és társai, hanem sok-sok szegény ember. Ha a dugszagosság kapuit ki lehetne nyitni a becsület kulcsával, akkor több millió ember jogosan bevonulhatna abba a csodavárba. Csak hogy akkor az a csodavár nem ekzisztálhatna — annál az oknál fogva, mert töméntelen ember nem lehet milliomos.

Annyi jav arany nincsen, annyi árut sem lehet termelni — legalább ma nem — hogy a milliomosok száma milliókra rugjon. Pénz — foglaljuk e névbe az összes javakat — csak korlátozott mennyiségben van, úgy hogy ha egy ember összehalmoz belőle nagy rakást, az szükségszerűen azt jelenti, hogy rengeteg sok más embernek szegénynek kell maradnia.

De hiszen mindenki tudja, hogy mennyi-mennyi becsületes, szorgalmas, kitartó, sőt zseniális ember van, aki nem tud zöld ágra vergődni. Nem tud, mert nem lehet. Hogyha valaki mégis milliomossá lesz, ahhoz nem annyira a becsületnek van köze, mint bizonyos gazdasági „törvénynek“, melyet egyelőre csak véietlennek lehet nevezni. Véletlennek azért, mert a mostani anarchisztikus gazdasági termelésben alig lehet biztos törvényszerűségeket körülhatárolni.

De talán nem is naiv az a milliomos, ő nagyon jól tudja, hogyan halmozódott egymásra milliói s éppen ezért kiáltja olyan hangosan, hogy becsülettel, szorgalommal jutott el oda, ahol van.

Ugyancsak ez a Rockefeller mondja, hogy a jótékonyságot nem lehet az utcán gyakorolni. Szerinte rossz ember az, aki az utcái koldusnak alamizsnát ad, mert lehetséges, hogy érdemtelennek adott. A jótékonyság egyetlen helyes módja, ha jótékonysági intézményeknek adjuk oda a pénzt, hogy az ossza szét a becsületes szegények között. Akkor mondja ezt az amerikai milliomos, amikor az ugyanevezett jótékonysági intézetek esődjé majdnem nyilvánvaló. Ezekből az intézetekből jól él az igazgató, gondnok, ellenőr, titkár; jó fizetést huznak, kényelmes lakás kapnak, de mire a jótékonyság célokra

szánt summa ezeken a retortákon átszivárog, igen-igen összezsugorodik.

Aztán meg furcsa jótékonyság az, mely különbséget tesz becsületes és becsületes szegények között. A jótékonyságnak csak a nyomoruságot szabad látnia, s azt, hogy egyik, vagy másik társadalmi fölfogás szerint becsületes vagy becsületes valami, nem szabad kutatnia. Abban azonban igaza lehet Rockefellernek, hogy az utcái jótékonyságról nem írnak az újságok, míg az „intézményeknek“ juttatott milliókról sokat, nagyon sokat írnak.

Vasuti szerencsétlenség Dunakeszin.

— Saját tudósítónktól. —

Könnyen végzetessé válható vasuti szerencsétlenség történt ma este a Dunakeszi pályaudvar közelében. A bécsi 108. számú gyorsvonat belerohant a 222. számú gyorsított tehervonatba, amelyet a Rákosrendezői pályaudvarról indítottak Marchegre. A mostani összeütközésnek, nem a már annyi szerencsétlenséget előidéző hibás váltóállítás volt az oka, hanem a véletlen, mely kijátszotta az alkalmazottak hajszányi pontosságát és létrehozta ezt a katasztrófát, mely szerencsére emberáldozatot nem követelt.

A szerencsétlenség lefolyásáról tudósítónk a következőkben számol be:

A 222. számú gyorsított tehervonat, melyet a Rákosrendezői pályaudvarról indítottak Marchegre, öt óra huszonöt perczkor érkezett a Dunakeszi állomást megelőző szemafor elé, melyet már előbb, tilosra állítottak. A vonatvezető erre megállította a vonatot. Alig hogy megállt a vonat, a pálya szabadná lett és így tovább folytathatta útját. Ekkor játszott közbe a véletlen, mert a megindulás után a vonat ketté szakadt és vagy harmincz kocsit, anélkül, hogy a személyzet észrevette volna, a nyílt pályán maradt. Kevéssel ezután hagyta el a Dunakeszi pályaudvart a bécsi 108. számú gyorsvonat, amely teljes erővel rohant bele a pályán veszteglő tehervonatsíkba.

Az összeütközés, a gyorsvonat utasai között óriási pánikot okozott, de az ijedségen és kisebb horzsolásokon kívül semmi komolyabb baj nem történt. Eltűnt azonban a visszamaradt tehervonatsík zárófékező alját, akinek a kocsikon kellett volna lenni. Azt hiszik, hogy az előrelátót és ki nem kerülhető szerencsétlenség elől menekült el a kocsiról.

Az összeütközés következtében erősen megrongálódott a gyorsvonat mozdonya, és több kocsija kisiklott; a tehervonatnak mind a négy kocsija megrongálódott, a két utolsó pedig teljesen pozdorjává tört.

Az összeütközés természetesen fennakadást idézett elő, minek következtében körülbelül husz vonat vesztegelt a dunakeszi pályaudvaron. A fővárosban a nyugati pályaudvaron a szerencsétlenség hírére óriási izgalom támadt az utasokat váró közönség között. Valami nagyobb, sok halálesettel járó szerencsétlenségre gondoltak. A nyugati pályaudvar főnöke telefonon és távirati tudósítást kért a baleset nagyságáról a dunakeszi pályaudvar főnökétől, de ott, úgy látszik oly nagy lehetett a pánik és fejvesztettség, hogy csak zavaros képét adták a szerencsétlenségnek, mi a fővárosi pályaudvaron váró izgatott tömeget a legkisebb mértékben sem tudta megnyugtanni. Szerényi államtitkár is érdeklődött a szerencsétlenség nagyságáról, de megnyugtató választ ő sem tudott kapni. Végre több órai késéssel berobogott a gyorsvonat, melynek utasai aztán a kétségbeesett tömeget, megjelenésükkel megnyugtatták.

A Máv. igazgatósága a balesetről külön hivatalos jelentést adott ki és a vizsálatot is megindította, hogy a szerencsétlenségért ki a felelős. A hivatalos jelentés a vonatösszeütközésről a következő: A magyar államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint folyó hó 5-én a nyugati pályaudvarról dél-

után öt óra öt perczkor induló 108. számú gyorsvonat Dunakeszi állomás bejárati jelzője előtt utólérte a 222. számú tehervonatot, mely mozdonyának szolgálatképtelenné válása miatt megállott. A tehervonaton egy kocsit kisiklott, két kocsit megrongálódott. Embersérülés nem történt. A forgalmi akadály előreláthatólag elhárítható. Szigorú vizsgálat folyamatban van.

Párisi élet.

Lezajlott a karácsonyi és újévi kedves kedvetlen zsarolások ideje (ápropo — elkésve bár — b. u. é. k.) s míg az üzletemberek örülnek a „reveillon“ és az „étrennes“ eredményének, a megadóztatottak annál savanyubb arccal néznek a közlő Carneval elé.

Jellemzők egy megfigyelőnek a beszerzett tapasztalatai. Ez a monsieur kikérdezte a leginkább érdekelt üzletemberek és a következő értesítéseket kapta:

— Szomorú a megfigyelésem — szolt egy nagy ezabócég vezetője — a mai hölgyvilág derékossága 44 . . . legfeljebb 45 centiméter.

— Nos és mit következtet ebből?

— De kérem! Nem tudja ön, hogy még husz évvel ezelőtt 47—49 cm. volt a rendes derékosság.

— És . . .

— Mais c'est la dépopulation . . . ez Franciaország néptelenedése. Hogy akarja ön, hogy ilyen csipőtlen nők gyermekekkel lássák el az országot.

— Hát bizony ebből a szempontból még soha se néztem ezeket az igéző parisiene-eket.

Majd egy játékkereskedőt keresett föl.

— Uram — mondta ez — a kisleányoknak nem kellene a bábuk.

— Igazán?

— Akár hiszi, akár nem. A mai fillettek — csakugy, mint a mamák — az ékszeréért rajongnak. Lássa, azok az ékszerészek csináltak az idén fényes üzleteket, akik gyermekékszeréket árulnak.

— És ön ezt károsnak találja?

— Parbleu, hogyne. Ezekből az apró kisasszonyokból máris hiányzik az anyaság érzéke. A régi időben a kisleánykák ösztönszerűen becézgettek bábuikat, mintha élő gyermekek lennének. Öltöztették, vetkőztették, varrtak rájuk, főztek nekik. Öntudatlanul anyákká, gazdasszonyokká nevelték magukat. Most ellenben orrfintorgatással mondják: „Ah, hagyjanak békében a kisgyermekekkel, olyan alkalmatlanok!“

— No, de a fiúk . . .

— Allons donc! Azok sem igen reménytelenek. Nézze. Mindegyiknek Wilbur Wright-féle repülőgép kell. Már az automobillel be sem éri. Rá se néz a valódi kis villamoskocsira. Egyáltalában a villamos árammal hajtott motoros játékszereké a jelen . . . hogy a jövő gyerekei mit fognak követelni, igazán beláthatatlan.

— Bizony, bizony, a nagy luxus . . .

— Az is. Az évről-évre jobban felosigázott igények nagyon nyugtalaníthatják a nemzet jövőjeért aggódó honfiakat. De ennél még szomorubb megfigyelést is tettem.

— Comment?

— A mi fiaikat untatják a játék-katonák.

— Ah!

— Emlékszik a „l'Aiglon“ ama gyönyörű jelenésére, amikor a reichstadi herceg a hadseregét képviselő fakatonákkal játszik?

— Hogyne!

— Akkor még minden francia lelkében lobogott a „glorie“ lángja. Most? . . . Ah, igazán reszketek, ha egy háború lehetőségére gondolok. És tudja, mit kérdezett tőlem egy öklömnyi fiúcska?

— Sejtlemem sincs . . .

— Monsieur — kérdezte — nincs önnek miniszteri, vagy szenátori, vagy törvényszéki bírói uniformisa?

— Ejl . . .

— Ne tessék mosolyogni, mert ez nagyon szomorú. A mai fiatalság, alig hogy elválasztják a

szopós-üvegtől — mert a huszadik században melyik francia anya táplálja gyermekét? — arról ábrándozik, hogy az állam tartja el és hogy minél fiatalabban — de máris kopaszán és fásultán — menjen penzióba.

Komor refleksiók. Talán a ködös, nyirkos, boros időjárás okozza ezt a pesszimista hangulatot.

A napokban nagy hóesés volt. A boulevardokon végig szennyes hótorlaszok szürkélnek. Az aszfalt és a kövezet csupa sár. Az elegáns, előkelő, fényes Párisra csak egy szó illik — poeék.

Igy várjuk a farsang jöttét. Valóban semmi kedvünk táncra perdülni.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Augusztai főhercegnő köszönete a vármegyék alispánjaihoz. Augusztai főhercegnő, mint a József Főherceg Szanatórium-Egyesület védnöke **Abauj, Alsó-Fehér, Arad, Árva, Bács, Baranya, Bars, Békés, Beszterce-Naszód, Bihar, Borsód, Brassó, Csanád, Csik, Csongrád, Esztergom, Fogaras, Gömör, Győr, Hajdu, Háromszék, Heves, Hont, Hunyad, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kisküüllő, Kolozs, Krassó-Szörény, Liptó, Maramaros, Maros-Torda, Moson, Nagyküüllő, Nyitra, Pest, Pozsony, Sáros, Szabolcs, Szatmár, Szeben, Szilág, Tolna, Torda-Aranyos, Trencsén, Turóc, Udvarhely, Ugocsa, Ung, Vas, Veszprém, Zala, Zemplén és Zólyom vármegyék alispánjaihoz** díszesen kiállított köszönő sorokat intézett azért, hogy az Augusztai szanatórium építésének alapjára halottak napja alkalmából országsszerte fogantatott gyűjtést rendeltükkel támogatták. Augusztai főhercegnő köszönete a következő:

A József Főherceg Szanatórium-Egyesület elnöke jelentést tett nekem arról, hogy a szegénysorsú tüdőbeteg javára rendezett országos gyűjtés mily szép sikerrel járt. Indítatva érzem magam, mint a József Főherceg Szanatórium-Egyesület védnöke, hogy alispán urnak, ki az emberbaráti ügy érdekében a járási főszolgabíró urakhoz és községi elöljárókhoz rendeletet intézett: köszönetet mondjak. Kérem tartsa meg a József Főherceg Szanatórium-Egyesületet továbbra is emberbaráti irgalmában.

Augusztai főhercegnő.

A „Csak egy virágszálat” jelige alatt történt gyűjtés 94.395 korona 42 fillérral gyarapította a József Főherceg Szanatórium-Egyesület alapját. Az egyesület az ország három helyén tüdőbeteg-gondozó intézetet állít föl s egyben az Augusztai női tüdőbeteg-szanatórium építésére is alapot létesít.

Pestmegyei vasuti bizottsági ülés. Pestmegyei vasuti bizottsága e hó 8-án délelőtt fél tíz órakor, a főispán hivatalos helyiségében ülést tart, amelynek tárgya a dunapataj—bajai helyi érdekű vasútra 1907. június 14-én megszavazott vármegyei hozzájárulás lejárató érvénye tekintetében hozandó határozat.

Pestmegyei közgyűlése. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága e hó 11-én délelőtt tíz órakor rendes közgyűlést tart, amelynek napirendjén a következő fontosabb tárgyak szerepelnek: Az alispán évnegyedes jelentése, Abauj-Tornavármegye átirata a vármegyei számvétségviselés visszaállítására iránt, az igazoló-választmány jelentése a dusnoki, fülöpszállási, nagykovácsi, ókéskei, pilisszántói, turai és veresgyházi meggybizottsági kerületekben megtartott időközi választásokról. A községi számadásokat vizsgáló elnökök kiküldése az 1909. évre.

Tisztújítás Pakson. Paksról jelentik: Itt tegnap tartották meg a községi tisztújítást. A választás a késő esti órákban ért véget. Megválasztották közigazgatási bírónak Flórián Istvánt, törvénybíró lett Weisz Ferenc, pénztáros Till János, közgyám Tumpek Ferenc, tanácsnok Becker Ádám, Engel Géza, Páthay Pál, Heissler József, Till Lőrincz, Goldgruber Lipót, Prandtner Máttyás, Kovács József, Jandner Ádám, Pup János, Mérges János, Eiler Pál.

Kaposvárott ma folyt le a képviselőtestületi tagok választása, amely a függetlenségi pártiak fényes győzelmével végződött. A függetlenségi

párt valamennyi jelöltjét megválasztották, ami a városban nagy örömet keltett. Január 14-én lesz a tisztújító közgyűlés, amely előreláthatólag szintén újabb győzelmet hoz a függetlenségi pártnak.

Szombathely város képviselőtestülete Herbst Géza alispán elnöke mellett tisztújító közgyűlést tartott, mely alkalommal a régi tisztviselőket majdnem kivétel nélkül újra megválasztották. Polgármester lett Brenner Tóbiás, tanácsosok lettek Riskó István, dr. Ujváry Ede, főjegyző dr. Horváth György, főszámvéve Nyul Lajos, számvéve Gyuk István és Németh László, pénztáros Némethy Géza, ellenőr Heimlich Ferenc, rendőrfogalmazó Vörös Ferenc és Rudnyák Lajos. Mérnök Báthori István, Brenner Tóbiás polgármester a tisztviselők nevében szíves szavakkal mondott köszönetet a megnyilvánult bizalomért és székfoglalójában reámutatott azon nagyszabású intézményekre, miknek megvalósítása a legközelebbi jövő feladatai közé tartozik, ilyenek a közbiztonság, a városközpont, a színház és a vízvezeték helyreállítása, tüzéraktanya, községi tárkarépkészlet, köztemető és közkórház.

Kaposvár városi képviselőtestületét ma újalakították. Összesen huszonnyolc rendes és tizenegy póttagot választottak s az egész vonalon a függetlenségi jelöltek győztek. Városvágya lett Rippl-Rónai József festőművész is.

Előfizetési felhívás.

Negyvennegyedik évfolyamát futja meg az „Egyetértés”, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú ut, melyet a függetlenségi és negyvennyolcas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharcosa, hanem ennek a harcnak legerősebb tényezője is volt.

Az *Egyetértés* multja egyuttal a jelen programja és a jövőnek mértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szünetünk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolcas eszmék kivívásában.

Az *Egyetértés* hirszolgálati elsőrangú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetése révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Czikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesekek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az *Egyetértés* mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított

mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karcolatokat, színházi történeteket.

Az „Egyetértés” előfizetési ára:

Egy hónapra . . . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . . . 7 „ — „

Félévre . . . . . 14 „ — „

Egész évre . . . . . 28 „ — „

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szerda, január 6. Róm. kat.: Vízkereszt. — Prot.: Három király. — Görög-ország: decz. 24. Kar. el. böjt. — Zsidó: Teb. 13. — A nap két reggel 7 óra 48 perczkor, nyugszik d. u. 4 óra 22 perczkor. — A hold két d. u. 4 óra 14 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 45 perczkor.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A közoktatásügyi államtitkár fogad 12 órakor.

A Képzőművészeti Társulat teli nemzetközi kiállítása nyitva 9—3-ig. Belépődíj egy korona. — Állandó kiállítás a Könyves Kálmánnál (Nagymező-utca 37—39.) nyitva 9—8-ig. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 37—39.) nyitva 9—8-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9—1-ig és 6—8-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum Könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia Könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Keresk. Múzeum Könyvtára nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 3—6-ig.

— **Személyi hírek.** *Ferencz Szalvator* főherceg és neje, *Mária Valéria* főhercegnő Semmeringlől Bécsbe utaztak. — *Ferdinánd Károly* főherceg Bécsből Innsbruckba utazott.

— **A király egészsége.** A király, aki a legteljesebb egészségnek örvend, naponta hosszabb sétát tesz a schönbrunni parkban.

— **Augusztai főhercegnő a Szépművészeti Múzeumban.** Augusztai főhercegnő, fivérének, *Konrad* bajor királyi hercegnek társaságában vasárnap megtekintette a Szépművészeti Múzeumot. Az előkelő látogatókat a múzeum osztályigazgatója, dr. *Terey* Gábor udvari tanácsos fogadta s ő is kalauzolta. Legelőbb a régi képtárban az új Gogu-képet nézték meg. Ezután a japán-gyűjteményt, majd a *Munkácsy*-, *Lotz*- és *Zichy*-termeket tekintették meg és szemléjük közben ismételték kifejezték a látottak fölötti tetszésüket. Távozásukkor az igazgatónak megköszönvén a szíves kalauzolás, megígérték, hogy a múzeumot legközelebb ismét meg fogják látogatni.

— **Liechtenstein herceg utóda.** A „Freundenblatt” értesülése szerint Montenuovo herceg az uralkodó eddigi második főudvarmesterének, Liechtenstein herceg utódjává való kinevezése már megtörtént.

— **Kinevezések a Nemzeti Múzeumnál.** A választás és közoktatásügyi miniszter a Magyar Nemzeti Múzeum tisztviselői sorában dr. *Jávorka* Sándor, dr. *Hekler* Antal és dr. *Bártfai Szabó* László X. fizetési osztályba tartozó II. osztályú segédőrként, segédőri minőségükben kinevezte a IX. fizetési osztályba és *Fitos* Vilmos államtudományi doktor, könyvtári szakdiplómát a Magyar Nemzeti Múzeumba segédőrré nevezte ki.

— **Röntgen tanár** — titkos tanácsos. *Luitpold* bajor régensherceg titkos tanácsossá nevezte ki Röntgen tanárt, a Roux-féle sugarak találmányának továbbfejlesztőjét.

— Az angol királyi pár Berlinben. Az angol királyi pár berlini látogatása február hónapjának második hetében történik meg.

— Mária Jozefa főhercegnő Abbáziában. Néhány Ottó főherceg neje Mária Jozefa főhercegnő és fia, Károly Ferencz József főherceg, dragonyos főhadnagy hosszabb tartózkodásra Abbáziába érkeztek. A főherceg eljár a „Quarnero”-kaválériába, ahol gyönyörködve hallgatja Puresi Károly makói híres cigányprimás zenekarának magyar nótáit. A primás nótái annyira tetszenek neki, hogy többször meg is tapsolja.

— Thaly Kálmán titkos tanácsos. Thaly Kálmán titkos tanácsosi kinevezését, amely a napokban fog megjelenni a hivatalos lapban, a király már aláírta. Ma már sokan gratuláltak az ősz kuruczoknak a király újvi ajándékához.

— Vilmos császár a német hadseregről. Arról a beszédről, amelyet Vilmos császár az újvi ebéden a vezénylő tábornokokhoz intézett, Berlinből azt jelentik, hogy a császár ebéd után fölemelkedett s előadást tartott, amely az ily alkalmaknál máskor mondott beszédektől nagyon különbözött. A császár kiemelte, hogy az összes jelenlevők kötelessége dolgozni s azután a föllállított térképek segítségével rátért a múlt évi császárgyakorlatra s behatóan tárgyalta a báró von de Goltz által készített gyakorló-tervet. A császár előadásából és fejtegetéséből kitűnt, hogy a gyakorlat eredményét beható tanulmány tárgyává tette s előadásához nem fűzött semmiféle oly megjegyzést, amely tulment volna a tisztán akadémiai tárgyilagosságon. A császár azt mondta, hogy nincs oka arra, hogy az év végén Németország katonai helyzetéről nyilatkozzék, mert a Deutsche Revue januári számában megjelent névalírás nélkül egy cikk, amelynek tartalmával ő teljesen egyetért. A császár fölvasta ezt a cikket és előadását azzal a kívánsággal fejezte be, hogy a hadsereg régi porosz erényeit, az egyszerűséget és a takarékoskosságot, az egyesek életében is megmutassa. Hanke tábornagy, mint legidősebb tábornok, a tábornoki kar nevében köszönetet mondott a császárnak és biztosította őt a hadsereg rendületlen hűségéről és ragaszkodásáról. A császár előadása az összes jelenlevőkre a lehető legmélyebb hatást tette.

— Apponyi Károlyné temetése. Tegnap szentelték be Bécsben özvegy gróf Apponyi Károlyné holttestét, amelyet a beszentelés után Eberhardra vitték a családi sírboltba. A temetésen ott volt gróf Apponyi Albert közoktatási miniszter is, aki holnap jön vissza Budapestre.

— Bucsuzó főfelügyelő. Szlávik Gyula, a Dunagőzhajózási társaság hajófélfelügyelője január 1-én közel ötven évi szolgálat után nyugalomba vonult. Ezzel az alkalommal Csáthy Frigyes igazgató a személyzet élén díszes albumot nyújtott át a távozonak és szívélyes szavakban méltatta Szlávik működését és érdemeit. Az ünnepelt megindultan mondott köszönetet főnökének, karterásainak és a társaságnak, amelynek mindenkor hűségesen és hálattal eltelve szolgált.

— Carmen Sylva ünneplése. Bukarest lakossága nagy szeretettel ünnepelte Erzsébet királynéja — Carmen Sylva — születésnapját. A fejedelmi költőnőt Románia minden részéről fölkeresték az üdvözlő levelek és táviratok özönével. A kormány nevében Harot Spiru miniszter tartott beszédet. A szenátus elnöke, Aurelian és a képviselőház elnöke a parlament szerencsekívánatait tolmácsolták. Tizenkét óra után a trónörökös és a többi hercegek családjáikkal megjelentek a királyi palotában és üdvözlés után együtt ebédeltek a királyi párral. A királyné külföldről is kapott számtalan üdvözlő táviratot, többek között Ferencz Józseftől is.

— A Nemzeti Muzumból. A Magyar Nemzeti Múzeum állattára tudvalevőleg átalakítás alatt áll, amire a rozoga butorokkal, fakult állatpéldányokkal megtöltött gyűjtemény igazán rászorult. Az Országos Képtár kiköltözése óta nagyban folyik ez a munka és első eredménye, a múltkor három új teremnek megnyitása volt. Most újabb két termet fognak berendezni, inkább nagyobb állatfajokkal és ezt a kettőt még ebben az évben meg fogják nyitni a nagyközönség előtt.

— Lützow nagykövet balesete. Rómából jelentik, hogy gróf Lützow osztrák-magyar nagykövet sétalovaglás alkalmával a Villa Umberto-nál leesett lováról és eltörte orrsontját, valamint ajkain is megsebesült. Dr. Montechiarria kötözte be a nagykövetet, aki nek tizennégy napig kell ágyba feküdnie.

— Az igazságügyi tisztviselők rangsora. Az igazságügyi szolgálatban lévő tisztviselők rangsorát, mint a Budapesti Tudósító értesül, legkésőbb az Igazságügyi Közlöny ez évi februári számának mellékleteként fogják közzétenni. A rangsor kiadását részben az 1908. évi VI. törvényezékek alapján eszközölt tömeges bírói kinevezésekre, részben az 1908. és 1909. évi költségvetések alapján történt csaknem ezere menő kezelőtisztviselői előléptetésekre való tekintettel kellett ez ideig elhalasztani.

— Az Otthon-körből. Az Otthon írók és lapírók körének választmánya ma délután rendezést tartott Rákosi Jenő elnöklésével. Az elnök kegyeletes istenhozzádot mondott a kör elhunyt tagjának, Sántha István színésznek. Márkus Miksa főtájtár az Otthon választmányának részvétét tolmácsolta Rákosi Jenőnek, felesége elhunytja alkalmából. Aztán az olaszországi károsultak segítségére indítandó akcióról tanácskozott a választmány. Rákosi Jenő bejelentette, hogy az elnökség meghatalmazásából Hegedüs Loránt választmányi tag az Otthon képviseletében résztvevő az országos akció előkészítésében. A megállapodás szerint Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter és Vasary Kólos hercegprímás vezetésével ezertagú bizottság alakul, amely Sztéry József államtitkár elnöklésével tiztagú végrehajtó-bizottságot fog delegálni. Ebbe az Otthon-kör két tagot választ. A választmány Hegedüs Lorántnak köszönetet mond fáradozásáért s a tiztagú végrehajtó-bizottságban való közreműködésére Rákosi Jenő elnököt és Márkus Miksa főtájtárt kéri fel. Az elnök bejelenté után, hogy György Mór szabadtéri zeneszerző negyvenéves jubileuma alkalmából a kör nevében üdvözölte. Lovag Falk Zsigmond pénztáros előterjesztette a kör vagyoni állásáról szóló pénztári kimutatást, amelyet tudomásul vettek. Hasonlóképp tudomásul vették a házi kezelésről szóló elszámolást, amelyet Lovag Sándor ellenőr terjesztett elő. Gelléri Mór alelnök bejelentette, hogy a Zboray Aladár árváinak javára szolgáló mozgalom támogatására az Otthont is felkérték. A választmány Gelléri Mór alelnököt és Márkus Miksa főtájtárt kérte fel a bizottságban való részvételre. Ezután a tagfelvételi ügyeket tárgyalták; rendes tagokul felvették: dr. Milotay Istvánt, Schmidték Izort, Arányi Vilmost, Forgács Ervint és Kadoosa Edét.

— Klerikális tüntetés a zágrábi színházban. A zágrábi városi színház legutóbb Deesák Mirkó szerkesztő „Büszkeség” című színművét hozta színpadra, mely erősen antiklerikális irányzatú. Vasárnap este a klerikális párt több előkelő tagja a Frank-pártiakkal szövetkezve, előadás közben nagy botrányokat okozott, úgy hogy az előadást többször félbe kellett szakítani. Csak a közönség higgadtabb részének nyugodtsága tette lehetővé, hogy a darabot végigjássák, a klerikálisok azonban felépésükkel mégis elérték azt, hogy a színművet levették a műsorról.

— Az aradi párbaj. Adtunk hírt arról, hogy Aradon Pothoff Sándor nevű gyári hivatalnok öngyilkossági szándékából mellbe lölte magát és súlyosan sebesült állapotban szállították kórházba. Hátrahagyott levelében azt írta, hogy amerikai párbaj áldozata. Ma délelőtt megjelent a betegágyánál a vizsgálóbíró és kihallgatta, de Pothoff a hozzáintézt kérdésekre többnyire kitérő választ adott. Megmarad amellett, hogy amerikai párbaja volt, de hogy kivel, arra nézve semmiképpen sem akar felvilágosítást adni. A rendőrség nyomozást indított annak a kiderítésére, hogy ki lehetett a gázgyári hivatalnok ellenfele, de eddig semmiféle eredményt nem tudott elérni. A nyomozás során most az a gyanu merült fel, hogy az amerikai párbajból egyetlen szó sem igaz.

— Egy szálloda égése. Oriási tüzvész pusztított tegnap Ungvárott. A város legmonumentálisabb épülete a kétemeletes „Fehér hajó” szálloda kigyulladt és két óra alatt teljesen elpusztult. Két század katonaság és tüzoltóság nagy erővel dolgozott a tűz lokalizálásán, ami nem sikerült. A tűz keletkezését valószínűleg rövid zárlat okozta. A kár 900,000 korona.

— A lovas testőrgárda új kapitánya. A király gróf Üsküll-Ghyllenband Sándor budapesti volt hadtestparancsnokot a herceg Liechtenstein Rudolf halála folytán a lovas testőrgárdában (Leio-garde Reiter Escadron) megüresedett testőrkapitányi állásra kinevezte.

— Báró Splényi Ödön temetése. Nagy részvét mellett, teljes katonai gyászpompával temették el ma délután báró Splényi Ödönt, az államrendőrség nyugalmazott tanácsosát, a detektív-testület volt főnökét. A holttestet még tegnap kiszállították a kerepesi temető halottasházába, ahol ravatalra helyezték a koporsót. A koporsó lábánál egy biborvankoson az elhunyt rendjelei voltak kirakva. Magán a koporsón csak egy nagy, rózsaszín és sárga rózsából és ibolyából font koszorút helyeztek el, a szerető hitves, Blaha Lujza koszoruját, mellette csoportosult a többi koszoru, az ismerősök, rokonok, barátok és volt hajtársak, köztük dr. Boda Dezső, Krecsányi Kálmán, Tóth Imre, Kürthy Emil, a magyar király államrendőrség tisztikara és a detektív-testület koszorui.

A temetés d. u. 3 órakor ment végbe nagy részvét mellett a Kerepesi-temető halottasházából. Mivel az elhunyt — szolgálton kívüli viszonyban lévő — honvédszázados volt, katonai pompával temették. A ravatal körül honvédtisztok állottak díszőrséget. Kivonult egy század honvédtiszt, a közös és honvéd ténparancsnokságok képviselői. Azonkívül egy osztály gyalogos és egy osztály lovasrendőr Beniczky Tamás és Wolkenberg rendőrfelügyelők vezetése alatt. Megjelent az államrendőrség tisztviselői kara testületileg dr. Boda Dezső főkapitány és dr. Pekáry Ferenc főkapitányhelyettes vezetésével; a detektív-testület Krecsányi Kálmán detektív-főnök vezetésével, az összes kerületi kapitányságok tisztviselői, Czajlik Alajos min. tan. a határrendőrség főkapitánya, Decsey Máv. ültetvező, a fővárosi tüzoltóság egy szakasza Szezerbovszky Szaniszló főparancsnok és Janicsok Andor tüzfelügyelő vezetésével, az Országos Kaszinó képviseletében Zoltán Elek altábornagy, Perczel József tábornok és Desseuffy Arisztid elnöki tanácsos, továbbá Rákosi Viktor és Nagy Sándor orsz. képviselők, Jászai Mari, Hegyesi Mari és még többen a színészlámpából. A beszentelést nagy segédlettel Novák István erzsébetvárosi plébános végezte. Rövid ima után feltették a holttestet a négylovas katonai gyászkoocsra s mialatt a honvédszázados gyászindulót játszott, elvitték a megásott sírhoz, ahol nyugalomra helyezték.

— Angol matrózok halála. Az Encounter angol ezirkáló egyik csónakja, mint Sidneyből jelentik, a kikötőben összeütközött egy szénszállító hajóval. A csónak tizenhat legénysége a vízbe fullt.

— Az Ujságírók Egyesületéből. A Budapesti Ujságírók Egyesületének segítőalap igazgatótanácsa ma délután dr. Bródy Lajos elnöklésével ülést tartott. Az igazgatótanács mai ülésében 700 korona segélyt szavazott meg.

— Öngyilkos földbirtokos. Ma hajnalban Lithvay Jenő negyvenöt éves magánzó Bulyovszky-utca 23. számú lakásán föbelötte magát s pár perccel később meghalt. Lithvay gazdag ember volt. Kaposvár környékén nagy kiterjedésű földbirtokai vannak a családnak. Feleségével és tizenkétéves fiával évek óta lakott a Bulyovszky-utca 23. számú ház első emeletén. Esztendőekkel ezelőtt súlyos idegbaj lepte meg s daczára a leggondosabb ápolásnak, baja napról-napra súlyosodott. Mint hozzátartozói beszélik, az utóbbi időben valóságos örvongási rohamok törtek ki rajta. Az este aránylag elég nyugodtan viselkedett. Korán lefeküdt aludni. Éjfélutáni félhárom óra lehetett, amikor a házbelleket revolverlövés zaja riasztotta fel. Lithvayné rosszat sejtve, férje hálószobájába rontott, de férjét nem találta ágyában. A hálószobával szomszédos ebédlőből világozást látott. Benyitott az ebédlőbe s a diványon fekvő találták meg Lithvayt. Teljes estélyi toilett: szmoking, fekete nyakkendő és lakkcipő volt rajta. A halántékából patakzott a vér. Nyomban a mentőket hívták, akik a haldokló embert a Herzl-féle szanatóriumba akarták vinni. Utközben azonban a mentők kocijában meghalt. Holttestét a boacztani intézetbe vitték. Levelet nem hagyott hátra. Hozzátartozói azt hiszik, hogy idegbaja kergette a halálba.

— **Steinheilné életmódja a börtönben.** Steinheilné életmódjáról a börtönben a következő részletek kerültek a nyilvánosságra:

Mikor Steinheilné asszonyt letartóztatták — ez tavaly november huszonhatodikán este tíz óra tájban történt — és a Saint Lazare-ba kísérték, hosszú fátyollal és világos gallérban jelent meg. Pons fogházigazgató fogadta a titkára és egy börtönfelügyelő kíséretében. Steinheilné első kijelentése az volt, hogy nyugodtan várja a történeteket, mivel félrevezetés következtében vádolja őt az ügyesség. Azt csak később tudta meg, hogy a bűnrészesség gyanújával is illetik.

— Nem soká leszek itt — mondotta, mikor a szokásos formásokat elintézték.

Erre olyan aktusnak kellett magát alávetnie, ami mélyen sértette büszkeségét. Egy pápaszemés, jovialis arcu öreg néni lépett melléje és átvezette a szomszédos szobába, ahol megmótozta őt. Steinheilné belesápadt a szégyentől és a megbotránkozástól. Ahogy áttértek a tizenhárom számú cellába, már felocsudott a félelemtől. A cellában két rabnővel került össze, akikkel csakhamar élénk beszélgetésbe elegyedett. Másnapra a tizenegyes számú cellába szállásolták be. Itt két alacsonyrendű asszony volt a társasága, akikkel szemben már nem vált annyira közlékeny. És azóta úgy viselkedik a cellájában, mintha csak megnémult volna. Azok közé a rabnők közé tartozik, akik maguk gondoskodnak az ellátásokról és akik naponként husz fillért fizetnek a „lakásért”, hónaponta négy frankot a fűtésért, meg tizenkét fillért a világításért. Neki is alkalmazkodnia kell a rendszabályokhoz. Hét órákor van a lefekvés ideje, azontul nem szabad gyertyát égetni. Reggel kilenc órákor hozzák fe a kávé. Ebédre levest, húst és főzeléket kap. Teát bármikor főzhet magának a kályhán. Idejének legjavát varrással és irással tölti (levélileg intéz a védőjéhez instrukciókat.) Semmiféle küldemény nem érkezik a címre. Karácsonykor és újévkor számos ajándékot kapott, kivált a férfi ismerőseitől, de egyetlen egyet sem adtak át neki. A holmikat mind a vizsgálóbíró szobájába szállították. A fogház udvarán rendezett sétákban Steinheilné nem akar részt venni. Senkivel sem érintkezik, mert szigorúan megfiltották ezt. Csak Leonie nővérrel, egy öreg apáczával válthat hébe-hóba néhány szót, de akkor is csak a legszükségesebb dolgokról beszélnek. Látogatót mindössze kétféle fogadhat: leányát, Mártát és védőjét. Ezeknek a találkozásoknak vagy a fogházigazgató, vagy a főfelügyelő irodája a színhelye.

— **Elégett vasalónő.** Az éjjel Fiumében, az ó-város egyik házában Okoz Teréz hetvenkétéves vasalónő égve felejtette éjjeli szekrényén a petroleum-lámpát. Éjjel felé az asszony valahogy leesett az ágyról és estében leverte a petroleum-lámpát. A lámpa azonnal felrobbant és a szoba berendezését felgyújtotta. Az utcán járókélők hívására a tűzoltóság a veszedelem helyére sietett és eloltotta a tüzet, de a szerencsétlen öreg nő bennégett.

— **Leányok párviadala.** Worcesterben olyan párviadal folyt le, amely Amerikában nagy feltűnést kelt s a lapok hasábjain számolnak be róla. Két fiatal leány vívott párba egymással. Box-kézrel szálltak szembe egymással a lányok. A mérkőzés csak sport-alkalom volt s nem mindenki tudta, hogy a tizenhétéves leányok életre-halálra mentek. Evangeline Carring és Daisy Freuiernek hívják a két lányt. A küzdelem az atlétikai klubban folyt le, amelynek arénáját ebből az alkalomból virágokkal és zászlókkal feldíszítették. Előbb Evangeline Carring kisaszony jött meg és néhány perc múlva ellenfele. A párviadal rögtön megkezdődött. Példátlan heves-
sággal rohantak egymásra és egyszóval a bírónak szünetet kellett parancsolnia, mert Daisy kisaszony már kezdé öntudatát veszteni. Beszűntette a küzdelmet és Evangeline kisaszonyt jelentette ki győztesnek. A két leány a küzdelemben fehér tornainget viselt, amely a boxpárba után tele volt vérfoltokkal. A küzdelem után több mérkőzés volt, amely vér nélkül ment végbe.

— **Uj felév az egyetemen.** A budapesti tudományegyetemen a karácsonyi szünet véget ért és január hetedikén, esütörtökön megkezdődik az új félév. Ezen a napon van az első beiratkozás, amelyen személyesen köteles minden hallgató megjelenni. A rendes beírásra kitűzött határidő január 18-án jár le.

— **A nagyszerb propaganda.** Az ügyesség Pozsegán letartóztatta Jovanovics Lubomir joghallgatót, aki egy vendéglőben felségserűt kijelentéseket tett és éllette Péter szerb királyt. Az ellene emelt vádat a tanuk — egynek a kivételével nem erősítik meg, de Jovanovics beismeri bűnösségét és azzal védekezik, hogy nem komoly szándék vezérelte. Pörét még ebben a hónapban fogja tárgyalni a pozsegi törvényszék. — A zágrábi törvényszék fogházában hat nap óta ismét tart az éhségstrájk, amelyben a következők vesznek részt: Gyurics Gyuro, Pribicevics Ádám, Zifkovic, Bekics, Milics lelkész és egy pregradai írnok. Közülük kettőt súlyos állapota miatt át kellett szállítani az Irgalmasok kórházába. — Ma délután két órákor megjelent az egyik ügyész a nagyszerb vádlottak celláiban és mindegyiküknek külön-külön becsületszavára kijelentette, hogy e hónap tizenötödikén véget ér a vizsgálat és azután meglesz a pörök törvényszéki tárgyalása. Kérte őket, hogy hagyják abba az egészségüket komolyan veszélyeztető éhségstrájkot. A rabok megfogadták, hogy véget vetnek az éhségstrájkjuknak. Mikor az ügyész látogatásai befejeződtek, valamennyiüket felkísérték egy közös helyiségbe, ahol beszélgetésbe elegyedtek és magyar meg szerb nőtársa gyűjtötték. Az ügyész cselekedete rendkívül jó hatással van rájuk. A vádirat nemsokára elkészül. Tíz ívre fog terjedni és horvát, szerb, meg német nyelven szövegezik meg. Egy németnyelvű példányt könyvtárban Popovics dr. védő át fog nyújtani Weckerle Sándor dr. miniszterelnöknek.

— **Rablómerénylet egy ház mesterné ellen.** Szombaton délután Bécsben rablómerénylet követte el egy ház mesterné ellen. Két férfi valami ürügy alatt kérdezősködött nála, azután megkötözték, fojtogatták és elrabolták a beszédett házbért. A merénylet a 20-ik kerületben, a Karajan-utca 25. számú házban történt, a ház mesterné neve Kottas Fáni. A lakása szoba-konyha. Szombaton délután a konyhaijtóban megjelent két férfi és udvariasan kérdezősködött egy lakó után, akinek nevére azonban — miután elköltözött — a ház mesterné nem emlékezett. A két férfi fázósan viselkedett, az egyik pedig azt mondta, hogy a dolgról sokkal jobb volna a meleg konyhában beszélni. Kottas asszony gyanútlanul beengedte őket konyhájába, ott azután ismét azt a felvilágosítást adta, hogy a kérdezett lakó nem lakik a házban. A jövevények úgy viselkedtek, mintha gondolkodnának s az egyik, a magasabb megkérdezte, hogy hány óra van. A ház mesterné a konyhaszekrény felé ment, hogy ott levő óráját megnézzze, ekkor a mögötte álló magas férfi megragadta és a szobába lökte. Itt az ijedségtől szólni sem tudó asszonyt a földre teperték, összekötözték s a száját betömtek. Mikor már teljesen ártalmatlanná volt táve, neki láttak a lakás átkutatásához. Találtak százötven koronát ezüstpénzben, ezt zsebre tették és gyorsan eltávoztak. Mindez pár perc múlva volt s az udvaron áthaladva, a rablók olyan nyugodtan viselkedtek, hogy senki sem gyanakodott rájuk. A ház mesterné nagy nehezen eltávolította szájából a betömött rongyot és segítségért kiáltott. A berohanó szomszédok kiszabadították kényelmetlen helyzetéből. Kottas asszony csak jelentéktelen horzsolásokat szenvedett. A rablók-
nak eddig semmi nyomuk.

— **Szeles Adorján eltűnt.** Szeles Adorján pénzügyminiszteri számtiszt, az anyai port felvert Henzi-szobor merényletének elkövetője január elsején eltűnt. Újév előtt egy pár héttel nyolc napos szabadságot kért Molter Antal főnökétől, állítólag valami milliós örökségnek Debreczenbe való átvételére. A szabadságról ugyan egy napi késéssel visszatért, de újévkor hátrahagyva fiatal feleségét, nyomtalanul eltűnt. A rendőrség nyomozza.

— **A déli vasutasok és a szövetség.** A Vasutas Szövetség Budapest budai kerülete ma este Vöber Géza társelnök elnöklésével rendkívüli választmányi ülést tartott. A gyűlésen megjelent gróf Batthyány Tivadar, a szövetség elnöke is, továbbá a központ részéről Kramer Gyula ügyvezető-alelnök, Fábian László szerkesztő, Lorber József titkár és igen sok választmányi tag. A gyűlés tárgyát a legutóbbi időben megindult Déli Vasut című lapban megjelent azon közlemények képezte, amelyek a déli vasutasok és a nagy szövetségtől való kilépésre igatják. E cikkek, amelyek egyrészt a legdurvább hangon támadják a szövetség elnökét másrészt azt igyekeznek elhitetni, a déli vasutas szövetségi tagokkal, hogy a szövetség az ő érdekeikben nem tett semmit és semmi eredményt nem képes felmutatni, érthető izgalmat keltenek a déli vasutasok körében, annyival is inkább, mert még a vasutasokon kívül álló körökben is az a vélemény kapott lábra, hogy a nevezett lap magával a déli vasutak igazgatóságával áll összeköttetésben. Ily körülmények között a budai kerület elnöksége rendkívüli választmányi ülést hívott egybe a helyzet tisztázása végett. A gyűlésen gróf Batthyány Tivadar szövetségi elnök ismertette a dolgok állását. Felolvasta lovag Brahm Miksának, a déli vasutak igazgatójának hozzá, mint a szövetség elnökéhez intézett levelét, melyben kijelenti, hogy a Déli Vasut című lap az igazgatósággal egyáltalán semminemű összeköttetésben nem áll. Ismertette azután a szövetségnek a déli vasutasok érdekében kifejtett eddigi működését, amely a szolgáltatási fegyelem és a törvényes korlátok szemmel tartása mellett mindig a tagok érdekeit istápolta komoly higgadsággal. A jelenlevők nagy örömmel vették tudomásul Brahm igazgató kijelentését és egyhangulag oda nyilatkoztak, hogy gróf Batthyány Tivadar elnöknek, mint magának a szövetségnek a működésével a legteljesebb mértékben egyetértve, a szövetséget továbbra is minden erejükből támogatni fogják. Végül háziügyeket intéztek el.

— **Az erdélyi románok köre Bukarestben.** Bukarestben megalakult „A havasokon tuli románok köre”. Az értekezleten a hírhedt Stoica István elnököt s ötven erdélyi román is részt vett benne. A kör célja volna: 1. A tagok közt az összetartást ápolni; 2. ezorosabb összeköttetést teremteni a romániai és a magyarországi románok között. 3. Bukarestben egy központot szervezni, mely az összes román nemzetiségi mozgalmakat irányítaná. Az értekezlet elhatározta, hogy alakuló közgyűlést a görög karácsonyi ünnepek után tartják meg s nyomban megkezdik működésüket.

— **Berzsenyi emlék.** Kaposvárt nagyszabású mozgalom indult meg, hogy Berzsenyi Dániel niklai lakóházát, melyben harminckét évet töltött, emléktáblával megjelöljék.

— **A mentők működése.** A Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület az elmúlt november hónap 15-én alkalommal vette igénybe a főváros közönsége. Ezek között 791 eset volt, még pedig 439 sebészi bántalom, 193 belbaj, 84 egyéb baj, 55 öngyilkossági kísérlet, illetve öngyilkosság. Az első segítségben részesültek között volt 546 férfi, 221 nő és 24 tízeven aluli gyermek. Novemberben 677 szállítást végeztek a mentők, 88 mozgó őrséget ká-
pezték és 21 alkalommal vonultak ki vaklármára. Az év elejétől 17.427 esetben vették igénybe a mentőket. Az egyesület főnöklése (1887 május 8.) óta igénybe vették 250.506 esetben.

— **A Hungária-fürdőbeli robbanás második halottja.** A nyár-utcai Hungária-fürdőben tegnap történt kazánrobbanásnak második halottja is van. Az éjszaka a Rókus-kórházban meghalt Nagy Béla fűtő. Még két súlyosan összeégett embert ápolnak a kórházban. A rendőrség áttette az iratokkal azzal, hogy a robbanás színhelyén, a kazánházban, miután gondatlanság tette látszik fenforogni, a tényállás megállapítása végett törvényszéki szemle volna megtartandó. A vizsgálóbíró a napokban rendeli el a helyszíni szemlét.

— **Együtt a halálba.** Nagy feltűnést és mély részvétet keltő tragédia történt Szilveszter-estén Newyorkban. Gardy newyorki egyetemi tanár és felesége Szilveszter éjszakáján közös elhatározással megváltak az élettől. A házaspárnak csak nemrégiben halt meg egyetlen leánya és a tulajdonképpen szülőik nem tudták túlélni halálát.

— Egy newyorki színház égése. Newyork egyik legnagyobb színházában óriási tűz ütött ki, közvetlen a darab utolsó felvonása közben. A „Herald Square“-színházban a 38-ik utca és Broadway sarkán levő ezen gyönyörű színházban már hónapok óta egy komikus operettet adnak „The three Twins“ (A három ikertestvér) czimen. Nótáit és kupléit minden kávéházban és vendéglőben éneklék és játszzák, éppen ezért minden este zúfolt ház előtt ment a darab. Kedden, december 22-én este is megtelt a ház és szívből nevetett a közönség a három egyforma ikertestvér bohóságain, amikor egyszerre leeresztették a vasfüggönyöket. A közönség meglepődött, de azt hívé, hogy a darabban valami fennakadás történt, szép csendesen kifelé tartott. Már majdnem mindenki künn volt az utcán, amikor óriási lángnyelvek csaptak ki a színházból, belül pedig nagy robajjal a színpad bedőlt. A harmadik felvonás közben ugyanis ismeretlen okból közvetlenül a színpadon tűz ütött ki, amelyet elfojtani nem lehetett. A manager nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem egész nyugodtan leeresztette a vasfüggönyöket. A közönségből senkisé tudta, hogy életveszélyben forog és szép lassan, tolongás nélkül értek ki az utcára, csak az utolsók látták a színpadról kiesapó lángot. Künn az utcán ezalatt örjögő színésznők kiáltottak, akiket valósággal megörjített a félelem. Többen a félelemtől ájultan feküdtek a járdán. Szerencsére senki még csak meg sem sérült. Telefonon értesítették a „Herald Square“-színház tulajdonosát, aki az utcán összehívta a managerét, mert hidegvérre és bátorságra mentett meg több száz embert a biztos tüzhaltól. A tulajdonos megígérte, hogy ezentul életfogytiglan kenyere lesz nála és fizetését azonnal felemelte évi huszezer dollárra, mely összeget haláláig fogja neki fizetni. A nézőközönség és így a szerencsésen megmenekültek között több milliomos, köztük **Vanderbilt** Reginald is ott volt, aki tudvalegleg **pogora gróf Széchenyi** Lászlónak.

— Az erdőtisztek memoranduma. Az erdőtisztek nemrégiben Rónay Antal miniszteri tanácsos elnöklése mellett Budapesten értekezletet tartottak, amelyen többek közt a létszámrendezés kérdése is szóba került. Az értekezlet ez ügyben egy tizenöt tagú bizottságot küldött ki azzal a meghatalmazással, hogy készítsen memorandumot, amelyben ismertesse az erdőtiszteknek a létszámrendezés tekintetében felmerült óhajait és kéréseit. A bizottság már elkészült a terjedelmes emlékirattal, amelyben különösen kéri a földművelésügyi minisztert, hogy a kincstári erdőknél alkalmazott erdőtisztek személyi ügyei a jelenlegi beosztástól eltérőleg a többi erdészeti ágazattól teljesen elkülönítve, az ügy természetének megfelelően a „kincstári erdők“ ügyeit intéző főosztály hatáskörébe utaltassanak át és hogy a kincstári erdőtisztek létszámának erdőfelügyelőségi, az erdőéri szakiskolák és a községi erdőknél alkalmazott tisztviselők létszámával leendő egyesítése véglegesen ejtessék el, azaz hogy az összes kincstári erdők kezelésénél alkalmazott erdőtisztek külön létszámot képezzenek. Tehát a magyarországi kincstári erdőtisztek létszámába a horvát-szlavonországi kincstári erdőtisztek is bevetessenek.

— Lövöldöző részeg. Kertész Gábor butorszál-hatómunkás holtrészegen állított be ma reggel Elemér-utca 4. száma alatt levő lakására. Kertész Szinkál Gyula öntömunkásnál lakott albérletben. Mikor belépett a szobába, revolvert rántott elő és hadonászni kezdett vele. Szinkál anyja és két testvére az asztalnál reggeliztek, Szinkál még az ágyban feküdt, amikor a részeg ember nagy ordítással köztük termett.

— Most mindannyian meghaltok! — kiáltotta Kertész és elsütötte a fegyvert.

A halálrémült asszony és a két gyerek valahogy kifutottak a szobából; erre Kertész az ágyban fekvő Szinkál ellen fordult:

— Agyonlőlek, kutya! — ordította vadul és újra elsütötte a revolvert. Négyszer lőtt, de egyik lövés sem talált. Szinkál erre kiugrott az ágyból, rávetette magát a lövöldöző emberre s addig tartotta lefogva, míg a házbelielk besiettek a szobába. Kertészt ezután bevitték a rendőrfőkapitányságra, de olyan részeg volt, hogy nem lehetett kihallgatni.

— Egy lap afférja. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara titkára, **Sarkady** Lajos heves harcot indított úgy a kamarában, mint a sajtóban **Wekerle** Sándor miniszterelnök adóreform javaslatát ellen. Legutóbb a lapoknak egy hosszabb közleményt küldött, amelyben 42. pontban felsorolta a módosításokat, melyeket **Wekerle** Sándor miniszterelnök állítólag megígért, de ígéretét nem váltotta be. A közleményt a „Nagyvárad“, a függetlenségi párt lapja csak kivonatossan közölte és tiltakozott az ellen, hogy **Wekerle** Sándor miniszterelnököt a kereskedelmi és iparkamara titkárja szószegéssel vádolja, mert azok a módosítások, amelyet a kamarák kívántak, belekerültek a javaslatba. A lap elítélte, hogy a kereskedelmi és iparkamara politikát üz és hogy a kereskedőket és iparosokat a kormány ellen bujtogatja. A lap ezen közleménye folytán **Sarkady** Lajos, a kereskedelmi és iparkamara titkára ma levelet írt a „Nagyvárad“ kiadóhivatalának, melyben kijelentette, hogy ha a közleményt nem közlik szószegéssel, beszünteti a hirdetési díjat, amelyet a kamara a helyi lapok részére rendszeresített a hivatalos közlemények közlése fejében. A „Nagyvárad“ szerkesztője ezt a kijelentést úgy fogta fel, mint a politikai véleménynyilvánítás korlátozását anyagi uton való terrorizálással és elhatározta, hogy az esetet bejelenti az illetékes újságíró testületnek.

— Oláh gyűlölködés. Az oláhok a gyűlölködést még a legszomorúbb térré is átviszik. Nincs nyomor, szerencsétlenség, baleset, amiből ne a magyarfalas kötelességet csibolnák ki az oláhok. A minap történt, hogy **Laczfalun**, **Lukácsiu** Lászlónak, a hírhedt oláh agitátornak székelyén kigyuladt **Butyika** Péter háza. Természetes, hogy nyomban a tűzoltáshoz láttak és ebben a laczfalusi állami iskola két tanítója főrészt akart venni. De **Tyentis** Gábor vasvillával rohant a tanítókra s elkergette őket a tüztől azzal, hogy a magyar tanítók az oláhok veszedelmek, mert az oláh gyermekeknek magyar iskolába kell járni s így nem őrizhetik a házukat. A megijesztett tanítók kénytelenek voltak elmenekülni. Ide fajult a magyar tolerancia s idejuttatták a vakmerően és büntetlenül lázító izegatók.

— A vadász. A fejmegyei Zámoly községben veszedelmes orrvadász hírdőn állt **Hard** Ignác ottani lakos, aki azonban ezideig oly ügyesen végezte a maga dolgát, hogy sohasem sikerült tetten érni. Vasárnap délután **Borostyán** János asztalossegéd a zámolyi szőlőhegyről hazatérőben egy dűlőn összetalálkozott **Hard**dal, aki vállán vadászfegyverrel valószínűleg orrvadászatra indult. **Hard** és **Borostyán** között szóváltás támadt, melynek hevében az orrvadász lekapta váláról fegyverét és **Borostyán**ra sűtötte. A meglőtt ember öszszesépett, de **Hard** úgy látta, teljesen végezni akart vele, mert zsebéből egy revolvert véve elő, annak egy lövegét közvetlen közelről a földön fekvő emberre lötte. **Hard**, miután azt hitte, hogy **Borostyán** meghalt, tovább állt. A meglövődött ember azonban később magához tért, a községbe vándorogott és ott a csendőrségben elpanaszolta az esetet. A csendőrök **Hard**ot, amikor az orrvadászatról hazatért, vallatóna fogták és miután beismerete tettét, letartóztatták és bekisérték a községházába. Itt egy újabb büne derült ki a veszedelmes embernek. Úgyanis éppen a községházán tartózkodó **Rád** Jakab uradalmi alerdész felismerte **Hard**ban azt az orrvadászt, aki karácsony előtt pár nappal, amikor az erdő mélyén orrvadászaton éret és fegyvere leltelére szólította fel, többször rálőtt, úgy, hogy az alerdésznek menekülnie kellett. **Hard** Ignácot bekisérték a székesfehérvári kiv. ügyészség fogházába.

— A nazarénus leány vallomása. Egy Német **Zsuzsanna** nevű cselédeleány **Aradon** jelentkezett az ügyészségnél és bevallotta egy régi bűnét. Tizenégy évvel ezelőtt felgyújtotta régi gazdájának a házat. A büne akkor titokban maradt.

— Áttértem a nazarénus hitre, el akarom szenvedni bűnömért a büntetésemet! — ez volt jelentkezésének egyszerű megokolása.

Az ügyész utánanézett a dolognak, de nem teljesítette a derék nazarénus nő kívánságát. Az ügye már végleg elvült.

— Halálos szerencsétlenség egy bányában. A nagyhegyi kőbányában **Szilveszter** napján halálos szerencsétlenség történt. Robbantással követ fejtek, azonban az omlás után még egy nagy darab kő a szikla oldalán inogva fennakadt. Erre **Cseszkó** Viktor fiatal munkás, hogy a nagy kötőmly is lezuhanjon, merészen felmászott, hogy a leesést gátló kisebb kődarabot kifeszítse alóla. Hiába figyelmeztették társai. Mikor a kisebb követ kifeszítette, hatalmas robajjal zuhant le a kötőmly, mely őt is maga alá temette. A szerencsétlen ember, kinek a kő kezét, lábát és mellét egészen összezúzta, szörnyen halt.

— Tolvaj a villamos megállóhelyen. A Rákóczi-ut és Károly-körut sarkán levő villamosvasúti megállóknál csaknem minden héten történik egy-két zsebtolvajlás. Tegnap is az alsó megállóknál, a régi Nemzeti Színházzal szemközt meg akarták lopni **Rosenberg** Janka magánzónót. A dolog nem sikerült, mire a tolvaj meglökte az urinőt, a ridikült kirántotta a kezéből és szaladásnak eredt. Nem messzire jutott azonban, mert lefűlétek s bekisérték. Kiderült, hogy a tolvaj **Horváth** Ferencz munkáttalan szobafestő. A főkapitányságon letartóztatták és elvették tőle a ridikülből kiszedett ötvenégy koronát.

— Felakasztotta magát. **Lichen** Viktor tizenkilencéves szobafestő-segéd ma délután a Váci-ut 122. szám alatt levő lakásán felakasztotta magát és mire észrevették, meghalt. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe. Tette nek oka ismeretlen.

— Sztrájk a hajón. A Toulon és La Seine sur Mer között közlekedő gőzcsónak legénysége sztrájkbalépett, aminek következtében a hajóközlekedés szünetel.

— Házasság. **Kaszás** Ernő, a Központi Kereskedelmi és Iparbank r. t. osztályfőnöke eljegyezte **Viola** Renét, dr. **Viola** Ödön szombathelyi ügyvéd leányát.

Goldberg Simon építőmester leányával, **Irenkével**, f. hó 29-én tartotta eljegyzését **Hammer** Miksa műépítész.

Ehrenfreund Gusztáv Zágrábban eljegyezte **Schwarz** Irént Budapestről.

— Nászajándékok, jeggyűrűk legelőnyösebben **Polgár** Kálmán műtörás ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— A kültelkek fosztogatói. Veszedelmes tolvajbandát fogott el ma reggel a rendőrség. Újpesten és a Lipótváros kültelkein régóta garázdálkodtak már a vakmerő tolvajok. Főképpen szűnyas jószágot loptak, de szívesen elemeltek mást is, ha alkalom kínálkozott reá. Loptak kabátot, pénzt, fát és szenet, sőt többrendbeli betörést is követtek el. Most kézrekerült a banda feje, s ennek vallomásai alapján a banda összes tagjait összefogdosta a rendőrség. Ezek: **Medveczky** Mihály, **Misik** János, **Bali** Mihály, özvegy **Mészáros** Sándorné, **Mészáros** Sándor, **Hrubel** János, **Vagner** József és **Jákó** János.

— Eltűntek. Tamási Béla budapesti születésű 21 éves tűzér-katona Görzből látogatába jött Budapestre a Váci-ut 110. szám alatt lakó szülőihez. Ide meg is érkezett, de eltűnt. — **Csapó** István 50 éves uszálykoresmáros Komáromnál a Dunán veszteglő 319. számú uszályról eltűnt. Hozzátartozói attól félnek, hogy a Dunába esett. — Eltűntek még **Timesik** Ilona budapesti születésű 20 éves laboránsnő Váci-körut, **Appel** István 14 éves cipészstanonez Soroksári-ut 32., **Barna** Miklós 47

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
ruházodik minden ember finoman és elegánsan
Az országosan ismert **ZÉLINGER SAMU** elsőrangú
uri-szabónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:

finom öltönyt . . . . . 21 forint
nagyon finom prima öltönyt . . . . . 26 „

Raglan
Felöltő vagy
Telikabát . . . . . 21-26 frt

Budapest, IV., (Belváros)

Magyar-utca 6, az emeleti termekben,
Múzeum-körut és Kossuth Lajos-utca sarkán mellett.

éves mázó-szegéd Bakács-tér 6., Horváth Mária nagyszentmiklósi születésű 47 éves szakácsnő Szondy-utca 27. és öz. Jankovics Józsefné gyöngyösi születésű 64 éves napszámosnő Gyöngyutka-utca 13. számú lakásáról. Az eltűnteket keresi a rendőrség.

— Halálozás. Kőlesei Kende Béla nagybirtokos, volt országgyűlési képviselő és huszárfőhadnagy élete 61-ik évében hirtelen elhunyt Szatmárcsékén.

Markovics Sándor főreáliskolai tanár életének 53-ik évében meghalt Budapesten.

Turjay László nyug. főgimnáziumi tanár, ez. igazgató, életének 71-ik évében meghalt Besztercebányán.

Tábori Miksa ma reggel hosszas szenvedés után meghalt. Nagy és tekintélyes család gyászolja.

Neszt Ida, Neszt János műkertész, Rákosszentmihály egykori törvénybírájának és nejeinek, szül. Horváth Mária leánya, Rákosszentmihályon, életének 27-ik évében meghalt.

Vojtkó Pál, ny. liceumi tanár életének 42-ik évében elhunyt Sopronban.

x Ha gyermekét egészségben, vidáman és szeltemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hommel-féle Haemotogént. Ne vezesse magát félre az utáztatoktól.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x Téli és Jaeger áruk legjobb ajándék Rösler-nél Budapest, V., Harminczad-u. és József-tér sarkán.

x A természet óriási szolgálatokat tesz az emberiségnek, amennyiben sok betegséget ellen szolgáltatója a segítőszereket. Egyike a tenger által nyújtott legjobb élelmiszernek a csukamájolaj, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon viszketős íze van. A „Scott-féle Emulsió” formájában azonban a csukamájolaj is jó ízű és könnyen emészthető, akár csak a tejföl; a csukamájolaj összes gyógyerejű tulajdonságai a „Scott-féle Emulsió”-ban nemcsak, hogy megvannak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányoznia a „Scott-féle Emulsió”-nak. Kapható a gyógyszerárakban.

Jegyzetek.

Megint egy amerikai párba. Haladunk a korrál. Igen, ez idők jele. Milyen szépen és nagyszerűen tudunk mi meghalni. És milyen fölemelő érzés, hogy annyi erőnk van bennünk, hogy az életet csak annyiba vesszük, mint a kucseber az aggodalmat, mikor attól fél, hogy valaki jó számot húz ki és akkor ő megrövidül egy huszkrajzáros déligyümölcs skatulyával. — Leestek egy parfümös rózsaszínű zsebkendő. Kinek van joga fölemelni? Kinek dobta Eros az aranyalmát? Vagy más dolgok, egy kevéssel komolyabbak. Vagy még kevésbé komolyabbak. Mindenesetre becsület-életkérdések. És meghalni? Nevetségesen csekély kis ügy. Itt van egy fekete golyó, — mellette egy fehér. Aki a fehéret huzza, azé az élet Nem az Élet. Akire a fekete jut, — istenem, milyen feszélyező gondolat az, ha az ember, viruló egészségben, fiatalon, ostobán — tudhatja, hogy még hány hónapig, hány napig, hány órán át láthatja a nap sugarat becsillámani az ablakon, hallhatja a madárdarfútyót és a világ legérdekesebb asszonyának a kacagását. Még egy hónap . . . még két hét . . . még egy nap . . . csak egy óra . . . három perc . . . két perc . . . Hahahahaha! Vagy sírnom kellene? Azért, mert a kucseber megnyerte a huszkrajzáros déligyümölcs skatulyát? — Nagy gyerekek vagyunk mi. És mégis, milyen nagyszerűek. Milyen szépen tudnak meghalni!

* Szakítás. — Egy fürdőhely sétánya. Napsugár, pompa, ibolyaillat.
Az asszony: Parbleu, Henry, hogy tetszik az új kalapom?

A férfi (unottan): Szép.

Az asszony: Kiesnyes voltam?

A férfi: Asszony voltál.

Az asszony: Henry, mi már unjuk egymást. Már nem tudunk másról beszélni, mint időről, kalapokról, asszonyokról. Ha még tovább is együtt maradunk, gyűlölni fogjuk egymást. Ha most szakítunk, még nagylelkűek leszünk. És néha vágyódunk majd egymás után.

És édes lesz és fájdalmas lesz, hogy nem elégíthetjük ki a vágyainkat. — Mit gondol Henry?

A férfi: Van rá szived, hogy így beszélj?

Az asszony: Igen, annyira szeretem.

A férfi: Most megint az voltál, aki régen. Most nekem is fáj, hogy szakítunk. Ezért le tudok rólad mondani. (Kezet csókol neki.)

Az asszony: Isten veled.

Egyik jobbra, másik balra. — Napsugár, pompa, ibolyaillat. Zöld nap, kék fű. Minden moderna. Et ainsi

la suite.

Gmundeni emlék a nyárról.

. . . Csak egyszer láttalak az utcán,
Soha veled nem is beszéltem,
Nem is látlak többé bizonytal,
S nem tudlak elfeledni mégsem.

Elég volna egy pillantásod,
Hogy orcádra derít fakasszon.
. . . Hogy tudnálak szeretni téged,
Te halványarcu, szőke asszony!

—báth.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Komlóssy Emma Komáromban. A komáromi kereskedőifjak egyesülete a napokban rendkívül sikerült művészestélyt rendezett. A hangverseny starja Komlóssy Emma volt, akit már megérkezésekor ünnepélyesen fogadtak és egész este lelkesen ünnepeltek. A kitünő művésznőnek könnyen esik a hódítás. Egyszerűen ki kell állni szépségében, s gyönyörű hangjára elnékelni gazdag műsorának szebbnél-szebb dalait. A tapsnak, s ismétléseknek, természetesen, vége-hossza nem volt. Az est másik hőse Nyárai Antal, a kitünő komikus volt, aki pompás kupléival mulattatta a közönséget.

(*) Az Operaházban holnap, szerdán, Vízkereszt napján, bérleten kívül (2. sz.) A hegyek alján kerül színpadra a következő szereposztással: Márta — Kaczér, Nuri — M. Szoyer, Pepa — Payer, Antonina — Ambrusné, Rozália — Váradi M., Sebastiano — Szemere, Pedro — Környey, Tommano — Venczell, Maruccio — Dalnoki V., Nando — Déri. Az előadást az alkalommal először vezényli Lichtenberg Emil karmester, rendező: Alszeghy K. főrendező. Csütörtökön a Bajazzót, a Parasztebesület-et és a Magyar táncgyüleget adják. A Bajazzók Nellá-ját M. Szoyer Ilonka énekli, a Parasztebesület Santuzza szerepében pedig először mutatkozik be Haselbeck Olga. (Évi bérlet 4. sz.)

(*) A Színészegyesület ülése. Az Országos Színészegyesület ma délután Ditróy Mór elnöklété alatt tanácsülést tartott. A vidéki tanácsstagok részéről megjelentek Nádasy József és Keszler Ede. Jelen volt az ülésen gróf Festetics Andor Országos Színészeti főfelügyelő is. Az ülés megnyitása után az elnök bejelentette, hogy dr. Janovics táviratilag értesítette, hogy mint behívott tanácsos az ülésen akadályoztatása miatt nem jelenhet meg. Nádasy József felszólalt a napirend előtt, mely szerint tudomására jutott, hogy Komjáthy János tanácsos í állásáról lemondott, indítványára kimondotta a tanács, hogy tekintettel Komjáthy Jánosnak elévülhetlen érdemeire és arra, hogy ő a legbüzsőbb tanácsosok egyike, a lemondást tudomásul nem veszi, hanem megkéri az elnököt, hogy Komjáthy tanácsosi állásának megtartására bírja. Elhatározta ezután a tanács, hogy f. évi közgyűlését márcziu 16., 17. és 18. napjain tartják meg. Az igazgatói jelentés bejelentés Vizváry Gyulának, Horcsay Józsefnének és Sántha Istvánnak halálát. A tanács Molnár László indítványára Vizváry Gyula emléket jegyzőkönyvileg örökíti meg, elhatározta továbbá, hogy leányához, Vizváry Mariskához részvétiratot intéz. Bejelentette továbbá az igazgató, hogy Szalkay Lajos huszonöt éves jubileuma alkalmával a tanács megleghangú táviratban üdvözli. Dr. Faludi Jenő ürvész bejelenté, hogy Némát János nyugdíjas színész a Színészegyesület nyugdíjintézete ellen vezetett perét legfelső fokon megnyerte. Ezután Rédei Lajos tanácsos terjesztette elő jelentését a múlt év október havában megtartott előadásokról. E szerint a múlt év október hónap 32 igazgató működött és 1038 előadást tartott. Összesen 558 esetben került színre hazai darab. A fővárosi színházakban nem adott darabok 146 előadást tölthettek be a vidéken. Ezek után a feyelelmi bizottság által hozott ítéleteket jelentették be, majd próbált ügyek elintézése után a tanácsülés véget ért.

(*) A Vigszínházban holnap, szerdán, Vízkereszt-napján, két előadás lesz. Déluán 3 órakor a „Mennyköcsapás”, Xanrof Leon kaczagató bohózata fogja mulattatni az ünnepi közönséget; este pedig a „Király”, Flers, Cailhvet és Aréne szenzációs sikerű vígjátéka kerül színre Hegedűs Gyulával, Góth Sándorral, Varsányi Irén-

nél és Góthné Kertész Ellával a főszerepekben. Az újdonság eddigi tizenegy előadásának mind-egyikére az összes jegyek elkelttek.

(*) A Ney Dávid-műemlékbizottság által szétküldött gyűjtőlevelek útján eddig a következő adományok folytak be az Erzsébetvárosi Hitelbank r. t. pénztárába:

Báró Harkányi Frigyes 30 K, Atlas Gyula 5 K, Wellisch Gyula 10 K, Wellisch Hugó 10 K, Kann Jakab 10 K, Somlyó Mór 29 K, Gallia Vilmos 10 K, Poór Jakab 20 K, Trieszti bizt. társ. 50 K, Strasser és König 20 K, Báró Hugonay 2 K, gróf Csekolics Endre 50 K, Trebitsch Ignác 10 K, Eirich 5 K, Satori Miksa 10 K, Lonkai Ármin Fek. Pusztá 20 K, Krausz és Bettelheim 50 K, Faerber M. Miksa 6 K, dr. Luczenbacher Béláné 4 K, Szirmai Oszkár 10 K, gr. Zichy Géza 20 K, Gold Marelz gyűjteménye 18 K, Glück Frigyes 30 K, Saxlehner Andor 50 K, dr. Stiller Bertalan 20 K, dr. Boda Dezső gyűjteménye 49 K 40 fill., Jelinek Henrik 100 K, Braun Ignác 10 K, Hatvany József 50 K, Zilahy Simon 10 K, Lányos Leó 50 K, Weisz Manfréd 50 K, London-szálloda 20 K, Első Magyar Iparbank tisztviselői 7 K, Leszámitoló Bank terézvárosi fiókja 10 K, Wertheimer és Frankl 10 K, Gomperz Emil 10 K, Fejér Gyula Continental-szálloda 10 K, Gruber Magda gyűjtése 50 K, dr. Deutsch Ernő 25 K, Fehér Augustia 5 K, Leipziger Vilmos 50 K, dr. Simon György 5 K, Mautner Ödön 20 K, gróf Festetics Pál 20 K, izraelita hitközség Beck 10 K., Lord és Társa 15 K, Mozgófénykép Rvt. 5 K, Freund Izsó 25 K, Fleischl Sándor 20 K, Gelléri Mór 2 K, Márffy Emil 10 K, Goldschlaeger Samu 10 K, dr. Hecht Jenő 5 K, Neubauer Vilmos 5 K, Pelezmann Ferencné 5 K, dr. Bródy Samu 10 K, dr. Vámosy Károly 10 K, Bajai izr. hitközség 10 K, Adler Lajos és fia 10 K, Bérczi D. Sándor 3 K, Huznary Kálmán, D. Sz. Márton 12 K, báró Hornig Károly Veszprém 20 K, Erlich Manó és családja 30 K, Wellisch Sándor 20 K, Berger Jenác Sárospatak 16 K 15 f., Bischitz Artur 50 K, Brust Dávid 10 K, Adler és Bauer 5 K, összesen 1378 korona 55 fillér.

(*) Művész-est. A Magyar Vasúti és Hajózási Klub ma este magas nívón álló művészestét rendezett, melyen nem kisebb művészeink és művésznőink, mint Venczell Béla, Son Henri, Szamosi Elza és Wajditsch Sári gyönyörködtették szubtilis művészetükkkel a hallgatóságot.

(*) Hangverseny Ungvárt. Morvay Zsuzsika, a fiatal zongoraművész fényesen sikerült hangversenyt adott a Bercesényi-szobor javára. A fiatal művész nagy technikája kiváló elismerésben részesült. Klotényi Nándor hegédűművész is közreműködött a hangversenyen.

(*) Egy magyar festőművész halála. A bécsi közkórház megfigyelő osztályán vasárnap délután meghalt Szamosy László ismert nevű magyar festőművész. Szamosy Lászlót, aki több évig dolgozott a Fraknoi püspök által létesített római magyar művészklubban, a magyar közönség nem igen ismerte, mert az itthoni tárlatokon alig vett részt. Műveit rendszeren a bécsi és egyéb nemzetközi kiállításokra küldötte be. Az elhunyt festőművész főleg tájképeket, genre-eket és portaitkat festett, ez utóbbiakat leginkább előkelő mánás és főúri körök részére, amelyek nagy elismeréssel viseltettek Szamosy művészele iránt. A művész egyébként a zenében is otthonos volt és sok elismerésben részesült művészi hegedűjátékáért is. Szamosy betegsége már régebbi kelte volt, az utóbbi időben pedig dühöngeni kezdett, mire családja néhány nappal ezelőtt a közkórház megfigyelő osztályába vitette, ahol tegnapelőtt végre a halál megváltotta szenvedéseitől.

(*) Hamlet a Magyar Színházban. Shakespeare drámájának, Hamletnek, amely Márkus László rendezésében teljesen új formában az eddigi tradícionális előadásoktól minden tekintetben eltérően kerül szombaton, e hó 9-én a Magyar Színházban színre, már az utolsó főpróbái folynak. A színház jelmezekben és természetesen díszletekben is teljesen újat fog a közönség elé vinni, úgy hogy a közönségnek módjában lesz Shakespeare ez egyik legkiválóbb művét teljesen modern formában élvezetnie. Holnap, szerdán d. u. 2 és fél órakor Rostand poétikus műve, a „Sasfiók” kerül színre olesó helyárrakkal, este Drégely „A szerencse fia” című komédiáját adják Csütörtökön és pénteken Sophus Michaelis szenzációs sikerű darabja, a „Forradalmi nász” kerül színre.

(*) A „Tatárjárás” Bécsben. Említettük már, hogy Bakonyi Károly és Kálmán Imre népszerű operettjére készül a bécsi Theater an der Wien

művészszemélyzete. Az érdekes bemutató e hó 21-én lesz „Herbstmanöver“ címmel. Lörenthey szerepét, amelyet nálunk Hegedűs Gyula játszik, Storm adja, a női főszerepeket pedig Holm Grete (Riza bárónő) és Kartousch Lujza (Magyarórsy önkéntes) fogják kreálni. Husznál több nagy német színház, be sem várva a bécsi bemutatót, már megszerezte a Tatárjárás előadási jogát.

(*) **Utolsóelőtti hangverseny a téli tárlaton.** A téli nemzetközi tárlaton január 7-én, csütörtökön tartják meg az utolsóelőtti hangversenyt, melyen Bachó István vezetésével a teljes honvédszenekar a következő nagyszabású műsort adja elő: 1. Kéler Béla: Magyar vigjátéknyitány. 2. Alard: Traviata (hegedűszó). 3. Liszt Ferenc: VI. magyar rapszodia. 4. Rubens: Részletek a Hollandi lány operetből. 5. Verdi: Ábránd a Rigoletto operából. 6. Offenbach: Orpheus-nyitány. 7. Bizet: Részletek a Carmen operából. 8. Bachó István: Kurucz dalegyveleg. A hangversenyre, amely félnyolctól tizenegy óráig tart, a tag- és családtagjegyeken kívül csupán az egykoronás pénztári jegyek érvényesek. Az utolsó hangverseny január 14-én, csütörtökön lesz.

(*) **Uj Idők.** Január elsejével új évfolyamot kezd az Uj Idők. Ami értékes a magyar irodalom műhelyéből kikerül, mindazt azonnál frissen megszerzi. Munkatársai közt, a szerkesztő Herczeg Ferenczen kívül ott találja a toll, a rajz és eset java reprezentatívát. Regény, novella, vers, társadalmi és művészeti cikkek; minden, ami megjelenik hasábjain, az irodalmi finomság jegyében készül. Illusztratív része csupa ötlet, mindig szórakoztató. Nincs közérdekű esemény, amelyről eredeti felvételekkel ne adna számot. Aktualitásaival így módon egy-egy hét liktető életének illusztrált krónikája. Negyedévenként két eredeti regényt kezd és színes műlapot ad mellékletül. Ezek a tulajdonságok tették magas színvonalon álló hetilappá. Ennek révén kedvelt ismerős, immár tizenegy év óta, a magyar urifamilia szalonjában. Ára negyedévenként 4 korona. Előfizetni bármely könyvkereskedés útján lehet, vagy közvetlenül a kiadóhivatalban: Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

(*) **Magyar Lányok.** Fiatal lányoknak legkedvesebb szórakoztató olvasmánya a Magyar Lányok. Táboriné Tutsek Anna, az ismert írónő szerkeszti ezt a képeslapot, csupa gondos és választékosan. Közleményeit ötlet, izlés, derű és finomság jellemzi. Egy-egy száma mindent felölel, ami a fiatal lányok gondolatkörébe vág. Versek, elbeszélések és regényen kívül, rovat van a női kézimunka, festészet, a házi és gazdasági üzenetek számára. Az új évfolyam január elsején kezdődik. Előfizetési ára negyedévenként 3 korona. Előfizetni bármely könyvkereskedés útján lehet, vagy közvetlenül a kiadóhivatalban: Budapest, VI., Andrassy-ut 10. sz.

(*) **Magyar Népiskola** a címe annak a tanügyi hetilapnak, amely a Budapesti Tanítótestület, az Eötvös-alap, a Tanítók Országos Bizottsága, a Budai Tanítóegylet és az Ipariskolai Tanítók Orsz. Egyesülete támogatásával az új évben Schretvizer Lajos és Krasznay István szerkesztésében megindult. A lap a tanítóság anyagi és erkölcsi érdekeinek szolgálatában áll s oda törekszik, a főszerkesztő kérdésekben a tanítóság egyöntetű állásfoglalását előmozdítja. Ennek az agitatórius tanügyi lapnak előtűnik fekvő első száma igen élénken van megszerkesztve. Előfizetési ára 8 korona. Mutatványszámot szívesen küld a Magyar Népiskola kiadóhivatala, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47. (Ferencz József Tanítók-Háza.)

(*) **Hangversenyek.** Friedmann Ignác lengyel zongoraművész ma érkezik Budapestre, hogy csütörtökön tartsa meg nagyszabású *Chopin-estélyét* a Royal-teremben.

Culp Julia egyetlen hangversenye már jövő vasárnap, e hó 10-én lesz a Royal-teremben. A kiváló hollandi ének-művész végleges műsora a következő: *Franz das Meere hab seine Perlen*, *Er ist gekommen, Chopin* *das Ringlein*, *Litthauisches Lied*, *Loewe der Asra*, *Mädchen sind wie der Wind*; *romantische népdalok*: *The night*, *Het kwezelke*, *die Mutter bei der Wiege*, *Finestra che lucevi*; *Maaran dities-moi*; *Brahms* *Im Waldensamkeit*, *Auf dem See*, *O Hebliche Wangen*; *Immer leiser Botschaft*. Ezen estélyre *Culp Julia* még egy meglepetést készít elő a magyar közönségnek.

Az e hó 11-iki VI-iki *filharmóniai hangversenyen* közreműködő *Preuss-Matzenauer* Margit hajór kir. kamaranékesnő a következő dalokat fogja előadni: 1. *Andriano* áriája „Rienzi“-ből. 2. Költemények női hangra: a) *Der Engel*; b) *Im Treibhaus*; c) *Schmerzen Wagner-től*. Ezen hangverseny zenekari számaiból vasárnap, január 10-én délelőtt fél 12 órakor *nyilvános próbát* tartanak a Vigadóban, melyhez jegyek mérsékelt áron kaphatók Rózsavölgyi és társánál.

Cora Laparcerre, a párisi *Odéon*-színház világhírű drámai művésznője, férje, *Jacques Richepin*, az ismert francia színművész és a párisi *Gymnase*, *Palais Royal* és *Athénée* színházak 10 kiváló tagja európai körutra indultak, amely utazáson Budapestet is fogják érinteni és kedden, e hó 19-én a Royal-teremben egyetlen „*Soirée Theatre*“-t rendeznek. Előadásra két vagy három legdivatosabb francia vígjáték, azonkívül vegyes előadá-

sok kerülnek színre, amelyek a művészek legerősebb műszámaikat tartalmazzák.

A *Cseh vonósnyitány* szerdán, e hó 27-én bucsúzik a budapesti közönségtől második bérlési kamarastélyén. Közreműködik ezen *dr. Layerné Dedovich Elsa* ének-művész, Beethoven skót dalaiban, amelyeket a mi közönségünknek soha sínes alkalma hallani.

Gerhardt Elena második dalestélyét csütörtökön, e hó 28-án rendezti a Royal-teremben. A rendkívül bájos művésznő estélyére a legdiszesebb közönség jelentkezett. Hangversenye eseményszerű lesz.

Weingarten Félix Budapestben. A jelenkor legelismertebb *Beethoven* és *Wagner-dirigense*, *dr. Weingartner Félix*, a bécsi udvari opera igazgatója kedden, e hó 26-án a Vigadó nagytermében a bécsi *Tonkünstler-orchester* nagyszabású *filharmóniai hangversenyén* mint vendég fogja dirigálni a műsor nagyobb részét. A *Tonkünstler-orchester* elsőrendű zenekar. Vele érkezik *Nedbal Oszkár*, állandó vezetőjük és *Szántó Tivadar*, magyar származású zongoraművész, aki külföldön erős tudásával magyar hazájának rég díszöségére vált. *Friedmann, Culp, Laparcerre, Csehovna, Gerhardt* és *Weingartner* hangversenyeit *Méry Béla* rendezti.

FŐVÁROS.

(*) **Olcsóbb építkezés.** Dr. Bródy Ernő fővárosi bizottsági tag a jövő csütörtökön tartandó közgyűlés elé a következő indítványt terjeszti be: Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése határozza el: 1. A tanács terjesztesse elő a főváros beépíthető háztelkeinek kimutatása kapcsán azokat a konkrét javaslatokat, melyek ezen telkek egy részének olcsó, a tisztviselői és munkálakásokul szolgáló házak felépítésére vonatkoznak; 2. a kerületi előjárásoknak, a főváros által fentartott polgári és elemi iskoláknak, valamint a kisdudóvoknak egy része céljaikra nem alkalmas és a főváros tulajdonát képező hasonló épületeknél átlag nagyobb bérért kibérelt házakban lévő elhelyezve: terjesztesse elő a tanács javaslatot a bérlési viszony figyelembe vétele mellett megfelelő épületek építése iránt; 3. a tanács terjesztesse elő kimutatást azokról a fővárosi középületekről, melyeknek rendeltetése nem kívánja meg, hogy azok a belső területek legértékesebb telkeit foglalják le és tegyen javaslatot azoknak a külső részekre leendő kiépítése iránt; 4. a tanács terjesztesse elő javaslatot a) népszállók, b) szükséglakások, c) éjjeli menedékhelyek építése tárgyában; 5. a lakáskérdés megoldását oly lényegesen érintő építészeti szabályzat tervezete jelenleg tárgyalás és előkészítés alatt áll a főváros közmunkák tanácsánál. A tervezet, amely hivatott lenne az építkezést minél olcsóbbá tenni és így közvetve a lakáshiányon segíteni, a szakkörök véleménye szerint nem alkalmas a helyzet javítására. Ezen ekből is, de elvi szempontból az autonómia megvédése és helyes értelmezése szempontjából is, felhívja Budapest törvényhatósági bizottságának közgyűlése a tanácsot, terjesztesse a közgyűlés elé oly jelentést, mely felöleli a kérdés összes vonatkozásait, egyrészt abban az irányban, hogy mely intézmények, a közmunkák tanácsának, vagy ellenkezőleg a törvényhatósági bizottságának joga és kötelessége az építészeti szabályzatnak megalkotása, másrészt pedig abból a szempontból, hogy bármely intézmény hatásköréhez tartozik is e szabályzat elkészítése, a tanács körvonalazza azokat az elveket és gyakorlati utmutatásokat, amelyek az építkezés olcsóbbá tételére céljából kívánatosak és szükségesek.

(*) **Kisajátítási tárgyalás a pályaudvarok kihelyezése érdekében.** A kisajátítási albizottság *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester elnöklésével ma délelőtt folytatta a pályaudvarok kihelyezésének kérdésével kapcsolatos kisajátítási tárgyalásokat az érdekeltektulajdonosokkal. A délelőtt folyamán négy telektulajdonossal fejezték be a tárgyalásokat, amelyeknek folyamán *dr. Gráner* Ernő ügyvéd kifogásolta, hogy bár e bizottság feladata egyezséget kötni a felekkel, mégis a M. Á. V. képviselője előtte kijelentette, hogy neki egyezségkötésre felhatalmazása nincs. A bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az egyezséget mind ennek dacára minden ingatlanra nézve megkísérli, bár a meghatalmazás hiánya az egyezségek kísérlet meghiúsulásának tekinthető. Ennek köszönhető, hogy az árra nézve egy telektulajdonossal sem jött létre egyezség s így az árat valamennyi esetben a bíróság fogja megállapítani. A legnagyobb bonyo-

dalmat az okozza, hogy az ingatlanok telekkönyvön kívül gazdát cseréltek s ezeknek telekkönyvi jogát a bizottság előtt okirattal kell igazolniok. A tárgyalást folytatják.

(*) **A főváros és a közmunkatanács.** Ezek óta tartó ellentét van a főváros és közmunkatanács között. Az ellentétnek természetesen a közönség adja meg az árat, mert a szabályozási kérdéseket alig tudják elintézni. Bárczy István polgármester rendezni akarja a dolgot. Ma a polgármesternél értekezlet volt, amelyen arról tanácskoztak, hogyan lehetne kiegyenlíteni az ellentéteket. Megállapításra ma nem jutottak s a tanácskozást folytatják.

(*) **Az új köztisztviselési szabályrendelet.** A főváros tudvalevően új köztisztviselési szabályrendeletet alkotott, amelyet a belügyminiszterhez terjesztett föl jóváhagyás véget. A szabályrendelet azonban a főváros időközben visszakérte, mert néhány pótlást akart rajta eszközölni. A miniszter a szabályzatot vissza is küldötte s a köztisztviselési hivatal a szükséges pótlásokkal most készült el. A szabályrendelet, amely új alakjában e hónap végén kerül a bizottságokhoz, három övezetre osztja a főváros területét és pedig dumabaltartisa, dumajobbpartira s külvárosira. A szabályrendelet kiterjed az utcák, utak és terek tisztántartására, az épületek és üres telkek jókarbantartására, az építkezéseknél, lebontásoknál, kövezéseknél és burkolásoknál követett eljárás módozataira, a közlekedési és fuvarozási eszközöknek köztisztviselési szabályaira, a közutak használatára, a Duna és a Dunapart tisztántartására.

(*) **Mérnökök ügyeletes szolgálata.** A székesfőváros területén előfordulható balesetek alkalmával az államrendőrségi tisztviselőknél műszaki ismeretekkel való támogatása céljából *dr. Bárczy* István polgármester elrendelte, hogy a fővárosi mérnökök ügyeletes szolgálatot teljesítsenek. *Heuffel* Adolf középítési igazgató most beterjesztette az ügyeletes szolgálatot teljesítő mérnökök névsorát és azok szolgálati idejét.

(*) **Az Artézi-fürdő építése.** Az Artézi-fürdő építésére felügyelő bizottság ma délelőtt *Bódy* Tivadar tanácsos elnöke és *dr. Berczeli* Jenő tanácsjegyző előadása mellett tartotta meg az árlejárást az új Artézi-fürdő építéséhez szükséges munkálatokra. A bizottság elhatározta, hogy a tanácsnak javaslatot tesz az iránt, hogy az épület főhomlokzatát körburkolattal képezzék ki. A föld, a kőműves, az elhelyező, valamint a kőfaragó munkálatokra nézve új árlejtés megtartását javasolja, tekintettel az épület homlokzatán ajánlott módosításra. Az ács munkákra nézve elfogadásra ajánlja a bizottság azt az ajánlatot, amely a munkáért 43.155 korona 70 fillért kór. A szögcelest vastartókra és a vasszerkezetre nézve a bizottság elfogadásra ajánlja azt az ajánlatot, amely 19.866 korona 40 fillérért vállalkozik a munkák elvégzésére. A hengerelt vastartókra nézve a bizottság újabb árlejtés megtartását javasolja.

(*) **A központi vásárcsarnok husvásárja.** A főváros tanácsa a központi vásárcsarnok husvásárjának szabályozása dolgában a következő határozatot teszi közzé: A tanács, tekintettel a központi vásárcsarnokban létesített husvásár céljára és a vásáron egyes husásusoknál lábrakapott s a közönség érdekeit sértő visszaélések megszüntetése végett elrendeli, hogy a központi vásárcsarnoknál nagybani husvásárján helyettesítő husásusoknak csak a következő feltételek mellett szabad a husát árusítani: Marha-, növendékmарha-, bivaly- és sertéshusból a legkisebb eladható mennyiség öt kilogrammban állapítatik meg, és pedig olyformán, hogy e mennyiség csakis egyszemű és egyféle husból állhat. Kivételt képez a marhanyelv és a vesepecsenye, amelyek darabonként egészben is eladhatók, habár öt kilogrammnál könnyebbek is. Borjú-, juh- és kecskehus negyedekben adható el, ha öt kilogrammnál könnyebbek is. Bármely csak darabonként adható el. Az öt kilogrammos vagy ennél nagyobb súlyban kimért kivágott husfélékhez nyomatékokat adni tilos. A husnagykereskedés számára megállapított ezen szabályok egész terjedelmükben a hatósági közzétételre és a magánbizományosokra is kiterjednek. Attól, aki a husvásáron összevásárolt husokkal kereskedik, vagy a husvásári szabályokat ismételtelen megszegi, az áruhely megvonandó. Minthogy a hushoz nyomatékokat adni egyáltalán tilos, ennél fogva a nyomatékok fogalma alá eső részek, u. m.: zsigerek (szív, tüdő, máj, lép, vese, velő), továbbá a fej és a kifejtett csontok stb. csakis külön adhatók el és pedig feldarabolás nélkül egészben darabonként; a kifejtett csontok pedig öt kilogrammnál nem kisebb súlyban.

Mulatságok.

** Protestáns-bál. A január 16-án a Vigadóban rendezendő Protestáns-bál rendezőbizottsága hálásan emlékszik vissza a múlt évi kitünően sikerült Protestáns-bál támogatóira s ezuttal hozza nyilvánosságra a tavalyi bál fényes pénzügyi eredményét, amely szerint a bál 5028 korona 63 fillért jövedelmezett a Protestáns Országos Árvagysegylet által fentartott protestáns árvaház javára. A rendezőbizottság, melynek élén ifj. gróf Teleki Géza országgyűlési képviselő áll, már mindent megtett az idei bál sikere érdekében s reméli, hogy a Vigadó falai közé való visszatérés csak növelni fogja a bálnak évről-évre megújuló nagy sikerét. A rendezőbizottság őszinte köszönetét kifejezése mellett az alábbiakban közli a múlt évi felülfizetéseket jegyzékét:

Lányi Leóné 150 korona, Boronkay Jenőné, Dapsy Viktorné, Fejérváry Gézáné, báró Györfly Samu, pálóczi Horváth Istváné, gróf Mikos Arminé, báró Prónay Gáborné, Szilassy Istváné, gróf Teleki Tiborné 100—100 korona, báró Prónay Gábor 90 korona, malomszegi Elek Pálné, szabolesi Polyák Béláné 80—80 korona, Kubinyi Lajosné 70 korona, Barkassy Kálmáné 60 korona, Bernáth Gézáné, Csengey Gyuláné, Csengey Gyula, Elek Pál, Glück Frigyes, pálóczi Horváth Zoltáné, Jánosy Zoltáné, Kovács-Sebestyén Endre, gróf Lónyay Gáborné, Osztrouczky Gézáné, Pulszky Agostné, özv. báji Patai Gyuláné, Szelenyi Aladárné, Szent-Iványi Farkasné, özv. Vally Árpádné, gróf Teleki Blanka 50—50 korona, Payer Imréné 40 korona, Holtscher Pál, dr. Hosvay Lajos, báró Radvánszky Albert, Szelekló Kornél, dr. Szontágh Félix, Zsilinszky Mihály 30—30 korona, Ihász Lajosné, dr. Szelenyi Aladár 25—25 korona, dr. Angyán Béla, dr. Artner Kálmán, Beretvás Endréné, Dániel Gáborné, Gorove Lászlóné, Kerekes Béla, gróf Kun Zsigmond, Láng László, Melezer Aladárné, dr. Miklós Elemér, Nádosy Gergely, dr. Nemes Bertalan, Odeschalehy Gyuláné hercegné, Pinter Gyula, gróf Teleki Tibor, dr. Vámosy Károly, dr. Wagner Géza, dr. Zsigmond Jenő 20—20 korona, Bernáth Géza, Bernáth Zoltán, Bálint Sándorné, Benedek János, Czoll Vilmos, Darányi Béla, Édeskúthy Jenő, Haffner Pál, báró Harkányi Frigyes, dr. Jeszenszky István, Neuschloss Kornél, dr. Rásó Lajos, Sigray Pál, Szemere Miklós, Szontágh Andor, gróf Vigyázó Sándorné 10—10 korona, Darányi Ignác, báró Dániel Elemér, dr. Gergersen Endre, Rök Béla 15—15 korona, Szigethy Béla 6 korona, Irsay Károly 5 korona, báró Györfly Samu 10 korona, Artner Oszkár 10 korona, dr. Végh Arthur 8 korona, báró Dániel Elemér és dr. Dapsy László 6 korona, Peláthy György és Bodó Gusztáv 5 korona, Kovács János 5 korona, Balassa Hugó és dr. Szontágh Pál 4 korona. Az összes felülfizetések 3090 koronát tesznek ki. Hein János műkertész, a bál terem virágdíszét 200 korona értékben díjmentesen szolgáltatta. Jegyeket tartottak meg, illetve ismerősök között eladták azokat a következők és pedig háziasszonyok: Szilassy Aladárné 15 db, özv. Csiky Kálmáné, pálóczi Horváth Zoltáné 10—10 darab, Boronkay Jenőné, Kubinyi Lajosné, gróf Lónyay Gáborné, Szilassy Istváné, Szentiványi Tarkasné 5—5 darab, Barkassy Kálmáné, Dániel Gáborné, pálóczi Horváth Istváné 4—4 darab, Fejérváry Gézáné, gróf Mikos Arminé 3—3 darab, Dapsy Viktorné, malomszegi Elek Pálné, szabolesi Polyák Béláné 2—2 db, Payer Imréné 1 db, Tiszteletbeli elnökök: dr. Heinrich Antal, Lakos Lajos 5—5 db, Hornyánszky Ernő és Viktor, Szelekló Kornél 3—3 db, Angyán Béla, báró Bánffy Dezső, dr. Benedek János, dr. Bernát István, dr. Darányi Gyula, dr. Farkas László, dr. Habereren Pál, dr. Horvát Gyula, dr. Hosvay Lajos, Kovács-Sebestyén Endre, báró Radvánszky Albert, Szontágh Andor, gróf Üchritz Amadé Emil, Zsényi József, Zsilinszky Mihály 2—2 darab, Bernáth Zoltán, dr. Csizmazia Endre, dr. Györy István, Kerekes Béla, báró Prónay Dezső, báró Prónay Szilveszter Gábor, Szemere Miklós 1—1 darab. Mások: báró Prónay Dezsőné 10 darab, gróf Tisza Istváné 5 db, Kéler Napoleon, Láng Lajos, Mezőssy Béla, gróf Pejachevich Márkáné, Plachy Tamásné, báró Radvánszky Gézáné, Saxlehner Andor, Saxlehner Kálmán, dr. Szóts Ferencz, Szeferényi József, gróf Teleki Sándorné 2—2 db, dr. Árkay Kálmán, Darányi Ignác, Édeskúthy Jenő, Fabinyi Ferencz, Gergey István, Huzella Elekné, Haffner Pál, dr. Koller Gyula, dr. Kiss Károly, Kerner Zoltán, Mechwart Andrásné, Molnár Viktor, Staudemann Rozália, dr. Tóth János, gróf Vigyázó Sándorné, gróf Vigyázó Sándor 1—1 darab. Pénzintézetek: Magyar Agrár- és Járulékbank R.t. és Magyar Általános Takarékpénztár 1—1 darab, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 2 db. Az ekként értékesített jegyeket befolyt összesen 1930 korona.

** A Budai Polgári Kör saját helyiségében sikerült jelmez-estélyt rendezett, mely széles jövedelmben reggelig tartott. Jelen voltak:

Asszonyok: Dr. Asbóth Sándorné, Alszegey Béláné, Bánáss Lászlóné, özv. Bolberitz Leóné, Bán Kornélné, Bertók Károlyné, özv. Csorba Jánosné, Czeifler Béláné, Grün Jánosné, Hranitzky Istvánné, özv. Heinrich Ernőné, Komjáthy Miklósné, Kemény Jánosné, dr. Lugmayer Józsefné, Moser Sándorné, Seidl Károlyné, Schömer Ferenczné, Sára Vilmosné, Szell Lajosné, Vihelyi Béláné, Walter Péterné, Weimess Máriaanné, Zámory Mihályné, dr. Németh Imréné.

Leányok: Asbóth Iluska, Alszegey Grécezi (piltangó), Bánáss Margit (rózsa), Csorba Ilonka (mat-

róz), Czember Mici (rózsa), Czember Jolán (almavirág), Czeifler Vilma (spanyol cigányzó), Cserményi Mária, Dorogsgáhy Blanka, Hranitzky Ilonka, Heinrich Ilona, Komjáthy Márta (cigányzó), Komjáthy Klárisse (vadrózsa), Kemény Ilonka, Moser Irénke, Moser Margitka, Nagy Melanie (olaszrózsa), Olgyay Anna (páncs), Papp Gizi, Peregriny Emma (kéményseprő), Rajnay Blanka (hajós), Seidl Olga (sakkó), Sártory Margit (szaloncukor), Schömer Janka (édes), Sára Szeferin (aratólány), Seregházy Ilike (rózsa), Szőke Mariska, Szőke Ilonka, Szell Manesi, Szilágyi Gizike (liliom), Ternyey Ibolya (hollandi lány), Ujhelyi Mariska, Vihely Gusztika (spanyolrózsa), Walther Ilonka, Zámory Mariska (subrette).

** Magántisztviselők bálja. Az idei farsangnak kétségtelenül jelentős eseménye lesz a régi jó hírű Magántisztviselők-bál életrekelése. A Magántisztviselők Otthona több száz tagu rendezőbizottsággal Szeferényi József kereskedelemügyi államtitkár védnöksége alatt rendezte a nagyszabású mulatságot, amelynek anyagi jövedelme a magántisztviselők humanus alapjait fogja gyarapítani. Nevezetesen a Magántisztviselők Országos Szövetsége, az Országos Nyugdíjgyesület és az Otthon humanitárius intézményei fognak a bál jövedelmében osztozni. Társadalmi, valamint pénzügyi és kereskedelmi világunk előkelőségei készséggel fogadták el a bál tiszteleti elnökségi tiszteletét s az érdeklődés máris oly nagy, hogy a siker előre biztosítottnak tekinthető. A februári nagy bál irodája a Magántisztviselők Otthonában (Erzsébet-körút 49.) van, a rendezőség permanenciájában munkálkodik az est sikerén.

** Az Ingenyenyer-Egyetel ötörai teája. Az ötörai tea, melyet az Ingenyenyer-Egyetel e hó 6-án, szerdán rendez, helyszüke miatt nem a Podmaniczky-utca 45. szám alatt, hanem a Lloyd-Kaszinó dísztermében, V. Mária Valéria-utca 12. sz. alatt fog megtartani. A rendezőség kéri a közönséget, hogy idejekorán jelenjék meg, mint hogy a műsor időrendjét pontosan betartja. A honvédeknek Bachó karmester személyes vezetése alatt 4 órakor kezd meg a hangversenyt. A „Bonhomjére Cabaret” összes tagjai válogatott decens műsorral rendeznek előadást. A sorsjáték 7 órakor kezdődik. A rendezőség gondoskodott, hogy a kávéházból, teaházból, cukrászdából és bárból a közönség kényelmesen ülve nézhesse végig az előadásokat. E helyeken a rendezőség hölgytagjai fogják kiszolgálni a vendégeket.

EGYESÜLETEK.

(—) **Előadás a Feministák Egyesületében.** Közbejött akadályok miatt Schwimmer Rózának folyó hó 4-ére hirdetett előadása a holland és német nőmozgalomról, január 8-án, pénteken délután fél 6 órakor lesz megtartva a Feministák Egyesületében (V., Mária Valéria-utca 12., II.) Belépődíj mincsem, vendégeket szívesen lát az egyesület.

(—) **Felolvasás a hajózási klubban.** A műszaki szakbizottság e hónap 20-án este hat órakor ültést tart, amelyen Szőke Rezső ellenőr „önműködő gyorsfűk a vasúti kocsiakon” című felolvasást tart. A felolvasás keretében legutóbb szabadalmazott találmányát is bemutatja.

SPORT.

( ) **Jéghockey-mérkőzések Prágában.** A cseh főváros sportkörei tudvalevőleg erősen felkarolták a téli sportjátékokat és csaknem minden jelentősebb labdarúgó egyesületük kebelében jéghockey-csapatot is alakítottak, amely csapatok ugyancsak szorgalmasan mérkőznek egymással, sőt már díjmérkőzéseket is tartanak. A vasárnapi serlegmérkőzések eredményei a következők: Spárta—Novomestly 13:1, Smichow—Meteor Vinshraty 14:0, Slavia I.—Slavia II. 15:0, Slavia II.—Zimni Sportklub 10:3. — Ugyancsak Prágában a Deutsche Eishockey Gesellschaft 12:5 (6:2) arányban verte meg a prágai Deutscher Fussball Clubot.

Nyilttér.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

== Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. ==

TÖRVÉNYSZÉK.

A felső bíróságok teljes ülése.

Budapest, január 5.

A királyi Kurián és a királyi táblán ma délelőtti tartották meg a szokásos beszámoló üléseket, amelyekben egyuttal a különböző tanácsokat is megalakították.

A Kurián Bernáth Géza másodelnök, a legfelsőbb bíróság ez idő szerinti vezetője nyitotta meg a teljes ülést és szívből üdvözölte az egybegyűlt kuriai bírákat és a koronaügyészség tagjait. Az elmúlt év — egymond — változatos volt az eseményekben. Érzékeny, szinte pótolhatatlan veszteség sujtotta a legfelsőbb bíróságot Oberschall Adolf elnök halálával. A Kuria teljesítette kötelességét és elég kedvező eredményt ért el, úgy hogy néhány hónap múlva elérheti a hátralékok földolgozásával a teljes kibontakozást. Az elnök azután a személyi változásokat ismertette s kegyeletesen emlékezett meg elhunyt tagjairól: Oberschall Adolf elnökről, valamint Hérics-Tóth János, Lehoczky Lajos, Jávör Endre kuriai bírákról és Balázs József irodagazgatóról.

Azután a Kuria ügyforgalmáról szóló kimutatást terjesztette elő. Örömmel konstatalhatja, hogy a Kuriának ügyhátraléka jelentékenyen csökkent. Így a polgári ügy volt a múlt év elején 4614, ma pedig mindössze 1710. A váltóügyek 1715-ről 252-re csökkentek. A büntető ügyek 613-ról 454-re, a választási tanácsai ügyek pedig ugyancsak tetemesen csökkentek. A fegyelmi tanácsnak semmiféle hátraléka nincs. Az év elején életbe lépett ügyvédi tanács hátraléka mindössze 25 ügydarab, elintéztést eddig 359 ügy nyert. A hatásköri bíróság, amely május elsején lépett életbe, Oberschall Adolf halála folytán csak október hónapban tartotta meg első tárgyalását. E tanácshoz érkezett 92 ügy, ezek közül 32 nyert elintéztést, 60 pedig tárgyalás alatt van. E kedvező eredményért az elnök a Kuria bíráinak mond őszinte köszönetet és elismerést.

Végül a különféle bizottságokat választották meg: A könyvtári bizottságba elnökké Vavrik Béla, taggá pedig Grecsák Károlyt és Deák Péter bírákat választották. Az alapítványi bizottság rendes tagja lett: Pecháta Endre, Illés Jenő, Végh József és Major Kálmán; póttag: Scherff János, Tóttóssy Béla, Forster József és Wettstein Gyula. A kis fegyelmi tanács tagja lett: rendes tagok Pongrácz Jenő, Garam Jenő, Scherff János, Vermes Gusztáv, Orosy Géza és dr. Selcz József; póttagok: Zsigmondovits Mihály, Horváth József, Zsembery Kálmán, Nyeviczky Antal, Weiss Károly és Jantsik Viktor. A nagyobb fegyelmi tanács rendes tagjai: Pecháta Endre, Janeszkó István, Somogyi Mihály, Végh János, Tolnay Antal, Major Kálmán, Todorffy Domokos és Végh József; póttagok: Dezsőffy Géza, Thury Sándor, Szóts Ákos, Wettstein Gyula, Ludvig János, Debreczeni Miklós, Balázsovits József és Forster József.

A királyi tábla teljes ülésén Csathó Ferencz titkos tanácsos elnököl. Az elnök rövid megnyitó beszédében megköszönte a bíráknak mindenkor tanúsított buzgó tevékenységet és örömmel konstatalta, hogy a budapesti tábla bírái készséggel és minden erejükkel állnak az igazságszolgáltatás rendelkezésére. Beszámolójában fölemlítette az év folyamán történt változásokat és konstatalta, hogy két táblabírói állás ez idő szerint is betöltetlen. Az elmúlt évben 35.999 beadvány érkezett, vagyis 776-tal kevesebb, mint az elmúlt évben. Ezek a beadványok így oszlanak meg: a polgári osztályhoz érkezett 6342, a váltói osztályhoz 2238, a felülvizsgálati tanácshoz 956, a büntető-osztályhoz 3782, a többi az elnökséghez intéztetett és ott is nyert elintéztést. Elintéztést nyert érdemben 12.873 ügy, vagyis 146-tal kevesebb, mint az előző évben. A hátralék ez idő szerint 2933 ügydarab, vagyis 483-al több, mint a múlt év elején. Konstatalta ez a jelentés, hogy a királyi táblát a semmisségi panaszok tárgyalása, valamint a válópörök hirtelen és nagy tömegben való beadása jelentékenyen megterhelte és hogy a tanácsok alig-alig voltak képesek a felszaporodott munkának eleget tenni.

A fegyelmi bíróság rendes tagjai lettek: dr. Kuszka Miklós, dr. Izsák Gyula, Barthodiszky Emil és Balogh Imre; póttagok: dr. Istvánffy Lajos, dr. Agoraszó Péter, dr. Szűts István és Sziráky Barna. Az alapítványi vegyes bizottságban rendes tagja lett: Perczell János és Gyurko-

vich László; póttagja pedig: Hatvány László és Gaiger Miklós. A táblai alapítványi bizottság rendszer tagjává választották: Perczell Jánost, Gyurkovich Lászlót, Hatvány Lászlót és Gaiger Miklóst; póttaggá pedig Ringhoffer Lajost és Traeger Zsigmondot.

§ Vörös László sajtópöre. Hentaller Lajos, aki a Vörös László által ellene indított sajtópörben mára volt idezve a vizsgálóbíró elé, a kihallgatásra nem jelent meg, hanem orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy beteg. A bíró Hentallert január végére újból megidézte.

§ Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet ülése. Ez év 1909. január hó 1. napjával életbe lépett Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézetnek megválasztott tisztikara ez évi január hónap 2-ik napján dr. Szivák Imre elnöke alatt értekezletet tartott, amelyben a nyugdíjintézet működésének megkezdéséhez szükséges teendőket vitatta meg; egyúttal elhatározta, hogy addig is, míg az egybehívandó igazgatóság véglegesen határoz, az összes ügyvédi kamarákat köriratban tájékoztatja a legközelebbi jövő teendői felől.

§ Az ügyvédek az adóreform ellen. A kereseti és jövedelmi adó reformjáról készült törvényjavaslatok az ügyvédség körében is mozgalmat keltettek. A fővárosi ügyvédek a kereseti s jövedelmi adó aránytalanul magas kulesán kívül különösen a kereseti adójavaslat 42. és 44. szakaszait tartják magukra nézve rendkívül sérelmesnek, mert e szakaszok nemcsak a kereseti nyereség megállapítására alkalmaznak az eddiginél sokkalta szigorubb mérvet, hanem e javaslat 44. szakasza ezenfelül még azt is kimondja, hogy ahol a lakás és iroda együtt van, ott az adózó kereseti nyereségének megállapításánál az egész bér lakbérnek számít és mint ilyen 3—10-szeres összegében vétetik számításba az adóalapul szolgáló jövedelem megállapításánál. Az új ügyvédi párt számos tagja megbízásából dr. Weigand József és több társa részletesen indokolt beadványt intézett e tárgyban az ügyvédi kamara elnökségéhez, s ebben azt kérik, hogy a kamara már a képviselőház január 18-án törtéendő megnyitása előtt foglalkozzék az ügyvédi kart fenyegető ezen sérelmekkel, foglaljon azokkal szemben erőlyesen állást, és közölje határozatát sürgősen a kormány és képviselőház tagjaival.

§ „Közvetítési” díj. Csathó András honvédhadnagy 1906. márcziusában betegesen feküdt a katonai kórházban. Pénzre lévén szüksége, Stern Adolfné, született Fuchs Róza ügynőkhöz fordult kölcsönért, aki 600 koronás váltó ellenében 400 koronát adott neki. Amikor a váltó lejárt, Sterné azt teljes összegében pörölte. A hadnagy erre följelentette Sternét uzsora vétségéért, aki ellen a kir. ügyészség vádiratot is adott be. Stern Adolfné kifogásokkal élt a vádirat ellen és azt vitatta, hogy ő a teljes 600 koronát átadta az ügynőknek, hogy vigye be Csathó Andrásnak a kórházba, ő nem tehet róla, ha az ügynő 200 koronát közvetítési díj fejében magának megtartott. A törvényszék vádtanácsa nem fogadta el ezt a mentéget és Stern Adolfnét uzsora vétségéért vád alá helyezte.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Ép ily szembeötlő a javulás az általános egészséget illetőleg.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük figyelembe venni!

Étvágy és álm

visszatér. s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 R. 50 fill.

Kapható minden gyógytárbán.

KÖZGAZDASÁG.

Az Országos Iparegyesület tevékenysége az 1908. évben.

Budapest, január 5.

Az Országos Iparegyesületnek igen mozgalmassal esztendeje volt. Az egyesület ebben az évben is egyenlőképpen felkarolta a nagyipar, valamint a közép- és kisipar érdekeit, munkásságában egyenlő figyelmet szentelt a gyáriparnak és a kézművességnek. Működésének főbb momentumai a következők voltak:

Az adóreformnak az 1907. év végén megkezdett beható tárgyalását folytatta az egyesület a folyó év első hónapjaiban is. Az iparos osztályt legközelebről érdeklő kereseti adóról, jövedelemadóról és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójáról ismertető és bíráló felolvasásokat rendezett, azután értekezletet tartott az ipartestületek kiküldöttjeivel, s ugy a kritikai ismertetéseket, mint az értekezletek anyagát hivatalos lapjában közzétette. Az így egybegyűlt anyagból, valamint a gyáripari szakosztály külön tárgyalásainak anyagából emlékiratot készített, amelyet felterjesztett a pénzügyminiszterhez és megküldött a képviselőház tagjainak, valamint az összes szaktestületeknek. Résztvett az egyesület a budapesti kereskedelmi és iparkamara, a Gyáriparosok Szövetsége, az O. M. K. E. és a Kereskedelmi Csarnok együttes akciójában és a városok értekezletén is, valamint abban a tanácskozásban, amelyre a miniszterelnök, mint pénzügyminiszter a vezető közgazdasági szaktestületeket meghívta, s amelynek eredményeképpen a miniszterelnök a javaslatoknak több irányban való módosítását helyezte kilátásba. A törvényjavaslatoknak a képviselőház pénzügyi bizottságában történt letárgyalása alkalmából az egyesület újból akcióba lépett. Ennek az újabb akciónak részleteit a napilapok a minap közölték.

Az ipar minden ágára kiható fontosságú akciója volt az egyesületnek az, amelyet az új munkásbiztosítási törvény végrehajtása rendjén felmerült sérelmek orvoslása érdekében indított. A gyáripari szakosztályban felmerült indítvány alapján az egyesület írásos ankétet rendezett, amelynek során egyfelől a gyártelepek vezetőit, másfelől az ipartestületeket hallgatta meg, s az egybegyűjtött véleményekből a gyáripari szakosztályban, valamint a végrehajtó bizottságban való megvitatása után részletesen megokolt felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez. A felterjesztésben egybefoglalt páaszok azóta jórésben orvosoltattak, az egyesület azonban állandóan napirenden tartja a kérdést és a felmerülő szükséghez képest ismételtan illetékes helyen lépéseket tett.

Az egyesület ezidei tevékenységének javarészt az új ipartörvény tervezetének tárgyalása foglalta le. A tervezet első részét, amely februárban jelent meg, valamint a júliusban közzétett második részt az egyesület hivatalos lapjának mellékleteként közölte, azután Matlekovits Sándor egyesületi elnök hosszabb cikksorozatban vette bírálat alá a tervezetet. A bíráló cikkek egybegyűjtve, „Az új ipartörvénytervezet taglalása” címmel az egyesület külön füzetben is kiadta és széles körben terjesztette. Az őszi munkaévad megnyitásával sorozatos üléseket rendezett az egyesület a törvénytervezet megvitatása végett. Tizenegy ülésen át szakaszról-szakaszra tárgyalták a rendkívül terjedelmes tervezetet és az értekezletek anyagát emlékiratban feldolgozva, az egyesületi hivatalos lap mellékleteként közzétették. Az emlékirat — amely a törvénytervezet fejezetei szerint való beosztásban tárgyalja a roppant anyagot —

legközelebb, mintogy hat nyomtatott ivnyi terjedelemben külön füzetben is megjelenik.

Az egyesület életének kiemelkedő momentumuma volt az év elején a gyáripari szakosztály ujjaalakulása. A szakosztály, amely egész sor elsőrangú iparvállalat együttes belépésével minden tekintetben jelentékenyen megerősödött, már eddig is igen számottevő tevékenységet fejtett ki. Megemlítjük a már eddig említettek kivül egyebek között a közszállítási ügyek, erőlyes felkarolását, egy máris szép sikerrel működő oroszországi kiviteli exozitura létesítését, a köszénkérdésben megindított akcióit, a hadiszerek kiviteli tilalma révén egyes gyárakat ért károsodás ügyében való felszólalást, tőzsdéi textiltölványok kezdeményezését, egyesületi felvilágosító iroda létesítését, stb.

Az Országos Iparegyesület kezdeményezésére alakult meg az Országos Magyar Kiállítási Központ, száznál több szaktestület, valamint a kereskedelemügyi, földmívelésügyi és pénzügyminiszterek kiküldöttjeinek részvételével. A Központ máris elismert véleményező közege a kormányynak kiállítási ügyekben, s ezt az elismertetést kezdettől fogva folytatott élénk és magas színvonalu tevékenységével vitta ki. A véleményadásokon kivül a Központ kezdeményezően is lépett fel egy Szerajevóban rendezendő magyar kiállítás rendezése, kiállítási mintaszabályzat kidolgozása dolgában, stb., és állandó összeköttetést létesített Európa összes kiállítási központjaival, amelyeknek legutóbb Brüsszelben tartott konferenciáján is képviseltette magát.

Az utóbbi két esztendőben megismétlődött köszénhiány ügyét az Országos Iparegyesület már a mult évben tanulmány tárgyává tette és a kormányynál, valamint a fővárosnál való közbelépésének több irányban üdvös eredménye volt. A kérdést az egyesület állandóan napirenden tartja, nevezetesen gyáripari szakosztályában tüzetesen megvitatja, és a szénbeszerzés nehézségeinek megszüntetésére irányuló állandó intézkedéseket illető konkrét kezdeményezését már legközelebb nyilvánosságra hozza. Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy az egyesület ismételten támogatta a Magyar Vegyészeti Gyárosok egyesületének sikeres akcióját a tüzelés czéljára szolgáló nyersolaj vasuti fuvardíjának leszállítása érdekében.

A fővárosi drágaság okainak kiderítésével is rendszeresen foglalkozott az egyesület és ez irányban folytatott körültekintő adatgyűjtésének eredményeit a pénzügyminiszteriumban tartott ankét rendelkezésére bocsátotta.

A kereskedelemügyi miniszter által közzétett iparfejlesztési emlékiratot az egyesület kiadta véleményezés végett szakmák szerint megválogatott szakértőknek, s az így begyűjtött véleményeket, amelyek beces anyagot szolgáltatnak az iparfejlesztési kormányakció gyakorlati irányítására, sorozatos kiadványokban, széles köröknek hozzáférhetővé tette.

Az egyesület közreműködését gyakran vette igénybe a kereskedelemügyi miniszter, aki számos törvényjavaslat és rendelettervezet küldötte meg véleményadás végett. A már említettek kivül feljegyezzük itt a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénytervezetet, amelylyel szemben az Iparegyesület ugy felterjesztésben, mint az egybehívott szaktanácskozmányon erőlyesen állást foglalt és több czélszerű módosítás megvalósítását elősegítette. Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy az egyesület ismételtan felirt a fürdőhelyeken levő üzletek vasárnapi munkaszünetét elrendelő miniszteri rendelet ellen. Állást foglalt az egyesület a tisztességtelen versenyről, a nők éjjeli munkájának tilalmazására nézve létrejött berni nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló tör-

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

használatával valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

vényjavaslatokkal szemben, valamint bírálattal alá vette az ipar szempontjából az uszortörvényjavaslatot és az új polgári perrendtartást. A vegytisztító ipartelepek munkásainak védelme dolgában a kereskedelemügyi minisztériumban kidolgozott szabályzatot a Vegyészeti Gyárosok Egyesületével együttesen rendezett sorozatos tanácskozáson vette az egyesület bírálata alá és a tanácskozások eredményeképpen egészen új szabályrendeletet dolgozott ki, amelyet javaslatképpen a miniszter elé terjesztett. Beható bírálatban részesítette az egyesület a vasuti üzletszabályzat tervezett módosítását és erre nézve is több konkrét javaslatot tett. Foglalkozott a telefonkezelés mizériáival, amelyeknek megszüntetésére nézve eddig tett javaslatait a kereskedelemügyi miniszter elfogadta, a továbbiakra nézve pedig — különösen a műszaki berendezések hiányosságai szempontjából — az egyesület villamosipari szakosztálya folytatja előkészítő tanácskozásait.

Az egyesület szakosztályai általában élénk és sokoldalú tevékenységet fejtettek ki. Így az acetylen-ipari szakosztály új acetylenvilágítási szabályrendelet tervezetét dolgozta ki; a cukorka- és csokoládégyártási szakosztály főképpen tagjainak cukorbeszerzésére nézve biztosított kedvező feltételeket a pénzügyminiszter hathatós támogatásával; a papírosipari szakosztály tagjainak a közszállítások terén való érdekeiket védelmezte; a bőripari szakosztály a szakmába vágó véleményadások dolgában támogatta az egyesület működését. Új szakosztályként alakult meg a tanszeripari szakosztály és alakulóban van a közlekedési szakosztály.

Sokoldalú tevékenységet fejtett ki az egyesület egyes iparágak speciális érdekeinek adott esetekben való felkarolásában, valamint egyes felek konkrét kérelmeinek, panaszaik elintézésével, utánjárásokkal, utbaigazításokkal, amelyeknek száma sok százra megy. A kereskedelemügyi miniszter egész sor államsegélyre vonatkozó kérvényt küldött meg az egyesületnek, amely mindenkor szakértők meghallgatásával tette meg véleményes javaslatát.

Ebben az évben is folytatta az egyesület akcióját érdemes munkások legfelsőbb kitüntése iránt, amire nézve több sikeres előterjesztést tett. Ezenkívül a maga részéről is részesített érdemekkel való kitüntetésben nyújtott érdemes iparosokat, mint munkásokat. Érdemes adományozásával több kiállítás jutalmait is gyarapította. Főként iparosokat és iparos pályára lépő, megfelelő előképzettségű ifjakat többször ajánlott állami ösztöndíjra, s ebbeli javaslatait a kereskedelmi miniszter mindenkor kellő méltánylásban részesítette. Általában megállapítható, hogy az egyesület a legnagyobb előzékenységet és figyelmet tapasztalta úgy a kormány, mint egyéb hatóságok részéről, s a nagyközönség érdeklődése is fokozottabban fordult felé, amit szemmel láthatóan mutatott az egyesület felolvasó üléseinek egyre növekvő látogatottsága.

A magyar hitel áresése. A külpolitikai helyzet kedvezőtlen megítélése, de különösen Szerbia harcra való magatartására az értéktözsde ma nagyon barátságtalan, lanya volt. Ezt — természetesen — a vezető értékek erősen megéreztek. Így a magyar hitelrészvény, amely tegnap 719.25 koronáról leszállt 717.25 koronára, ma reggel mindjárt 2.25 koronával a tegnapi zárlaton alul 715 koronán indult, majd a déli zárlatok 713 koronára gyöngült, s végül délután 713.50 koronán záródott.

Új főosztály a földművelésügyi minisztériumban. A földművelésügyi minisztériumban az állattenyésztési ügyeket eddig a lótenyésztési ügyekkel együtt egy főosztályban tárgyalták. Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek ez év első napján életbelépett rendelkezése szerint az állattenyésztési ügyek részére a földművelésügyi minisztériumban külön főosztályt szerveztek. Az új főosztály vezetője Pirkner János miniszteri tanácsos.

102 korona lesz az osztálysorsjáték oszlatéka. Mai számunkban megírtuk, hogy a Magyar Osztálysorsjáték R. T. igazgatósága a kedvezőtlen üzleti viszonyokra való tekintettel az osztálysorsjáték számát tizenöt ezer darabbal leszállította, százhusz-

ezer darabról, százöt ezer darabra. A kedvezőtlen irányzatot már ezidőig is megérezte az osztálysorsjáték, s ennek tudható be, hogy a társaság igazgatósága az e hónap 19-én tartandó közgyűlésnek részvényenként 102 korona osztalék kifizetését fogja indítványozni, a múlt évi 112 korona helyett.

Fizetőképzetlenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetőképzetlenségeket közli: Mendel Albert szücs Budapest. — Klein J. szücs Debreczen. — Fluga Ferenc szücs Győrújfalun. — Reiter Ottó kereskedő Hódmezővásárhelyen. — Reisz Samu kereskedő Gyimes-Középlak. — Rosenberg Károly kereskedő Berettyó-Ujfalu. — Verő Emil Párisi Áruház Nagykikinda. — Blasko János kereskedő Szarvas. — Bernauer Arnold kereskedő Budapest. — Herczeg és Horváth kereskedő-cég Budapest.

Új állások a kereskedelemügyi minisztérium ügykörében. Kossuth Ferenc kereskedelmi tárcájának különféle ágazatában nagymérvű személyszaporítást tervezett s a törvényhozás ennek a szaporításnak költségeit meg is szavazta. Eszerint a posta, távirtda és távbeszélőnél 100 tisztihelyettes, 1 segédhivatalban 13 állás, 40 állás a középiskolák negyedik osztályának megfelelő minősítéssel bíró személyzet létszámában, 100 kezelő, 199 szolgál, továbbá az igazgatás létszámában 12 tanácsos-főfelügyelő, s 22 titkár és felügyelői állás vár betöltésre. A postatakarékpénztár személyzetét 2 segédtitkár, 10 segédtitkár és 2 szolgáló szaporították. Az állampolitikai hivatalnál öt mérnöki főtanácsos és tizenöt műszaki tanácsosi állást szerveznek. Az új állások betöltésére vonatkozó munkálatok már befejeződtek, az egyes osztályok javaslatai már Sztéryi József államtitkár előtt vannak, aki azokat nemskára Kossuth Ferenc elé terjeszti, úgy hogy a kereskedelmi miniszteri kinevezések nemskára nyilvánosságra kerülnek. Lehet, hogy nem egyszerre, de sok idő nem fog eltelni, amíg az 1909-ik évi költségvetésben tervezett új állásokat mind betöltik.

Husvizsgálói tanfolyamok. A husvizsgálat országos rendezése tárgyában a földművelésügyi miniszter által kiadott rendelet egyik legfontosabb intézkedése az, hogy jövőre a közfogyasztásra csakis az olyan állat hús kerüljön, amelyet élő- és leölt állapotban állatorvos, emberorvos, vagy pedig ezek hiányában képeztett husvizsgáló megvizsgált és amely húst közfogyasztásra alkalmasnak talált. Ez az intézkedés úgy a köz, mint az állategészségügy terén igen nagy haladást jelent, mert a rendelet életbeléptéig ott, ahol állatorvos, vagy emberorvos nem volt, a husvizsgálatot ahhoz nem értő laikusok végezték. A képeztett husvizsgálók a miniszteri rendelet értelmében külön tanfolyamokon fognak kiépeztetni, amely tanfolyamok szervezési szabályzatát a földművelésügyi miniszter most küldötte szét valamennyi törvényhatóságnak a legszélesebb körben közhírű tétel végett. A szabályzat értelmében ilyen tanfolyamok fognak tartani Budapest, Aradon, Debreczenben, Győrben, Kassán, Kecskeméten, Kolozsváron, Komáromban, Marosvásárhelyen, Miskolcon, Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Sopronban, Szabadkán, Szatmárnémetiben, Szegeden, Székesfehérváron, Temesváron, Újvidéken, Zomborban, Brassóban, Egerben, Eperjesen, Esztergomban, Fogarason, Gyulán, Gyulafehérváron, Kaposváron, Losonezon, Máramaroszigeten, Nagykanizsán, Nagykárolyban, Nagyszomban, Nagyszombatban, Nyiregyháza, Nyitrán, Szombathelyen és Veszprémben. A szabályzatban ezenfelül megvannak állapítva azok a módok, amelyek mellett a tanfolyamok tarthatók, a tanfolyamokra és a vizgára való jelentkezés és felvétel feltételei és a tanfolyamokra való főbb részletkérdés. Egy-egy tanfolyam négy hétig fog tartani s a tanfolyamra való felvételre a tanfolyam vezetésével megbízott állatorvosnál kell jelentkezni. A tanfolyam megkezdésének idejét a vezetéssel megbízott állatorvos határozza meg. A tanfolyamot hallgatják első sorban a községek által oda kiküldött, azután az önként jelentkező jó magaviseletű, huszonnegyedik életévét betöltött, egészséges és érzékszerveikkel bíró, magyarul írni és olvasni tudó magyar honpolgárok. A tandíj 20 korona, a vizsgadíj 6 korona.

Harez a Közuti Vasut körül. Azok, akik azt hitték, hogy a Közuti Vasut birtokáért kitört harc békével végződik, tévedtek. Voltak ugyan békétárgyalások, de ezek a Közuti Vasut által közzétett kommuniké miatt teljesen abban maradtak. A Közuti Vasut a napokban közreadott jelentésében azt mondja, hogy az idei osztalék nem lesz nagyobb a tavalyinál, vagyis 26 koronánál. Ez a kommuniké felizgatta a harcra készült pártot és maga báró Springer,

aki eddig a béke mellett volt, kijelentette, hogy semmiféle paktumba nem megy bele és szabad folyást enged a dolgoknak. A csoport eddig hirtelenként mintegy ötvenezer darab részvénynek a birtokába jutott, ami 174,000 darab részvény lévén forgalomban, a többségtől még mindig távol áll. Ugy tudjuk, hogy a Közuti Vasut vezetősége annak dacára, hogy kisebbséggel van dolga, nem zárkózik el attól, hogy a csoporttal tárgyalásokba bocsátkozzék, mert a vállalat érdekeit minden személyes kérdésnek fölébe helyezi. Hogy maga az említett csoport is jó kezében látja a Jellinek Henrik kezében a vezetést, azt mutatja, hogy tagjai az első pillanattól kezdve mindig hangoztatták, hogy ha többségbe kerülnek is, a Jellinek maradását a társulat elnöki és vezérigazgatói székében a vállalat érdekében állónak tartják, s ebben távol áll tőlük minden változtatás szándéka. Ma különben a Közuti részvényeiben folytatódott, ha kisebb arányban is, a vásárlások, áremelkedés azonban, a rendkívül lanya összírnyzat miatt nem következhetett be.

A kassa—oderbergi vasut új díjazása. A cs. kir. szab. kassa—oderbergi vasut helyi árudíjazásának II. részéhez függelék jelent meg. Tartalma: Mérsékelt rovatolási díjtételek teherárak után egyes viszonylatokban. Érvényes 1909. évi január elsejétől. Az 1907. január elsejétől érvényes hasonló című függelék az I. pótlékkal együtt hatályon kívül helyeztetik.

A gázgyár sorsa. Ismeretes, hogy a főváros magához akarja váltani a gázgyárat. A gázgyár birtokosa, az Osztrák-Magyar Légszusz-Társulat igazgatósága Triesztben ez ügyben e hónap 20-ára rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelynek egyedüli tárgya a gázgyár megváltásának ügye. Az erre vonatkozó napirend így szól: „Budapest székesfőváros t. közönségénél benyújtott ajánlatunk közlése és ismertetése és az igazgatóság felhatalmazása arra nézve, hogy ezen ajánlatra vonatkozólag a tárgyalásokat folytassa, és minden néven nevezendő egyéb szükséges intézkedéseket megtehesse azzal a további meghatalmazással, hogy az e célból szükségesnek mutatkozó ingatlanok vételével járó és egyéb felmerülő kiadásokat fedezhesse.”

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi miniszter Dombay Artur bodrogszentesi lakosnak előmunkálati engedélyt adott a M. Á. N. Nagygéres állomásától a Bodrogszentesi község határában fekvő kőbányáig vezető új iparvasútra. — Dr. Ormai József kir. tanácsosnak a rózahegy—koritniczai h. é. vasut Koritnicza állomásától Luzna, Mesterhely, Dozsoval, Jánoska, Palánka, Szalács, Fergalló, Matyók, Szarvasvölgy, Óhagy, Homokhegy, Alsóhermánd, Olmányfalva, Szentjakab és Élesd irányában a m. kir. államvasutak Besztercebánya állomásáig vezető gőzmozdonyu helyi érdekű vasutvonalra az 1901. évben kiadott előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára megújította. — Lits Gyula főispánnak, mint a honvédelmi—selmeczbányai h. é. vasut kiépítését tervező érdekeltég megbízottjának a honvédelmi—selmeczbányai h. é. vasut Honvédelmi állomásából kiágazólag Berencsfalu és Szentantál községek érintésével Selmeczbányáig vezető helyi érdekű vasutvonalra az 1907. évben kiadott előmunkálati engedély érvényét a miniszter ugyancsak egy év tartamára megújította.

A Szezurowice-Bodyi fakiviteli r.-t. első mérlege. Mult év elején, mikor a fa-krach a legjobban dühöngött, Szezurowice-Bodyi fakiviteli r.-t. cég alatt új társaság alakult, amely átvette a Laendler Aladár és Spitz Márkus galicziai és magyarországi üzletét. A részvénytársaság 1,740,000 korona alaptőkével jött létre. A társaság most tette közzé az első évi működéséről szóló mérlegét, amely 4135 korona 70 fillér tiszta nyereséggel záródott. A mérleg szerint — amelyet az e hó 14-én megtartandó közgyűlés elé terjesztenek — az erdőállomány 2,197,569 korona, a fakészlet 345,329 koronával van értékelve.

Nemzetközi tejjgazdasági kiállítás Budapest. A IV. nemzetközi tejjgazdasági kongresszus alkalmával (1909 június hó 6—11-ig) nemzetközi tejjgazdasági kiállítást is rendeznek. A bejelentési határidő február 1-én jár le.

Az „Adria” biztosító társulat nyugdíjszabályzatának módosítása. Az „Adria” biztosító társulat igazgatósága tisztviselői nyugdíjpénztárának alapszabályait 1909 január 1-től kezdődőleg jelentékenyen módosította, mely módosítások a társulat

tisztviselőire igen előnyös kedvezményeket foglalnak magukban. Ezen kedvezmények legfőbbjei: az árvák járadékának felemelése, a tisztviselők részéről fizetésemelésükéig eddig visszafizetett 50 százaléknak elengedése, amely visszafizetés — mint ismeretes — a legtöbb nyugdíjszabályzatban megvan állapítva. A nyugdíjalapban ily módon előállított kiesés pótlására a társulat saját hozzájárulását — de csakis ezt — egyharmaddal felemelte.

Országos tenyészállatkiállítás Budapestén. A IV. nemzetközi tejgazdasági kongresszussal egyidejűleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a Tattersall telepen országos tenyészállatkiállítást rendez. Külön istállóban fognak kiállítani: Széll Kálmán, Gál József, gróf Esterházy M. Móricz, Pajzs Gyula, József főherceg uradalmi, özv. Döry Vilmosné, Kohner Adolf, állami tenyészetek, gróf Hoyos Miksa, gróf Hunyady László, gróf Hunyady József, gróf Wenckheim Frigyes békési uradalmi. A rendező-bizottság felhívja a tenyésztőket, hogy a bejelentéseket mielőbb juttassák hozzá, mert a bejelentési határidő február 15-én lejár.

A m. kir. államvasutakon folyó beruházási munkálatok állása. A különböző törvényes rendelkezések alapján a m. kir. államvasutak vonalain folyamatban levő beruházási munkálatok serényen haladnak előre és számos, igen fontos munkálat immár befejezéséhez közeledik. E tekintetben első helyen áll az 1907. évi XX. törvényezikk által megszavazott Balatoni Vasut. Ennek dacára, hogy a vasut építésénél előre nem látott nehézségek merültek fel, rendkívüli munkakerők alkalmazása által sikerült azokat leküzdeni, úgy, hogy immár bizonyos, hogy a fontos vasut üzemének megnyitása a megállapított határidőig, 1909. évi április hónapig meg fog történni. Eddigelő a földmunkálatok, a hídzerkezetek és az alaguttmunkálatoknak 95 százaléka, a felépítmények és épületeknek pedig 70 százaléka készült el. Ugyancsak az 1909. év tavaszán fog megtörténni a már évtizedek óta sürgetett *baja-bátaszéki vasuti összeköttetés*, amely arra lesz hivatva, hogy Fiumét a nagy Alfölddel és Erdélyvel közvetlen összeköttetésbe hozza. 1909. október havában fogják megnyitni a *gyergyószentmiklós-dévai* vasutvonalat, miáltal a *székely vasutak* igen fontos kibővítést fognak nyerni. A jelzett vasutvonal, mely 73 kilométer hosszú, dacára a rendkívül nagy emelkedéseknek, felerészben már elkészült. Az *érsekújvár-komáromi* fontos összekötő vonal serényen halad előre. A 11 kilométer hosszú *dombóvár-bátaszéki* vonal építési (első-rangu vonallá való átalakítási) munkálatait a napokban nyilvános ajánlati tárgyalás útján fogják kiadni, Fiume állomáson, a Mária Valéria-molnár kétmillió korona költséggel felépített új áruakadémiát már átadták a forgalomnak. A Fiumében építendő új elevátor tervei fölött nemsokára dönteni fognak a kereskedelemügyi minisztériumban. A rákosi rendező pályaudvar átalakítási munkálatait már szintén befejezték. A *budapesti pályaudvarok részére* az 1908. évi XXI. törvényezikk által megszavazott beruházások közül a *Budapest nyugati pályaudvaron tervezett* munkálatokat 1909. tavaszán kezdik meg. A *Teréz-köruti postafelvételei épülete* vonatkozólag még a télen kiírják a pályázatot úgy, hogy az építést a tavasszal már megkezdik. Szintúgy legközelebb kiírják a pályázatokat 200 lakásra tervezett 50 munkásházának az István-telken leendő felépítésére, valamint a *Rákos-állomáson* eszközendő különböző építkezésekre. Ez utóbbiak majdan magukban foglalják az új mezőgazdasági épületet és az új budapesti szénpályaudvart. A *sopronyai* telítőtintézet építési munkálatait legközelebb szintén kiírják. Egy hasonlóan telep Mezőtelegden már elkészült.

Szabó- és cipészipari tanfolyamok. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter attól a törekvéstől vezéreltetve, hogy a szabó- és cipésziparosoknak a szakmájukba való továbbképzést minél nagyobb mértékben lehetővé tegye, utasította a m. kir. Technológiai Iparmúzeum igazgatóságát, hogy a folyó évben Apatinban, Bácsfeketehelyen, Hajduböszörményben, Hódmezővásárhelyen, Karczagon, Kunszentmártonban, Mezőtúron, Nagybányán, Nagykárolyban, Nagyváradon, Budapestben, Pancsován, Pápán, Resicán, Rozsnyón, Szabadkán, Szatmáron, Szentesen, Tapolezán, Veszprémben, Zentán, Zomborban és Balassagyarmaton egy-

egy cipészipari, további Györszentmártonban, Hódmezővásárhelyen, Karczagon, Makón, Munkácsán, Nagybányán, Nagykárolyban, Nagybecskerekben, Budapestben, Pápán, Szabadkán, Szegeden, Szentesen, Tatatóvárosban, Tapolezán, Veszprémben, Zentán és Zomborban egy-egy szabóipari tanfolyamot rendezzen.

Az áruészletüzlet hanyatlása. A nehéz gazdasági és megélhetési viszonyok következtében mindinkább kifejlődik egy a mezőgazdaságban, mint a háztartásban a részletfizetésre alapult vétel és eladás. Valóságos jótétmeny ez a szegény embernek, aki legtöbbször csak így juthat ahoz, hogy a legszükségesebb kereskedelmi és iparüzleteket beszerezhesse. Igaz, hogy így drágábban fizeti meg az árut, mintha készpénzen vásárolná, de ezt szívesen teszi, mert nem akar lemondani minden szükségletéről. Az áruészletüzlet különben is ma már nem olyan rém, mely egyenesen a megszorult ember zsebére utazik, hogy azt kifossza hosszú időre az uzsorással versenyezve, anyagi romlásba kergesse a rászorultat. Van most elég részletüzlet, amelyik pár százalékos számú a hitelösszeg után, amelyik kizárólag áruészletüzlet és létfeltétele éppen a szolidaritásban rejlik. Az áruészletüzlet különösen nagy szolgálatot tesz a kisgazdáknak, akik forgatókével nem bírnak és a mezőgazdasághoz szükséges mezőgazdasági eszközöket, gépeket mégis be kell szerzniük. Ilyenkor a részletüzlethez fordulnak. Ezt a részletüzletet azonban éppen a mezőgazdaságban megrendíteni látszik az új végrehajtási novella, mely kivonja a foglalás alól egy tizenkét holdas gazdaság megműveléséhez szükséges gazdasági eszközöket és igavonó jószágot. Az ettől eltérő esetekben pedig a mezőgazdasági munka idején a végrehajtást szenvedő beleegyezése nélkül azokra árverést kitűzni nem lehet. Ezek a rendelkezések megfosztják a hitelezőt követelésének biztosítékától, lehetetlenné teszik, hogy a gépelárusító ezégek a kisebb gazdáknak jelzálogi bekebelezés nélkül hitelezzenek, vagyis a gépeket több évi részletfizetés mellett adják el. Így lehetnek valamely új törvénynek hatásai kiszámíthatatlanok. Az új végrehajtási novella megfosztja a kisgazdát hiteletől, csaknem lehetetlenné téve az áruészletüzletet. A gépek fogyasztása így megesappon, a gyártásnak redukálni kell, a kisgazdának nélkülözni kell a neki szükséges gépeket a talaj művelésében és így a termelésben is hanyatlás áll be. Ha ugyan a leleményes üzleti szellem nem talál módot, hogy a részletüzlet új akadályait eltüntesse.

A magyar csekkörvény. Ez izmen érdekes és hasznos könyv jelent meg dr. Ruzs Andor ügyvéd, a Budapesti Giro- és Pénztárgylet Részvénytársaság helyettes igazgatója tollából, mely a most szentesített új csekkörvényt beható alapossgal, rendszeresen tárgyalja. A könyv, miként előszavában maga a szerző is mondja, első sorban a gyakorlat igényeinek kíván megfelelni. De épp oly szakavatottsággal, mindenütt világosan és könnyen érthetően tárgyalja a csekkörvény jelentőségét, jogi természetét, valamint az összes kapcsolatos kérdéseket. Nagy előnyére szolgál a munkának, hogy szerző a váltótörvénynek a csekkre is megfelelően alkalmazandó rendelkezéseit az illető helyeken röviden feloldozva szervesen beilleszti, úgy hogy az olvasó az egész anyagot együtt találja. E mellett figyelemmel van a külföldi, különösen a német és osztrák törvényalkotásokra s a nevezetesebb eltéréseket itt is szembeállítja. Szerzőnek ez különben nem első munkája. Az érték-papír-forgalom megváltoztatásáról annak idején közzétett, szép sikert ért műve, rövid idő alatt teljesen elfogyott. Nagy szorgalommal és tudással megírt újabb könyve, amely függelékkel együtt a csekkörvénynek, a váltótörvény átvett szakaszainak és a csekkvétségek esetén követendő eljárásnak szó szerinti szövegét is tartalmazza, méltán számíthat az érdekeltek körök figelmére. Megjelent Benkő Gyula es. és kir. udvari könyvkereskedésében (Budapest, Dorottya-utca 2). Ára 4 kor.

Munkásügy az Iparegyesületben. Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai tegnap lovag Falk Zsigmond udv. tan. előléte alatt együttes ülést tartottak, melyen dr. Bosányi Imre kir. tan. felolvasást tartott a munkásügy fejlődéséről Németországban, kapcsolatban a darmstadti kiállítással. A felolvasáson képviseltette magát a kereskedelmi miniszter Papp Árpád miniszteri tanácsossal és Fenyvessy miniszteri titkárral, a pénzügy-

miniszter pedig dr. Gerlóczy Gyula miniszteri titkárral és Virágh Andor műszaki tanácsossal. A felolvasást a jelenlevő nagyszámú közönség állandó figyelemmel kísérte és nagy tetszéssel fogadta. Különösen tetszettek a vetített képek, melyekkel az előadó felolvasását tarkította. A felolvasás után lovag Falk Zsigmond meleg hangon mondott köszönetet a felolvasónak, kiemelve egyúttal, hogy a munkáslakások nagyfontosságú kérdésével az Országos Iparegyesület már régebbi idő óta foglalkozik és különösen Palóczy Antal építésztanár fejtett ki ezen a téren nagyon figyelemreméltó uttörő munkásságot. Az „Iparművészet“ is közölte legutóbb a pályanyertes terveit a munkásházákra vonatkozólag. Végül kijelentette az elnök, hogy a magyar műszaki kar tudásától és hozzáértésétől a kérdésnek minden irányban való szerencsés meg-előadását remélhetjük.

Magyar államsorsjáték. Amint értesülünk, a jótékonyozó államsorsjáték most megtartott húzása a 150,000 koronás főnyereményt ezúttal is Ausztriában nyerték meg. A 2903-95. számú nyerősorsjegy ugyanis a Wien melletti st.-egydi lottógyűjtő közvetítése útján adatott el, a szerencsés nyertő pedig egy gyári munkás, aki bizonyára áldja most a magyar sorsjátékot. Érdekes dolog az is, hogy a második főnyeremény egy főispánnak küldött sorsjegyre esett, de a jótékonyaságot nem igen hevülő főispán a kérdéses sorsjegyet a húzás előtt visszaküldte s így a főnyeremény a jótékony cél javára jutott.

A magyar birtokrendezés. Nagyjelentőségű eljárás szabályok életbeléptetését fogja közölni a hivatalos lap legközelebbi száma. A magyarországi birtokrendezési szabályok lépnek ez évi május hó 1-én életbe. A rendelet, melyet Darányi Ignác földmívelésügyi és Günther Antal igazságügyminiszterek együttesen adtak ki, részletes szabályokkal intézkedik a tagosítás hasznos volta és cél szerű keresztülvitelének kérdésében hozandó határozatokról, az állandó gazdasági szakbizottságról, a gazdasági és erdész szakértőkről, az arányosítás után közösen maradt erdők és legelők áteseteléről és a közlegelők feloszthatóságának feltételeiről. Külön rendelet szabályozza a bírói eljárást és a tagosítások műszaki részét, a közlegelők kérdését, a birtokrendezésekben különösen a tagosítási, arányosítási és urbéri elkülönítési ügyekben eljáró földmérők minősítését, a rájuk vonatkozó fegyelmi szabályokat, végül az államkincstár által előlegezett költségek kezeléseinek módjait. Az új rendelkezésekkel hatályukat veszítik az 1832/36. évi X. és XII. tc., továbbá az ezek rendelkezéseit fenntartó 1871. évi LIII. tc. és több mint félszázad lefolyása után a fejlődött gazdasági élethez simuló új földbirtok politikai rendszabályok lépnek életbe. A részletes és mindenre kiterjedő rendeletek általános alapelvei a következők: A tagosítás megengedhetőségét gazdasági szakbizottságnak a célszerűség és hasznosság megállapításához fűzött véleménye irányítja. A tagosítás az állami kataszteri felmérési műveletek rendszerébe illesztetik be és azok hitelesítését a felmérési felügyelőségek végzik. A munkálatok kataszteri felmérési jogszabályok szerint készülnek. A birtokrendezésekkel csak külön engedélyre jogosítványt nyert okleveles mérnökök és földmérők foglalkozhatnak, külön rendelet intézkedik a birtokrendező földmérői vizsgálatról és a fegyelmi szabályokról. A kisbirtokosok igényei a költségek alól való mentesítésnél, az elhelyezkedésnél és a közlegelők kötelező kihatásánál találhatnak hathatós védelmet. A költségeket az államkincstár előlegezi. E célra már az ideiglenes költségvetésben is 250,000 korona van felvéve. A rendelkezések megegyeznek általában a már egy év óta hatályba lépett erdélyi birtokrendezési jogszabályokkal. Egyes kivételes rendelkezések abban találják indokukat, hogy a jogterületen fejlettebb gazdasági kultúra és az egységes birtoktípusok, meglévő kataszteri felmérések és a betétszerkesztés az eljárást sok tekintetben megkönnyítik.

Felolvasó szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, január 5.

A készáru-piacra szilárd volt ma az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok eleinte elég jó vételkedvet mutattak, később kissé tartózkodóbbak voltak és így mindössze csak mintegy 12.000 q buza kelt el, kezdetben 10—15 fillérrel drágább, később szilárdan tartott tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 26.70 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 23.80 korona 74.8 kilós budai, úszkös búzáért. Egyéb gabonaforgalom nélkül változatlanok. Csapán 400 q zab kelt el 16—17 koronás áron. A 16 koronás zab dohos volt. A határidőpiacon a mai üzlet a zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg, kezdetben igen élénk vételkedv uralkodott, amely azonban később erősen megesapant, mire aztán kissé gyöngült az irányzat és ezzel együtt az árfolyamok is visszafelé mentek. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen csak igen csekély eltérés mutatkozik az árfolyamokban, nevezetesen az áprilisi buza és az októberi buza 2—2 fillérrel, az áprilisi rozs és az októberi rozs 8—8 fillérrel, az áprilisi zab 6 fillérrel, a májusi tengeri 2 fillérrel gyöngült.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki új	75	25.30—25.70	79	25.90—26.35
"	76	25.40—25.90	80	25.95—26.45
"	77	25.50—25.65	81	26.70—26.50
"	78	24.75—26.10	82	—
Féjermegyei új	75	25.20—25.40	79	25.60—25.90
"	76	25.50—25.65	80	25.75—26.10
"	77	25.65—25.85	81	—
"	78	25.65—25.85	82	—
Pestvidéki új	74	25.40—25.40	78	25.55—25.85
"	75	25.20—25.60	79	25.70—26.10
"	76	25.30—25.70	80	25.95—26.20
"	77	25.50—25.90	81	—
Bácskai új	74	25.30—25.70	78	25.65—26.20
"	75	25.50—25.90	79	25.80—26.35
"	76	25.30—25.70	80	26.05—26.45
"	77	25.50—25.90	81	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	20.20—20.30
középmínőségű új	—	—	—	20.10—20.20
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	16.40—16.20
II. rendű	—	—	—	15.90—16.50
Köles	—	—	—	—
Zab I. rendű	—	—	—	17.35—17.60
II. rendű	—	—	—	17.00—17.30
Tengeri beltölési új	—	—	—	13.85—14.05
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacra elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 300 q 80 k 26.70 K, 100 q 80 k 26.60 K, 100 q 79 k 26.50 K, 200 q 79 k, 200 q 79 k 26.40 K felső, 300 q 79 k 26.30 K felső, 100 q 78 k 26.35 K, 100 q 78 k 26 K, 100 q 77.5 k 25.60 K, 300 q 77 k 25.90 K felső, 200 q 77 k 25.90 K, 300 q 77 k 25 K úszkös, 500 q 76.8 k, 400 q 76.5 k 25.30 K.
Pestvidéki: 200 q 79 k, 200 q 78 k, 200 q 78 k, 16.20 K, 100 q 77 k, 150 q 78 k 26 K, 100 q 75 k 25 K úszkös, 200 q 74 k 25.10 K, 500 q 73.4 k 24 K.
Erdélyi: 1200 q 78.5 k 26 K, 150 q 77.5 k 25.60 K.
Budai: 250 q 74.5 k 23.80 K úszkös.
Felsőmagyarországi: 100 q 77 k 25.75 K, 100 q 75 k 24.90 K.
Bácskai: 90 q 77 k 26 K, 100 q 73.5 k 22.40 K úszkös.
Bánsági: 100 q 80.5 k, 100 q 80 k 26.60 K.
Raktár: 1600 q 78 k 26.20 K.
Szerb buza: 3000 q 76.5 k 25.60 K.
Zab: 100 q 17.60 K, 100 q 16.40 K kp. dohos, 100 q 16.60 K kp. dohos, 100 q 16 K kp. dohos.
Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg. kint) 1909-re:
Buza áprilisa 12.80—12.78—12.82—12.76—12.79—
Buza októberre 10.92—10.94—10.90—10.94—10.86—
Rozs októberre 10.25—10.27—10.11—10.18—
Zab áprilisa —9.20—9.21—9.10—9.14—9.12—
Tengeri májusra 7.30—7.31—7.25—7.27—

1 óra 30 perckor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.71—12.72
1909. októberi buza	10.87—10.88
1909. áprilisi rozs	10.13—10.14
1909. októberi rozs	9.10—9.11
1909. áprilisi zab	8.64—8.65
1909. májusi tengeri	7.26—7.27

Budapesti gabonaforgalom.

1909. január 3-tól 1909. január 4-ig.

	Erkezett	Elszállított
	méter	mázsa
Buza	10350	—
Rozs	1637	—
Árpa	2613	—
Zab	3229	—
Tengeri	1460	401
Liszt	100	10476
Korpa	—	4100

Értéktőzsde.

A nagyszerb kirohanás a tőzsdére kedvezőtlen hatással volt, mert az ezt követő politikai feszültség hatása alatt az irányzat ellanyhult. A lánghaság elsősorban a vezető értékek árát nyomta le s a tegnapi zárlathoz képest az Osztrák hitelt 5.50, a Magyar hitelt 4.25 koronával csökkentette. A hitelrészvényekkel együtt természetesen a bankrészvények nébány koronával lemorzsolódtak. A lánghaságot fokozta még azon körülmény, hogy a déli tőzsdére Berlinből is eladási megbízások érkeztek, melyek természetesen csak jobban elősegítették a kedvezőtlen irányzat kialakulását a déli tőzsde ellanyhult irányzatára. A Rimamurányi is 3.50 koronával, az Államvasut pedig 4 koronával hanyatlott. Egyedül a Budapesti Közüti vasut részvényei voltak tartottak s a lángha irányzat dacára a piacra jutott darabok kéz vevőkre találtak. A járadékpiacon szintén lángha volt, a koronajáradékokban előfordult kötések 90.82.5 és 90.95 korona árfolyam mellett történtek s az Ultimo-járadék 90.90 koronával zárult.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 612—614, Magyar hitel 713.50—715, Osztrák-magyar államvasut 663.50, Rimamurányi 513.50—514. Közüti vaspálya 584—587, Magyar koronajáradék 90.87.5—90.90 K.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 613.50—612.75—613, Magyar hitel 714.25—713.50—714—713, Osztrák-magyar államvasut 663, Rimamurányi 513.50, Városi villamosvasut 260.75, Közüti vaspálya 586.25—587.75 Magyar koronajáradék 90.85—90.90 K.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10, január hónap végére 22—24 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 614.25, Magyar hitel 714.50, Államvasut 613.50, Leszámitoló 472, Rimamurányi 513, Jelzálog 405, Közüti 588, Városi 261.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, január 5. (Saját tudósítónktól.) Az északamerikai piacok meglehetősen változatlan árjegyzéseket jelentettek, a párisi tőzsdén is nyugodt volt az irányzat, ellenben a londoni piac szilárd irányzatot követett.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 13.45—13.90, marosi és bánúti 13.20—13.50, mosoni 12.60—13, tótfelvidéki 12.45—13, délviasuti 12.10—13, márcsfieldi 12.30—12.70.

Rozs: tótfelvidéki 10.30—10.50, csepeli 10.25—10.40, pestmegyei 10.35—10.50, délviasuti 10.25—10.45, külföle magyar 10.25—10.45, osztrák 10.15—10.35.

Árpa: morvaországi 9.20—10.35, márcsfieldi 8.40—

9, közpdmaj állomások 9.20—8.80, bécsvidéki 9—9.30, tótfelvidéki 8.10—9.80, csepeli 7.89—8.40, délviasut 8.40—9.40, északmagyarországi 7.60—9.10, tiszavidéki 7.60—9.10, tiszavidéki 7.60—8.50.

Magyar tengeri: 7.40—7.65, Cinquantin 8.95—9.50, Magyar zab: 8.80—9.35, válogatott 9.35—9.75, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.85—9.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, január 5. A belgrádi osztrák-magyar követnek küldött utasítás, hogy kérjen felvilágosítást Milovanovics szerb külügyminisztertől tegnapelőtti beszéde miatt, kapcsolatban a magyar politikai nehézségekkel, a német-cseh tárgyalások meghiusultával és a newyorki jelentésekkel, lehangolta az előtőzsdét. Mindazonáltal a kínálat nem volt heves, az üzlet megtartotta nyugodt jellegét és a vezető értékek folyamán átlag 3—4 koronával hanyatlottak, anélkül, hogy az eladások nagyobb mérvet öltöttek volna. Kevéssel az előtőzsdé zárata előtt az árfolyamok megállapodtak. A déli tőzsde kezdetén az árfolyamok újból gyöngültek, de az eladások szűk körben mozogtak. Később a szerb kormány lemondásával kapcsolatban eszközölt visszavonulásokra az árfolyamok mérsékeltén javultak.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel 619.25, Magyar hitel 719.—, Länderbank —, Államvasut 667.75—, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 104.—, Alpési bányatársulat 628.75, Rimamurányi 517.—, Májusi járadék 94.35, Magyar koronajár. 91.10, Orosz érték —, Török sorsjegy 177.25, Német márka 417.26.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 619.25, Magyar hitel 719.—, Länderbank 421.50, Unio-bank 520.—, Államvasut 667.25, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 103.75, Gözhajó —, Alpési bányarészvény 628.—, Májusi járadék 94.35, Magyar koronajáradék 91.10, Török sorsjegy 177.25, Német márka 117.26, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 516.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, január 5. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 109.45, Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 139.25, Magyar hitelbank részvény 713.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 513.25, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék —, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.80, Magyar nyér.k. sorsjegy 184.50, Kassa-Oderbergi Vasutészvény —, Magyar Jelzálogbank 402.— Magyar keresk. bank —.

Bécs, január 5. (Osztrák értékek zárata.) 4.2 százalékos papír-járadék 94.20, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.75, 1860-as sorsjegy 150.50, Osztrák hitel-sorsjegy 469.—, Angol-osztrák bankrészvény 288.50, Bécsi Bankverein 502.25, Osztrák-magyar bank 1732, Déli vasut 100.50, Dunagözhajózási társ. 883.—, Dohány rész. 313.—, Cs. k. arany (vert) 11.34, Német bank. 117.15, Osztr. Lloyd 398.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.20—97.10, Osztr. koronajáradék 91.30, 1864-es sorsj. 263.50, Osztrák hitelintézeti részvény 313.50, Unio-Bank 516.50, Osztrák Länderbank 417.40, Osztrák-magyar államvasut 664.—, Elbavölgyi vasut 440.—, Alpési részvény 621.90, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.75, Lipótkohó 403.—, Töröksorsjegy 171.25.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, január 5. A mai tőzsde elején a spekuláció eladásokat eszközölt, aminek az összes piacokon többé-kevésbé jelentékeny árfolyamveszteségek jártak nyomában. Az uralkodó kedvetlenséget a newyorki tőzsde újbóli ellanyhulása a Balkánról rendelkezésre álló jelentések és az ezekkel összefüggő bécsi gyöngéb előtőzsdéi jegyzések okozták. Legjobban szenvedtek bányarészvények, osztrák értékek és amerikai vasutak, amelyek részben százalékonkénti visszaesést mutattak. Bankoknál a veszteségek 1 százaléknál kevesebbet tettek ki. Járadékok, valamint a többi értéknek is gyöngülésre hajlott. A későbbi folyamatban az eleinte meglehetősen élénk üzlet mindinkább esőkent, a nélkül azonban, hogy a visszafelé történő mozgalmat ez befolyásolta volna annál kevésbé, mert a nyugati tőzsdéről is kedvezőtlen helyzetjelenté-

SZÉN,

koks, briket, antracit

összes gazdasági, ipari és házi célokra.

Telefon: Detail 26-27, 75-26. Engros 164.

27101

RADNAY KÁROLY

BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 78.

Sürgőnyezim:

ANTRACIT

BUDAPEST.

sek érkeztek be. Bankok erősebben engedtek. Zár- lat bányadt. A készpiac ipari értékei gyöngyösek voltak. Magánleszámitolási kamatláb 2 1/2%, napi pénz 3%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4 1/2 százalékos papírra- jádek —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 97.50, osztrák hitelrészvény 193.50, Déli vasút 17.80, orosz bankjegyek 214.35, 4 százalékos új orosz kölesön 76.50, Disconto Commandit 175.90, Dinamitruszt 156.90, Har- peni 194.50, Unifikált török járadék 92.70, 4 1/2 százalé- kos ezüstjárdék 94.10, 4 százalékos magyar arany- járadék 92.50, Magyar koronajárdék 91.25, Osztrák- magyar államvasút 142.50, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 217.40, Gelsen- kircheni 189.—, Laurakohó 198.25. Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) január 5. 4 1/2 százalékos papír- járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 97.30, Osztrák hitelintézet részvény 192.—, Osztrák-magyar államvasút 142.60, Északnyugati vasút —, Bustiehr- di vasút —, Londoni váltóár 204.60, Bécsi Bank- verein 127.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölesön 75.50, 4 1/2 százalékos ezüstjárdék —, Osztrák koronajárdék 94.25, Magyar korona- járadék 91.20, Osztrák-magyar bank 124.60, Déli vasút részvény 17.70, Elbövölgyi vasút —, Bécsi váltóár 85.30, Párisi váltóár 815.—, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 318.75. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) január 5. 4 1/2 százalékos ezüst- járadék 97.—, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasút 17.85, 4 százalékos aranyjárdék 98.20, Osztrák hitelrészvény 193.90, Osztrák-magyar államvasút 142.25, Olasz jára- dék 102.60, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 92.40. Nyugodt.

London, január 5. Angol consol 83 1/16.

Paris, (Zárlat.) január 5. 3 százalékos Francia já- radék 96.70, Osztr. aranyjárdék 97.10, Magyar arany- járadék 94.60, 3 százalékos Olasz járadék 104.15, Déli vasút elsőbbségi kötv. —, 5 százalékos marokkói járadék 524.—, 4 százalékos spanyol járadék 97.15, 4 százalékos unifikált török jár. 92.92, Török sorsjegy 172.—, Török dohányrészvény 335.—, Osztrák földhitel- intézet 1098.—, Osztr. Länderbank 456.—, Magyar jel- zálogbank 438.—, Banque de Paris 1551, Banque Otto- mane 704.—, Osztr. magyar államvasút —, Déli vasút —, Hartmann gépgyár 481.—, Urikányi köszén — Váltó Amsterdamra (rövid) 208.87, Váltó német piacokra (rövid) 122.62, Váltó Bécsre (rövid) 104.92, Váltó Bel- gumra (rövid) 11/32, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 251.10, Magán- kamatláb 2 1/2. Tartott.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK.

Vásárcsarnok.

— 1909. január 5. —

Legutóbbi jelentésünk óta az árak nem igen változtak. Vaj lanya. Turó igen sok érkezik a piacra, és így az árak nyomottak. Tojásárak gyenge hozatalok folytán némileg emelkedtek.

Mai árak: Husneműk: marhahús hátulja 114—136 korona, eleje 84—100 korona, vidéki borju, borbén hosszan mérve sulylevonás nélkül 108—120 korona, helybeli borjuhús 132—148 korona, sertéshús szalonná- val 120—124 korona, lehuzott sertés 128—132 korona, szalonna friss 122—126 korona, szalonna sózott 110—128 korona, szalonna füstölt 134—144 korona, olvasz-

tani való 128—136 korona, háj 136—140 korona, sertészsír 140—144 korona, mind métermázsánként.

Füstöltus (vidéki) kilogrammja 1.50—1.60 ko- rona, hazai sonka 1.80—2 korona, szalámi magyar 3.20—3.60 korona, szalámi nyári 1.20—1.40 korona.

Vad: őz 1.40—1.40 korona, szarvas 80—80 fillér, dämvad 80—90 fillér, vaddisznó —.80—1 korona, kilo- grammként egészben, nyul nagy 2.80—3.20 korona, nyul sülde 1.80—2 korona, fogoly 1—1.20 korona, fü- cüz 3—3.50 korona darabonként. Fenyvesmadár kö- tegje 1—1.20 korona.

Baromfi-félék: Elő: rántani való csirke 1.60—2.20 korona, sütni való 2.80—3.20 korona, kacsá sovány 3—3.60 korona, kacsá hizott 4—5 korona, lud, hizott 10—16 korona, tyúk 3.20—3.60 korona, pulyka 6—7 korona, páronként.

Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.36—1.50 korona, hizott ruca 1.40—1.50 korona, hizott pulyka 1—1.50 korona, levestyúk 1.20—1.40 korona kilogrammonként. Pulard 1.80—2 korona darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 2.20—2.40 korona, II. 1.90—2 korona, főzővaj (köpült) 1.70—1.80 korona, tehénhúró 10—20 fillér.

Zöldsejtelék: burgonya (vagonárú) sárga 8—8.50 korona, rózsá 6.40—7.80 korona, fehér 5.40—6.40 ko- rona, kifli 12—16 korona, sárgarépa 10—14 korona, petrezselyem 16—20 korona, vöröshagyma makói 24—26 korona, vöröshagyma közönséges, hazai 10—16 ko- rona, fokhagyma 40—44 korona, káposzta 10—12 ko- rona 100 kilogrammonként.

Gyümölcsfélék: Szőlő —.80—1 korona kilonként. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyarpen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb. 28—32 korona, másod- rendű 16—26 korona, harmadrendű apró áru 8—14 korona. Körte elsőrendű —.80—1 korona, másodrendű 40—80 fillér, kg.-kint, dió I. 40—60 korona, dió II. 30—40 korona 100 kilogrammonként.

Vegyes áru: Méz 70—90 fillér kg.-kint. Gomba szárított 2—2.80 korona kilogrammonként. Tojás: bácskai 124—126 korona, erdélyi apróbb áru 122—124 korona eredeti ládánként (1440 db.)

Budapesti szurómarhavasár.

1909. január 5-én. Felhajtott 335 drb elő borju (közte 2 rugott), 4 drb leölt borju, 1 drb leölt bárány. Árjegyzék: Elsőrendű elő borjúkért 96—106 fillérig, kivételesen 108—110 fillér, középminőségű elő borjúkért 80—94 fillérig, leölt borjúkért 106 fillér, síány és ru- gott borjúkért 44—58 fillérig, kilogrammonként (lovo- nás nélkül). Az irányzat élénk volt, az érak szállárak maradtak.

Bécsi sertésvásár.

Január 5. A mai sertésvásárra 10.048 darabot je- lentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 5667 fiatal és 7031 hizott sertés. Árak: elsőrendű 111—113 fillér; középhez 104—110; idős 100—107 fillér; köny- nyű 92—100 fillér; fiatal sertés 92—116 fillér kilogram- monként, elősúlyban, levonás nélkül.

WIKUS TÁTRA TEJCSOKOLADÉ

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Hersch- manek Lajos ipolyvási, Nobilis Antal kecskeméti, Ne- mes Rezső pestvidéki, Loesch József komáromi és Körtvélyessy Bertalan eperjesi törvényszéki írodagazga- tókat, jelenlegi alkalmazásuk helyén, a IX. fizetési osz- tályba sorozott írodagazgatók, Kubai Antal, segéd- hivatali igazgatói címmei felruházott igazságügyi mi- niszteriumi irodatisztét ugyanahhoz a miniszteriumhoz segédhivatali igazgatóvá; a budapesti főügyész Gyar- mati Jakab beszercebányai ügyészégi irnokot ugyan- oda irodatiszté; a debreczeni főügyész Szeki Akos debreczeni főügyészégi irnokot a vezetése alatti fő- ügyészéhez irodatiszté; a szegedi főügyész Müller Lajos szegedi és Pálffy Zsigmond nagybecskereki ügyész- ség irnokot, jelenlegi alkalmazásuk helyén, irodatisz- teké, Préda Keresztély igazolványos altiszté a nagy- kikindai törvényszéki fogházhoz őrmesterré; a temes- vári főügyész Varnus János pancsovai és Dingész Viktor karánsebesi ügyészégi irnokokat ugyanoda irodatisz- teké; a budapesti ítélőtábla elnöke dr. Tóth István budapesti lakos ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjaz joggyakornokká; a szegedi ítélőtábla elnöke Laskovits J. Ferencz ügyvédjelölt, szegedi lakost a vezetése alatt álló ítélőtábla területére díjtalan jog- gyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. A gulai pénzügyigazgatóságánál pénzügyi fogalmazói-földadó nyilvántartási biztosi, a tordai igazgatóságánál pénzügyi irodavezetői, a nagy- váradi adóhivatalnál két adóosztály, a hódásági adóhivatal- nál díjtalan gyakornoki állásra 2 hét; a módosi járás- bíróságnál irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati irványeket.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (móter), date (jan. 5, jan. 4), and price. Lists various locations like Schárding, Passau, Liuz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, P. ks, Mohács, Gombos, Ljvidék, Banosova, Orsova, Morva, Vág, Rába, Győr, Dráva, Zákány, Baros, Eszék, Mura, Száva, Szizsek, Mitrovicza, Szamos, Kraszna, Latorca, Munkács, Latorca, Homonna, Ung, Percseny, Tisza, M. Szizet, Trk-bháza, V-Namény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T-Bécs, Titel, Ondova, Tapov, Badrog, Sajó, Hernád, Borettyó, Kőrös, Csucsá, N-Várad, Belényes, Tenke, Gurabonc, Borosjenő, Békés, Gyoma, Maros, Gy-F-hérvár, Branyicska, Soborsin, Arad, Makó, K-Kostély, Kiszeto, Temesvár, Beaskerek.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

Main financial table with columns: Budapesti értéktőzsdé, Mai záró árfolyam, Pénz, Áru, Záloglevelek, elsőbbsegek, Gőzmalmok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénzmenek és váltók. Lists various financial instruments and their exchange rates.

KÜLÖNFÉLÉK.

Viktória.

Merengve nézek éjsztét szemembe
És simogatom hófehér kezéd.
A boldogság arany sugárja fed be
S kis pajkos Amor rózsák közt vezet.

E pillanatban nem érzem a gondok,
A gúny, mellőzés mérgező nyilat.
Kaczagó szívvel száz új álmat bontok,
Melletted, édes oly szép a világ!

Nógrádi Pap Dezső.

(Az atyfiak.) Boccaccio, sőt Rabelais is tanulhatott volna attól a két francia vidéki atyfiától, akik most pörrel támadtak egymásra egyik párisi bíróság előtt. Loire megye egy Ambierle nevű kis falujában Jean-Marie B. földművesgazda még 1900-ban feleségül vett egy szomszédközségbeli szép leányt, Reine N. nevűt. Az ifjú pár szomszédosságban élt a birtokán Jean-Louis D. vagyons földbirtokos, családi állapotára nézve agglégény. Negyven éves, vérmes és daliás férfi léte Louis D. szeméretet a menyecskére s a menyecske barátságosan visszakacsintott reá. Előrebocsátani való, hogy Jean-Marie B., a férj, az évek során adósságokba keveredett s a házat 2500 frankos zálogkölesönnel terheltte meg. A kölesön miatt sokat zaklatták, nem esoda, hogy mindenképpen igyekezett megszabadulni tőle. A mikor észrevette, hogy gazdag szomszédja mennyire érdeklődik a felesége iránt, hirtelen gondolt egy nagyot és jót. A két férfi egyszer egy este borozgatás közben, amikor itallal alaposan megszitták már magukat, aláírt egy annak rendje s módja szerint bélyeggel s egyebekkel hitelesített szerződést, amelynek tartalma, nem szó szerint és nem is egészen pontosan (mert ugy bajosan közölhetők ezen a helyen) ez volt:

Alulírott Jean-Louis D. . . . ezennel kijelentem, hogy magamra vállalom Jean-Marie B. . . . 2500 franknyi adósságát, amelyet két részletben fogok törleszteni: január elseje és tizedike között az egyik felét, szeptember elseje és tizedike között a másik felét. Viszonyásul bérbe és birtokomba veszem B. . . . ambierlei házában egy szobáját, továbbá a földjét és a marhát. Kikötöm, hogy Reine B. . . . asszony a háztartás minden dolgában s minden más, általam

meghatározandó ügyben s szolgálati ámban is rendelkezésemre áll, anélkül, hogy a férjnek beleszólási vagy ellenmondási joga volna. A megnevezett Reine B. . . . asszony kijelenti, hogy készségesen rendelkezésére lesz alulírottaknak. Magától értetődik, hogy súlyos, betegség esetén, avagy ha a birtokba vevő s a vele szerződő felek egyike között véleményeltérés merülne föl, ebből a szerződés megsemmisülése következne. Amely esetben a kölesünadott kétezertötíz frank D. . . . nek visszafizetendő, utóbb nevezett lemondván az összeg kamatairól a B. . . . házaspár részéről élvezett szolgálmányok fejében.

A szerződést végrehajtották, de olyan lelkiismeretes pontossággal, (a feleség s az agglégény részéről), hogy a férj csakhamar az egész dolgot nagyon megbánta. A bántódása dühbe keseredett. Ugy vélte, hogy a szerződésnek csak is ő látja a kárát s hogy a házában ő maga a tulajdonképpeni legényember. Annyira ette a düh, hogy egy szép napon összetört otthon mindent s alaposan helybenhagyta a jöltevéjét, a gazdag földbirtokost. A felesége azonban még akkor is annyira ragaszkodott a szerződés pontozataihoz, hogy revolvert fogott az urára. D. ur pedig „erőszak” címén feljelentette a férjet a békebíróknak. A békebíró elképedt, amikor a két szerződő fél előadta a panaszát. A gazdag agglégény azt erősítgeti, hogy a szerződés nem érvényes, mert bor- és pálinkagözenben uszott a feje, amikor aláírta. Viszont a férj szerint a két aláíró becsülete forog szóban a szerződésben s hogy a jó hire, érdeke kívánja meg, hogy a szerződés pontról-pontra végrehajtsák. Az egyik fél is, a másik fél is fenyegetőzött; legyalázták egymást, majd hogy hajba nem kaptak. Végre a békebíró elküldte őket: ő nem tud igazságot tenni az ügyükben. A háromtagú család még mindig együtt él, de egyezni már sehogy sem tudnak egymással a tagjai. A feleség ragaszkodik ahhoz, hogy a földbirtokos a szerződésben kikötött minden jogát kiélvezhesse. A férjnek ez ellen voltaképpen nincsen kifogása, csak éppen mindenről nem akar lemondani s legalább fél-férjnek kíván megmaradni. Minthogy pedig a másik két ember ezt a szerény óhaját sem akarja meghallgatni, a bíróló D. bosszantására mindent elkövet, Legutóbb azzal vádolta meg, hogy felgyújtotta a fészerét. És ezen a címen kerül legközelebb a párisi bíróság elé az egész furfangosan bonyolult ügy.

(Amerikai képviselők kényelme.) Az Egyesült-Államok képviselői és szenátorai számára a washingtoni kapitólium két oldalán 40 millió korona költséggel oly remek és kényelmes parlamenti palotát építettek, melynek nincs párja a világon.

A két nagy üléstermen kívül minden egyes szenátor s a 483 képviselő mindegyike külön szobát kapott a maga használatára, melynél még a milliárdosok magánirodája sem fényesebb és kényelmesebb. Minden szobában remek mahagóni íróasztal, külön telefon, külön csöpost, külön csap van jégbehűtött ivóvízzel. A földön remek szőnyegek, a székek puha bőrrel bevonva s azonkívül villanyos szárnyaskerek minden szobában, mely kánikulában kellően hideg levegőt hajt a honatyára, ki nagyszerű pamlagon végigdölvé pihenni ki a honfiai gondokat. S ha éppen művelődni akar eközben, megnyom egy külön telefontombot, elmondja óhaját a könyvtárnoknak s a kívánt könyvet öt perc alatt már hozza egy szolga. S hogy a honatyák jobban érezzék magukat a palota építésével elhatározták, hogy saját csekély 24.000 korona évi fizetésüket följavítják 36.000 koronára. Valószínűleg csak azért, hogy jövedelmük harmóniában legyen a fényes berendezéssel.

(Orvosok honoráriuma.) Némely orvos meséi honoráriumot kap, de ehhez a fényes állapotához nem egykönnyen jut. Coopernek, a híres sebésznek, ki később az angol király udvari orvosa lett, gyakorlatának első évében csak 120 korona, a másodikban 500, a harmadikban 1400, a negyedikben 2200, az ötödikben 2500, a hatodikban 8000, a nyolcadikban 15.000 korona jövedelme volt s csak a kilencedik évben vitte fel 24.000 koronáig. Egy másik orvosnak, Sir James Pagetnek tíz esztendő múlva sem volt több jövedelme 2200 koronánál, de ekkor meggyógyított egy nagybeteg híres embert s e révén egyszerre oly ismer lett a neve, hogy évi jövedelme felszökken 240.000 koronára. Londonban a módos ember két guineát fizet egy látogatásért. Newyorkban pedig 25—100 koronát. Ha egy londoni specializát a Rivierán lakó gazdag pácienshez hívják, legalább is 10.000 koronát követel. Az Egyesült-Államokban oly konzultálás, mely az orvost egész napra elvonja egyéb betegeitől, 2000—5000 koronába kerül. A milliómosok természetesen nem kötik magukat ehhez az árszabáshoz, mert például egy vasutkirály 30.000 koronát fizetett egy orvosnak, kit lebetegedő leányához hivatott, egy virginiai milliómos pedig 150.000 koronás csekkel jutalmazta meg azt az orvost, ki egy hetet töltött nála. Egy másik orvos, ki egy nagybeteg milliárdost a jachtján ápolta s meggyógyította, 200.000 koronás csekkel kapott hálás betegétől.

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Írta: RICHARD DALLAS.

35

Néhány ismerőse hozzá ment, hogy üdvözölje őt és szerencsekívánataikat kifejezzék. Ő csak a fejét rázta és félre fordult.

— Attól félek, hogy mindez hiábavaló fáradság volt — szolt hozzá.

Ugy látszik a vádlotra gondolt és nem saját magára.

En tartózkodtam minden véleménynyilvánítástól, nem hittem azonban az elítélésben és hallottam, hogy körülöttem sokan osztják ezt a véleményemet.

Sőt még azok is, akik a szünet előtti tárgyalás alatt egészen magától értetődő dolognak tartották a vádolt elítélését, most kételkedtek a bűnösségében és nem tudták elképzelni az esküdtek ítéletét.

Nem is lehetett fényesebb eredményt kívánni Littell csodás hatású beszédje után. Maga a védő teljesen érzéketlenül és szórakozottan ült a helyén.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Az esküdtek nem tudták megegyezni. Kilenczen elítélésre, hárman felmentésre szavaztak s amikor másnap újból megnyitották az ülést, nem tudtak megegyezésre jutni, az esküdteket elbocsátották. Tehát újabb tárgyalást fog a bíróság kitűzni.

Littell, mikor eltávozott a teremből, elkísért engem hivatali szobámba. Rövid halasztást akart kérni a következő tárgyalásig s ezért az államügyészsel kellett beszélni. Azzal magyarázta kérését, hogy szüksége van egy kis üdülésre és ezt tényleg a kinézése is elárulta. Kimerültek és agyonhajszoltnak látszott.

Az államügyésznél ott találtuk a fogalmazót és a felügyelőt, akikkel élénk beszél-

getésbe merült. Rövid üdvözlés után Littell előadta kérését, négy heti haladékot kért, amit azzal okolt meg, hogy szüksége van levegőváltásra és nyugalomra.

Kérését azonnal teljesítette az ügyész, daczára annak, hogy a felügyelő, aki bosszankodni látszott az ügyészséget ért vereségért, némi kifogásokat próbált tenni.

— Azt hiszem Littell ur — szolt gyonyosan az államügyész a bucsuzásnál — hogy azért is van szüksége erre a halasztásra, hogy némi bizonyítékot gyűjtsön az oly érdekesen leírt gyilkos személyazonosságára vonatkozólag.

Littell meglehetősen röviden azt felelte, hogy az ő felfogása szerint csak egy szemtanu vallomása hiányzik, amit különben az ügyészség is elmondhat magáról.

Mikor ismét a szobámba értünk, Miles volt ott, aki várakozni látszott ránk.

Elmondtuk neki, hogy a következő tárgyalást elhalasztották négy hétre és Littell még megjegyezte, hogy ezáltal alkalma nyílik Milesnek újabb adatokat és anyagot gyűjteni.

— Milyen anyag legyen az? — kérdezte Miles.

— Az teljesen mindegy, csak a vádolt ártalaúságát bizonyítsa — válaszolta Littell.

— Mi lenne, ha az igazi gyilkos után kutatnánk? — kérdezte Miles.

— Azt hiszi, hogy meg tudja találni? — felelte Littell.

— Megpróbálhatom — hangzott a válasz.

— Helyes — szolt Littell. — én elmegek és egyideig el is maradok, tehát időközben szabad kezet engedek önnek is. Dallsnak is, hogy kedviük szerint kutathassanak utána. Részemről azonban nem nagyon bízom benne, hogy ebben az irányban sok eredményt tudnának felmutatni.

A detektív nem felelt erre.

Kérdésemre aztán, hogy Littell mikor akar elutazni, azt felelte, hogy valószínűleg

már másnap. Tehát arra kértem, hogy a mai estét töltsen velem a klubban és még hozzátettem, hogy azt szeretném, ha Van Bult és Davis is velünk vacsorázna, tehát azokat is meghívom. Igazán örültem, ha elutazása előtt még egy kis időt nekünk szentelne.

Littell elfogadta a meghívást s menni készült, mielőtt azonban elment, még Miles felé fordult; az utóbbi csak a hátát fordította felénk és az asztalon heverő albumban lapozgatott.

Amint Littell eltávozott, azt vártam, hogy Miles majd beszélni kezd. Elmondja, hogy tulajdonképpen miért jött, azonban ő nem hagyta félbe az olvasást és nyugodtan ült helyén.

Végre, hogy felkeltsem a figyelmét, megkérdeztem, van-e valami biztos terve már, amely szerint a kutatást vezetni akarja, s hozzátettem még, hogy részemről teljesen osztom elhatározását, ha az igazi gyilkos után akar nyomozni. Mert nem tudom elképzelni, hogy ez olyan lehetetlen dolog lenne, amint azt Littell feltételezi.

Miles megrázta a fejét.

— Bajos dolog lesz, csakugyan, ez kétségtelen — felelte aztán. De azért még mindig reményem, hogy talán sikerülni fog...

— Kérem, mondja el nekem a tervét — unszoltam én.

Egy pillanatig habozott és zavartnak látszott.

— Azt hiszem, ha nincs ellenére, sokkal jobb, ha most rábízom teljesen a helyet — felelte végül.

Annyira meg voltam lepve, hogy nem tudtam azonnal válaszolni. Ez a férfi, aki idáig a legesekeylebb kezdeményezéseimre készséggel belement mindenbe, most alkalmasint arra készülődik, hogy átveszi teljesen a vezető szerepet és engem háttérbe szorít. Amint magamhoz tértem a meglepetésből, megkérdeztem tőle, vajjon azt akarja-e, hogy teljesen visszalépjek és feladjam az egész ügyet!

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1909. január 6-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

Az urhatnám polgár.

Bohózat 3 felvonásban. Írta: Molière. Zenejét szerzte: Lully.

Személyek:
Jourdain Horvath
Jourdainné S. Fái Sz.
Lucie Varadi A.
Cleonte Mészáros
Doriméne György I.
Dorante Horváth
Nicole Nagy I.
Covielle Rózsahegy
Táncmester Nádai E.
Vivimester Bakó
Filozófia-tanár Gal
Szabómester Hajdu
Zememester B. nis
A tanítvány Nagy A.
Muffi Kovacs
Enekesnő Palóczyné B.

Kezdeté 1/3 3 órákor.

Este rendes helyárrakkal.

A boszorkány.

Dráma 5 tev. írta: Sardou
Viktor. Ford.: Fái J. Béla.

Személyek:
Ximenes bíbornok Ivánfi
Don Lopez Szacsay
Juana L. Lenke H.
Don Enrique Gramszeghy
Ramiro Rónis
Zoraya Márkus E.
Fatou Fái Sz.
Cardenas Gyenes
Cleofas Pethes E.
Oliveira Rózsahegy

Kezdeté 1/3 8 órákor.

VARSZINHÁZ.

Nincs előadás.

APOLLÓ-PROJEKTOGRÁF

Népszínház-utca 1-3. szám.
Telefon 68-39.

Tarasconi Tartarin.

(Nagyszájú hős.) — Borzvadász — Szobafestő. — Nők mint harcászok. — Végzetes csók. — Sérthetetlenűsg.

NEVETŐ KUPLÉ.

(Morcaschany.) — Jelenlegi Kina. — Középatrika. — Allatvilág. — Baby mint rajzoló. —

Pompéji utolsó napjai.

Kezdeté 6 órákor, vasár- és ünnepnapokon 3 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A hegyek alján.

Zenedrámája egy előadás és két felvonásban Guimera A. nyomán írta: Lothar Rezső. Fordította: Várady Sándor. Zenejét szerzte: D'Albert Jenő.

Személyek:
Sebastiano Szemere
Timmasso Venczel
Padro Kornay
Marta Kaizér
Nuri M. Szoyor I.
Papa Payer M.
Antonia Ambrusné
Rosalia Varadi M.
Nando Déri
Moruccio Dalnoki

Kezdeté 7 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Délután rendes helyárrakkal:

Pálmay Ilka felléptével:

A hollandi lány.

Nagy operette két felvonásban. Írta: Rubens A. és Hargen A. Zenejét szerzte: Hubay P. Fordította: Bódy Miksa.

Személyek:
Papp Adrien Sárnyay
De Coop Margitai
Van Vuyt Raskó
Bók Boros
Sünks Német
Schnapsz Papir
Sally Kosary
Mina Pálmay I.
Freda Hornyák
Gretchen Zala K.
Első kofa Erdő B.
Oreg asszony Nyarainé
Kendőr Sárnyay

Kezdeté 3 órákor.

Este rendes helyárrakkal.

Mary-Ann.

Szövegét egy angol regényből írta: Hajó Sándor. Zenejét Gabor Andor versére szerzte: Kacsóh Pongracz.

Személyek:
Lancelot Király
Péter Paláthy
Mary-Ann Harmath I.
Mrs. Leadbetter Marosi A.
Lady Stewben Orley Fl.
Alice Kosary E.
Lord Leafles Csizsér
Parrot Papir
Kitty Loránt I.
Priddy Csizsérné
Betti Arrison
Jessi leányok Saári R.
Netti Nemeth E.
Solyomné

Kezdeté 1/3 8 órákor.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 1/2 6 órákor. Ma és mindennap Ujdonság.

ZSIGA NEM AKAR.

Családi idill írta: Glinger és Taussig. Fordította Steinhardt. 11 órákor: **A NŐTLEN FÉRJ.**

Bohózat 1 felvonásban írták: Glinger és Taussig. Fordította Szóka Szakáll. Továbbá fellépnek: Steinhardt, Gyárfás, P. pay Antal, Dory Gizi teljesen új nagyszerű maszkarákkal. V. lamint: Les Gigna's francia tánc- és énekesnők. W. Collins, Bijonteri moderne, Les Angeliotti's tourbillon táncosok fellépte. Jegyek: 3-12-ig és d. u. 3-6-ig. Rákóczi-ut 63. és özv. Könyvtár-dohánykút-utca 11. számán. Andrassy-ut 20. sz. Vasárnap délután fél négy órai kezdettel mersekkelt helyére e üdülés.

Fővárosi Cabaret

Telefon 115-84. Üllői-ut 46. Telefon 115-84.

Villamos közlekedés minden irányban.

Teljesen új műsor.

Naponta fellépnek: Andorfi Péter, rendező és kórnikus, Fekete Irén, Balla Tassó, Sziklai Blanka, Tóth Mariska, Mezei Panni, Fejér Dező, Ernyei Mih. Roland Róbert, Kovács Andor stb. Bátorfay Lajos konferenciatur, Bihari Zoltán karmester.

Naponta 2 bohózat. Egy színpadi tréfa. 20 magánzám. Az előadás kezdete 9 óra. Bővebbet a falragaszok.

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIÈRE VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este 9/4 órákor a teljesen új műsor:

BÖRZE ANKÉT.

Közéleti szatíra.

Az első hó. Színpadi (tréfa.) Hans Strick és Miksa Miksa (Müncheni „Der Schachristen”) új műsorral, a teljes 12 tagú művész-csoporttal, teljesen új számokkal. Jegyek: 6, 5, 4, 3 korlát minden jegyárú-ító helyen. Bővebbet a plakátok.

Turul beszélőgép

Kellemes unalomtűző a hosszú téli estéken egy való

mely számtalan előnyös újítása mellett felülmul minden más gyártmányi.

Világosoda! Szencziós ujdonság!

Tölszér nélküli beszélőgép!

Hatalmas (1/2) hanggal, mint mindenféle... 70 kor. Feltalpon hangszerek (2) nélküli (1/2) (1/2) nagy nemzetközi mintor 10 darsz... 10 kor. egy Páth-féle hangdoboz INGYEN! A létező összes előrangú hangszerek gyári rakára még eddig nem lettek olcsó árak mellett. Többek lemez-árjegyeket saját érdekében kérni ingyen és bérmentve küldjük.

Grammofonok részlete... 10 kor. Kereskedőknek legolcsóbb beszerzési forrás. Növe árjegyek ingyen.

Fried Győző és Tsa grammofon külföldességek és hanglémez nagykereskedők

Bpest, VIII., Aggteleki-u. 10. Rákóczi-utól két percz. Telefon 4-06.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma két nagy előadás.

PÉTER!

az emberi csimpánz felléptével!

A világ legnagyobb csodája!
Az előadások kezdete 4 és 8 órákor.

Jegyelővétel d. e. 10-1 és d. u. 3-6 óráig.
Telefon: 93-36.

Állandó és tiszteltjegyek egyelőre érvénytelenek.

FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER és KÉLETI Révay-utca 8. Főrendező: ROTT SANDOR

Ma az előadás kezdete 1/2 9 órákor.

„SZABADSÁGON”

(Cabaret) bejelentette Trebitsch Sándor, előadja az egész személyzet. — Továbbá: „Corpus delicti”, és Scheiden thut weh...“

Nappali pénztár délelőtti 9-1 óráig és délután 3-6 óráig. Az 1-5-ös emeleti Casino de Parisban elsőrangú táncatrakciók. — Kezdeté fél 12 órákor.

DELI

ÉTTEREM ES KAVEHAZ

a dunaparti közön (Wurm-utca sarkán).
Az ujonnan átalakított FIVE O'CLOCK.
étteremben naponta
Délután és este a KRAUSE művészkvartett hangversenyt rendez.

A fényesen berendezett emeleti díszterem estélyek rendezésére kiválóan alkalmas.

A meleg és hűdő ételnek hazhoz szállítása, alkalmi ebédek és estélyek rendezése, egy mint eddig, a legpontosabban és izléseesen eszközöltetnek.

DELI étterem és kávéház Mária Valéria-u. 12.

CIMBALKOK,

legújabb szabadalmazott acél belsejű szerkezetű, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletzetésre is legmesszebbmenő jótállás alkalmasok. Fonográfok, grammofonok, hegedűk, fuvolák, citrák, ukralinák stb. olcsón legjobbak. Kitiüntve elismert jó munkáért.

Árjegyeket ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalm. hangsz. gyára
Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71.
Telefon 58-20.

CZIMBALMOT

ne vegyen, míg

REMÉNYI MIHÁLY

legújabb czimbalom árjegyekét át nem olvasta, melyet Reményi czimbalom osztálya küld ingyen és bérmentve,

Budapestről
KIRÁLY-UTCZA 58.
Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel a legújabb stílusokban.

10 év kezesség!
OLCSÓ ÁRAK.

Ezen szabadalmazott ágy tömörrészekkel, rézdrótszel, erős acélsodronnybetéttel 32 kor. Réz függönyrudak, teljes készlet 4.50 K. Réz drótszel és javítás 17 K. Vaskeretes agybetét, erős minőségű 11.50 K. Farkkerettel 7.50 K. Kárpított matracok minden kivitelben. Vas- és rézbutorokat legolcsóbban szállít!

PROHASZKA JÁNOS gyáros
VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46.
(Volt Új-utca.)

Meghívó.

Az „Ujpesti Takarékpénztár” 40-ik évi rendes közgyűlését

saját intézeti helyiségében 1909. évi január hónap 23-án, délelőtti 11 órákor tartandja, melyre az intézet t. részvényesei tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése, az 1908. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása iránti határozathozatal és a felmentvény megadása.
2. 2 igazgatósági, 3 rendes és egy pótlófelügyelő-bizottsági, továbbá 12 választmányi tag megválasztása egy évre.
3. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.
4. Indítványok.

A közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, ki részvényeit három nappal a közgyűlés előtt az intézeti pénztárnál letette.

1908. évi mérleg-számla.

Vagyont: Pénztár 12.838 korona 87 fillér, bankváltók 1.517.171 kor. 87 fillér, Ujpesti Ált. Összegyűjtő Egtl. m. sz. 38.170 korona 4 fillér, adósk folyószámlán 37.674 korona 72 fillér, közös-ingatlan 4833 korona 60 fillér, pénztárvezeték-ül elhelyezett tőkék 35.573 korona 26 fillér, intézeti báz 61.000 korona, jelzálogkölcsörök kötvényre 116.292 kor. 26 fillér, értékpapírok 7689 korona. Összesen 1.904.243 korona 72 fillér. Teher. Részvénytőke 200.000 korona, tartalékalap 102.392 korona, betékek könyvecskékre 219.758 korona 14 fillér, betétek chekk-számlán 4883 korona 66 fillér, betétek folyószámlán 28.415 korona 81 fillér, visszelszámlált váltók 581.329 korona 90 fillér, átmeneti kamatok 15.041 kor. 81 fillér, fel nem vett osztalékok 272 korona, hitellezők folyószámlán 1519 korona 31 fillér, 1907. évi nyereségátzat 769 korona 12 fillér, 1908. évi tiszta nyereség 21.831 korona 97 fillér. Összesen 1.904.243 korona 72 fillér.

VESZTESEG. ES NYERESÉG-SZÁMLA.

Veszteség: Tiszti fizetések 11.856 korona 57 fillér, tisztii lakbérék 3789 korona, házberadó 2444 korona 7 fillér, bevételadó 3138 korona 61 fillér, üzleti kiadások 3197 korona 17 fillér, betétek utáni kamatok 38.926 korona 31 fillér, áradékadó 1110 korona 22 fill. visszelszámlált kamatok 22.000 korona 11 fillér, bankváltókul leírás 8010 korona, 1907. évi nyereség-átzat 769 korona 12 fillér, 1908. évi tiszta nyereség 21.831 korona 97 fillér, összesen 133.187 korona 19 fillér. Kamatok 117.875 korona 58 fillér, házbérék 6091 korona 05 fillér, kezelési atalány 6003 korona 80 fillér, 1907 évi nyereség-átzat 769 korona 12 fillér. Összesen 133.187 korona 85 fillér.

Ujpest, 1908. december hónap 31-én.

Lugos Hugó s. k. pekatáros, Lószay Rozsó s. k. fő-felügyelő, Székely Miksa s. k. elnök, Schreiber Gyula s. k. igazgató, Benkovits Imre s. k. igazgató.

A fő- és melléknyelvekkel megegyezőnek találuk. A felügyelő-bizottság: Schwartz Vilmos s. k. elnök, Lichtmann Henrik dr. s. k., Frey Gusztáv s. k., Kálmán Odón dr. s. k.

Élede-ti francia gyár m-ny-para, selyemgummi és halóciyagok (vezeték kor 120, 2, 3, 4, 5, 0 koró ár). Egy korona bektől se után franko és bérmentve küldök 3 drb. legfontosabb miniat. gyűjtemény dísz tábl. melett

NEUMAYER LIPOZ Budapest, Ann. járn. külföldes-szék VI. Váci kör t 3 sz. Aurolfnyház

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1909. január 6. án.

VIGSZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárok.

Mennykőcsapás.

Bőhózat három felvonásban. Írták: Xanroff Leon. Fordította: Gáth Sándor.

Személyek:

Follat Alfréd Hagedűs
Breisel, tudós Széremi
Vigile Tapolcay
Honoré Tibanyi
De Provanchères Fenyvesi
Órnagy H. Tanay
De Provanchères II. Varsányi I.
Toupin Fanny Kis I.
Breisel Aglaure Csáki I.
Jeanina Gyöze
Pierre Molnar A.
Dorothee Dallos I.
Julie

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárrakkal.

A király.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták: Caillavet és Arène.

Személyek:

A király Hegedűs
Chamaranda Fenyvesi
Bourcier Gáth
Martha Varsányi I.
Blond Széremi
Sernin Chamarande Tanay
Thérèse Tibanyi
Lelormain Vendrei
Corneau Balassa
Crubret Gyöze
Gabrier Sarkadi
Stivolt Karaliczky
A püspök Harsányi
A szenátus elnöke Bardi
Riporter Komlóssy I.
Suzette Varga A.
Francine Dallos I.
Georgette Kassy
Inas Kassay

Kezdeté 1/3 8 órakor.

FŐVÁROSI GYERMEK-SZÍNHÁZ.

VI. Révai-utca 18. szám.

Az édes anyaszív.

vagy: holdvilág a menyországhoz. — Látványos tündérszerepek dalokkal és táncokkal 6 képen. Írták: B. Grohmann. Fordította: Keller Gyula.

Kezdeté 4 órakor.

THÁLIA-SZÍNHÁZ

Nincs előadás.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárok.

A sasfiók.

Dráma öt felvonásban. Írták: Edmond Rostand. Fordította: Abranyó Emil.

Személyek:

Reichstadt herceg Törzs
Metternich Rótkay
Genz Tnuroczy
Obenaus Czobor
Altasé Vándory
Dietrichstein Zobi
Flambeau Körmeny
A szabó Z. Molnár
Bombelles Fenyvesi
Ormester Sárossy
Az orvos Boross
Tiburoc Papp
Mária Lajza Forrai R.
Teréz T. Halmy M.
Fohercegnő Mészáros G.
Camerata grófnő Gerzso Sz.
Eisler Fanny Somló

Kezdeté 1/3 3 órakor.

Este rendez helyárrakkal.

A szerencse fia.

Komédia négy felvonásban. Írták: Dregely Gábor.

Személyek:

Varga Körmeny
Iren, a leánya Bathory G.
Szontaghi Dobi
Kormos Csontos
Gálkuthy Bethay
Sáncs Adolf Czobor
Reiner Váro
Stefánia, a felesége Forray R.
Emma, a leányuk Mészáros G.
Zaray Zimkó Z. Molnár
Tarno Vándory
David Rátkay
Lili P. Makay G.
Sebes Papp
Almodayné P. P.
Almoday Fenyvesi

Kezdeté 1/3 8 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárok.

A tenger.

Kezdeté 4 órakor.

Este rendez helyárrakkal.

Az éjjeli nap országa.

Kezdeté 1/3 8 órakor.

Csütörtökön, január 7-én, Royal-terem.

Friedmann

Ignácz zongoraművész „Chopin-estéje”.

Jegyek 10, 6, 4 és 2 koronáért kizárólag Mery Bélánál, Andrassy-ut 12. szám.

Kedden január 19-én — Royalterem —

LAPARCERIE

du Theatre de l'Odéon et compagnie des Theatres Palais-Royal, Gymnase et Athénée de Paris.

Jegyek: 10, 6, 4, 2 kor. kizárólag MERY BÉLÁNÁL Andrassy-ut 12. szám.

A legszebb ajándék

egy hangszer, melyet legjobban és legelőszöbben csakis WAGNER a „Hangszerkirály” névén, Budapest, József-körút 12. szám a vásárolhat. Onoktató iskola minden hangszerhez mellékelve lesz. Ne küldjék pénzünket külföldre. — Kiszárlás megengedve. Telefon 67-85. szám.

SZIVÓ GÁZ BENZIN MOTOROK ÉS LOKOMOTIVOK.
BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK
= EGYED = ARUSÍTÓ ABELES EMIL BUDAPEST V. VÁCI-UT 14. TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

Benzin-, nyersolaj-, és szivógáz-motorok
Motoros cséplő-készletek
A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kezvező fizetési feltételek.
Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.
Dobry Ant. motor- és gépyárainak magyarországi egyedárúsítói:
Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. sz. (Gresham palota)

Szőnyeg-ujdonság!

200-300 nagyságban nyírott Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 6 firt 80 krért.

Rosenberg és Qitt

női divat, szőnyeg- és vázónák négy árubáza

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapítva: 1895.

SZABADALMAKAT
védjegyeket és mintajelölteket megszerez a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PÁSZTOR (vef. cég)
Budapest, VII. ker. Erzsébet-körút 17. sz. Fejlesztés díjtalan. Telefon 24-20.

AZ ÉN UJSÁGOM

Képes hetilap gyermekek számára.

Szerkeszti: PÓSA LAJOS.

AZ ÉN UJSÁGOM, melyet Pósa Lajos, a magyar gyermekhad Pósa bácsija szerkeszt, régóta nyújt örömet a hőkömbereknek. Vasárnap reggel, ha bekopog vele a postás, az apró olvasó, mielőtt forgatni kezdi, az aranyarkantus vitézek lépnek be a gyermekszoba ajtaján. Az ÉN UJSÁGOM-nak január elsejével új évfolyama indul meg. Az ÉN UJSÁGOM kiadóhivatala szívesen küld mutatványszámot. Az előfizetési díj negyedévenként 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Januárban minden előfizető ingyen kapja AZ ÉN UJSÁGOM képes naptárát, amely szórakoztat, tanít, lelkesít. A naptárnak különösen népszerű része a rejtvenypályázat, amelynek megfejtői között 25 értékes pályadíjat sorolnak ki. Előfizetni lehet AZ ÉN UJSÁGOM kiadóhivatalában, SINGER ÉS WOLFFERNÉL, Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

„AZ ANKER”

élet- és járadékbiztosító társaság.

Magyarországi igazgatósága:

BUDAPEST.

Az „Anker-palota” építkezésének befejeztéig

V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZ.

Vagyon 174 millió korona. Biztosítási állomány 538 millió korona. Kifizetések 338 millió korona. A társaság eszközei: Mindennemű tőkebiztosításokat halálesetre, kiházasítási és agkori ellátási biztosításokat, továbbá gyermekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a szerződő korábbi elhalálozásával megszűnik, életjáradék-biztosításokat, meghatározott és olesó díjak mellett. A társaság vagyónából Magyarországon 1907. év végén 27 millió korona van elhelyezve. Mindennemű felvilágosítást készségesen nyújtanak az „Anker” képviselői.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22
UJ VEZETÉS
A ROYAL-ORFEUMBAN.
Uj társulat Uj műsor Uj szellem.
Valamennyi darab és magánszám szenzációs sikerű.
Az ágy, Lavedan világhíres sorozata. A vörös lámpa. A harisnyakötő. Sok magánszám, tréfa, aktuálítás.
Igazgató: Föld Aurél. Főrendező: Mérey Adolf.
Karmester: Barna Izso.
Az esti előadás kezdete 8 órakor. Minden vasár- és ünnepnap két előadás.
Délután 1/2 4 órakor mérsékelt, este 8 órakor rendez helyárrakon.
A téli kertben: Royal-Cabaret pompás táncokkal. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a hét összes előadásaira! A délutáni előadásra mérsékelt árakon.

„VALUTA” erszény
egy darab bőrből készítve, ára 1 korona kizárólag bűröndösnel
„Székely” VII/9. Bákóci-ut 4.
Árjegyzék ingyen.

Heti műsor:

1909. január hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
7 Csütörtök	Bajazzók Paraszobcsület Magyar-táncgyűjtemény	Francillon	—	A tanítónő	Ferradalmi nász	Tánczos huszárok	A tenger	Royal: Friedmann Ignácz
8 Péntek	Tanulmány	A falusi verebek	—	A király	Ferradalmi nász	Tánczos huszárok	A modern sport	—
9 Szombat	d. u. este Carillon	A falusi verebek	A szerelem iskolája	J. ka Ördögé Viszaférés Jeruzsálemből	Hamlet	Tánczos huszárok	Pálmay-est	—
10 Vasárnap	d. u. este Rigolettó Táncgyűjtemény	A csók	—	A király	Hamlet	Tánczos huszárok	—	Royal: Culp Julia

Amato - Lámpa

a világ legtekélyesebb lefelé égő gázlámpája, meglevő bármely gázlámpára azonnal felszerelhető.
 40° gázmeztakarítás! **Háromszoros tényhatás!**

A teljes világosság lefelé!

Magyarországi vezérképviselők: **MIKLÓS TESTVÉREK** BUDAPEST, VI. kerület, Liszt Ferenc-tér 3. sz.
 Sürgönyeztetés: »Exelsior.« TELEFON: 16-37. Ismerető prospektus ingyen és bérmentve.

Hány beteg van

még ma is, aki nem tudja, mekkora gyógyító erő rejlik a vilámisságban, nem is sejt, milyen fényes eredményeket lehet ezen csodás természeti erővel a legkülönfélébb betegségek, különösen pedig az **általános és nemi ideggyengeség, ideges szív-, gyomor- és bélbántalmak, csusz, köszvény, görcsös és hűdéses állapotok stb.** esetében elérni, ha azt szakszerű tanácsok szerint alkalmazzuk.

A mi intézetünk feladatául tűzte ki magának, hogy a tájékozatlanokat felvilágosítsa, s azért fáradságot és költséget nem kímélve, gyönyörűen kiállított s érdekesen megírt könyvet bocsát az érdeklődők rendelkezésére. Ezt a könyvet mindenki teljesen **ingyen** és bérmentve, zárt borítékban kapja, aki ezt a lapra való hivatkozással kéri és címét hozzánk beküldi.

Külön-külön kötet férfiak és nők részére.
„Elektro-Vitalizer“ orv. rend.-int. Budapest, Károly-körút 2. félelem. 10.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerteelt gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórhás húgyszervi és bújakoros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(húgyszófolysást, sebeket, syphillist és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepi az eredmény férfitul gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyénekénél is.

Biztos siker folytan a honorárium utólag is fizethető. Levélre díjazatlanul válasz. Kívánatra gyógyszer. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Átjáróház, a Pannónia szállóval szemben.)
 Lépcsőházi bejárat. - Külön városzobák.

Sérvben szenvedők!

A KELETI-teljes és kir. szabadalmazott matematikus gummi-pelot-távaj-látott **SÉRVTÖK** a legnyobbb orvosi tekintélyek véleménye szerint a legjobb a maguk nemében. Alkalmos **SÉRVTÖK** fo ytan a legnagyobb és leg-**regőbb** sérvre és biztosan vis zatarják.
 Árak: egyoldalu ... 12 kor. kétold lu ... 24 kor.
Lágyék sérvtök.
 Uj! Egyetemes **SÉRVTÖK.** Könnyű és kellemes viselet. A hólygeknek **KANONIS** kifogástalan alakot biztosít.
 Árak: 16, 20 és 24 korona.
Köldöksérvtök. Nélkülözhetetlen minden hólygnek **A. a 11 korona.**

Havibaj-övek. „Diana - kötő”. Nélkülözhetetlen minden hólygnek **A. a 11 korona.**
 Uj! **Görccsérhanisnyak varrat nélkül! Uj!** Valamint a betegápoláshoz és betegkényelemhez szükséges összes készülékeket legjobb kivitelben, eredeti gyári árak mellett szállít.
KELETI J. orvossebész műszer-kötszergyárosnál
 Budapest, IV., Koronaherceg-utca 11.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetések felvételnek a lap kiadóhivatalában.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-, ury szoba és irodai teljes berendezések. - Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és Tarsa
 Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezéllött Gyár utca.
 Telefon 14-09.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyszófolysást, hólygbajt, sebeket, bújakort (syphillist), borbajokat, elgyeugult férferőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbajait, ideg- és hátermezbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.
 Levélre válaszol, gyógyszeréről gonioskodik.
 Levél útján is biztos gyógyásiker.

PAP PAP PAP

Összeszerelhető vaságy kivethető matracozal 10 frt. Szőnyegbetétek méret szerint 3 frttól feljebb.

Gichner János ágynemő, réz- és vasb. tor-gyáros,

sző yeg, függöny, pokrócz, terítő stb. nagy választék.
 Budapest, Erzsébet-körut 20.

Fióküzlet: Rákóczi (Kerepesi)-ut 86. sz. Gyár: VII., Kertész-utca 7. és 9. szám.

Árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve küldök. ::

Meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt vis zaadom.

Rollerfák darabja 1 frt. felj.

ALAPITTATOTT 1890. ÉVBEN.

ALAPITTATOTT 1890. ÉVBEN.

Budapesti Kölcsönös segélyző-egylet

Befizetett tőke 1.550,950 K. V., Arany János-utca 18. Tartalékok: 253,788 K.

Belépési felhivás a XIX. évtársulatba.

Ezen évtársulat 1909. január 3-én kezdődik és 1914. december 31-én végződik. Bárki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket. Minden üzletész után hetenként 1 korona fizetendő. A hat év letelte után az évtársulat feloszlik és mindenki **kézpénzben** megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

Az egyes üzletrészek a múlt évben 6%-ot jövedelmeztek, miért is a tőkebefektetésre az intézet igen alkalmas. **Takarékbetéteket** könyvecskékre is elfogadunk és a biztonság legnagyobb foka mellett másutt alig elérhető magas kamatoztatást nyújtunk.

Kölcsönt más, mint egyleti tag nem kap. Minden üzletész után 200 korona, illetőleg 300 korona kölcsön engedélyeztetik az alapszabályokban előirt feltételek mellett.

Kereskedők és iparosok váltóit leszámítoljuk a legelőnyösebb feltételek mellett. Felvilágosítás nyerhető és előjegyzések elfogadtatnak az intézet irodai helyiségében

V., Arany János-utca 18. szám.
 Az igazgatóság.

KWIZDA-FÉLE FLUID

Rég bevált aromatikuss beörzsölés az inak és izmok erősítésére és edzésére. Turisták, keréparozók, vadászok és lovások által sikerrel használva utóerősítésre nagyobb energiák után.
 Egész üveg ára K 2.- Fél üveg ára K 1.20
Kwizda-féle Fluid
 Valódián kapható a gyógy-szertárakban. - Forrást: **Tő. ök József** gyógyszerésznél, Bud.pest, Károly-utca 12., Andrássy-u 76.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C. 28

Magán építőiparos-iskola előkészítő építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagy József műépítész igazgató, Budapest, VII., ker. Baross-tér 17. szám. 29110

Azonnali pénz- előleggel beraktározunk bútort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz raktárainkban „utólagos díjfizéssel” és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armán és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97—66.

12 drb Makart- fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 150 a legszébb kivitelben Herz fényképezésnél, Budapest, Rákóczi-ut 18. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Parlamentii gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1868-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gubelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vizsgálunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégekkel s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól függetlenül. Telefon 64—68. Beírások egész napon át. 28944

Gimnáziumi, reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letéveséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitért philológus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A biamulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. Guitein Henrik Budapest, VII., Damjanich-utca 39., II. em. 10.

A legelőnyösebb részletfizetésre **zongorát,** **pianinót,** **czimbalmot,** **hegedűt** készpénzben áron a legújabb rendszerű **bankhitel** után kizárólag csak **REMÉNYI** nagy magyar hangszertelepen **Prospektus és árjegyzék** legyen. 619 Budapest, Király-u. 53.

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegegyház-tér 5. szám.

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Rézagy — frt 45.—
Vasagy máraozsal — „ 8.50
Gyermekágy — „ 11.50
Sódrányágy-betét — „ 3.50
Vas- és rézbutorok gyári áron.
WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. sz.
TELEFON 57—91.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

Fűthető fürdőkád, körmelegítő kályhával, kádak 12 K-tól fejjebb, jégszekrények és háztartási cikkek nagy választékban.
LEFKOVICS ADOLF
Wesselényi-utca 51/E Erzsébet-körút és Hársfa-utca között
Árjegyzék bérmentve.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol börgarnitúrák eladása s vétele **Wechsler Károlyné** VII., Király-utca 23. I. em. Kázinó-utca sarok. 267

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás- oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gubelsberger gyorsíró- és gépiró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépirási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendszerű tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” szepirási osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepirás- oktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kerjen tájékoztatót. 262

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államvizsgálati államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma.** Bpest, IV., Magyar-utca 3., III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Névévsze össze más hirdetéssel. 661

Mézédes
csemege-szőlőt, fagymenteseket postakosaraként 3-50, csemege fajtalmak és nemes birsalmak postakosaraként 2.80, 50 kilónként 18 koronáért, papirheju csemege-diót postakosaraként 3.50. Fajborokot hektoliterenként lefejtve 28 koronáért kölcsönhordóban szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Hordós
savanyu kaposztát hasábal és zöld babot a legkínőbb izüeket postakosárúvegekben 3 kor., ananász kajszinbaraczk-lekvárnak kiloját 2.20, mézédes szilvalekvárnak 1 kor., különleges birsalmalekvárnak vagy sajtnak 1.80. Fajborokot hektoliterenként lefejtve kölcsönhordóban 28 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Vesszőkosarakat minden nagyságban a legolcsóbb ár mellett szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Mme. Valter
angol- és francia női szabói Budapest, VIII. ker., Feceke-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden a szakmába vágó munkát a legutolsó dívat szerint legújnomabb kivitelben, szolid árak mellett. Átalakítások elfogadotnak. Gyászruhák 24 óra alatt készülnek.

Több mint 600 vagyonos hölgy óhajta hamarosan házasságot kötni. Komoly ajánlkozók, még vagyontalanok is (állás, vallás mellekes) jelentkezzenek A. Schlesingernél, Berlin 18.

500 koronát fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizetnek használata mellett — üvege 80 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök, **Bartilla-Winkler Ede,** Wien 19/I. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Török I. Király-u. 12., Andrássy-ut 26. szám. Dr. Egger Váci-körút 17. szám. — Kapható minden gyógyszerárban. — Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik.

Elsőrendű vadonatuji Singer női varrógépet 27 forintért (arika-hajót 40 forintért, centrálbot 45 forintért, iparogépeket igen olcsón s évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. **Klausz Henrik** varrógégyári raktára Budapest, IV., Veres-Pálnó-u. 40. földsz. 8. Víztorlatóknak árendéni

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági, örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások, üzletek feltűnés nélküli megfigyelését s eltűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel- és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103—52. 2887

BENZINMOTOROK
15—25 lóerőig műhelyünkben gyártilag kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

Kallai moortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt göcszépítő-készletek és örlőmalmok is kaphatók.

Zálogcédulát
ingókról is, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszeret és régiséget veszek. Kertész ékszerész, Budapest, VII., Király-utca 85. szám. Telefonszám 95—48.

Légszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szerezhettek be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessozffy-u. 9—11.

Elsőrendű SINGER varrógépeket
nagyban eredeti gyári árban 75 koronától feljebb és minden árfelemelés nélkül havi 8—10 kor. részletfizetésre szállítunk 10 évi jótállással.

Láng Jakab és Fia
varrógép és kerékpár nagykereskedők, Budapest, József-körút 41. sz. főközledek Baross-tér 4. szám és Budán: Margit-körút 6. sz. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Ugyanakkor nem dolgozunk.

Neu Samu és Fia
szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet
Vác.
Gyárt: mindennemű fa- és vastalicskát, kő- és kőcsiszoló, szerszámokat, emelőgépeket, kettős áttétellel tűzfűtőfűrészesasztalokat, kerti és locomobilfűcskendőket stb. stb.
Állandó nagy raktár.
Kérjen ajánlatot!

Soványosság
Az egyedüli eredménytől kísért háziszser a dr. William Bartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép felt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Verszegényesség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: **Balázs Mór E.** Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Vigyázzon
ha meghült és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 26793

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban állandó nagy raktár
LAUB LIPÓT
BUDAPEST, 648
Liszt Ferenc-tér 17. sz

Magyar harzi kanári-tenyésztésde Debrecenben.

A ki egy énekes harzi kanarit vesz, életében soha ennél jobbat nem tesz, mert eloszlik ott a bu és viglesz a ház, hol egy ilyen sárgatollú kis madár larmáz. Forduljon tehát bizalommal hozzám mindenki, aki a szép énekes kanarit szereti, megmondom a címet is, hogy könnyen mezejeljenek. **Debrecenben** lakom és kanarit nevelök, **Agoston István** a nevem Magyarország a hazám, 26. szám alatt lakom a **Főterfia utca** n. énekes kanarik darabja 7, 8, 10, 12 forint. Tenyészésre alkalmas üstények darabja 2 frt. Szállítás a legnagyobb hídgeben is gondosan csomagolva történik. **Arjegyzék és ápolási utasítás ingyen.** A legnagyobb tenyészésde és esztétikai intézet.

30 forint. Varrógépek
egy új valódi csatlódi Singer varrógép, zárszekrényvel s évi jótállással csakis **SINGER A.** mügépezésel
Bpest, főútlelet Akáafa-u. 55. Mindennemű varrógépek javítását a legjótányosabb árban elvállalom. **Arjegyzék ingyen.**

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
SINGER JAKAB
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám
Izabella-utca sarok.

Vadászfegyver
Bitta kedvező alkalmi vétel egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 frt. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zéru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélesővekekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Branning Welodogg-hammerles, ugyanitt aján-déktárgyak szebb l-szebb dísz és használati tárgyak és gramofon beszélőgépek valamint Gutz, Zeiss, Voigtlander és más finom ténykepezőgép, perzsa szonyegek és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azonnal eladó. IV/S. E. yetem-tér 5. sz. Radónál. (Nem Egyetem-utca) 49082

!!! Olcsó kölcsönök !!!
Tisztviselőkölcsonót 6—6 1/2%-ra, 15—35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! **Felzalogkölcsonót 4-4 1/2%-ra 4-62—5.05%-o annuitás mellett.** Másodhelyre 6 1/2%-ra **Övadekokra az érték 750%-ig.** **Katonatisztisznak hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel, Tárcahitellel, Váltókölcsonót gyorsan és előnyösen folyósítunk.** Ingatlanok, erdők, bányák adásvétele. **Osztályorszajgyek** hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!!! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaztatnak! **Kun és Társa** bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2., Király-utca sarok. Telefon: 105—34. Válaszbélyeg. 28430

Hajfestő-fésű.
egyszerű fésülés által fest ősz vagy vörös haját valódi szőke, barnára vagy fekete! Teljesen ártalmatlan! Évekig használható! Ezeket hasznalaban. Egy darab ára 5 korona.
Székiúdiús **Schüller J.** által Bécs, II., Kurbauer-gasse 4/K.

A Franklin-Társulat kiadásában legújabbban megjelent:
ELEMI FIZIKAI KISÉRLETEK GYÜJTEMÉNYE
Közli, számos fizikus közreműködésével **ABRAHAM HENRIK** az „Ecole normale supérieure” tanára, a „Société française de physique” főtákará.
Fordította **Szijártó Miklós.**

I. rész: Műhelymunkalátok. — Geometria és mechanika. Hidrosztatika. Termika.
II. rész: Akusztika. — Optika. — Elektromosság és mágnesség.
A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minister támogatásával.
Ára a két kötetnek 16 K.
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) részvény-társaságnál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

INGYEN DRÁGÁBB, MINT HALUNK RENDELT PÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
MINDEN EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPEST 5 KORONÁÉRT DÍZES PASZPARTUVAL 33-68 CCM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA 5 SZINES
OLAJKER
ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐH MINDENKÉNT FELVÁLTATNOM.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN KAPALET. KÉPVISELŐH MINDENKÉNT FELVÁLTATNOM. BUDAPEST, VI. KER. RÁKÓCZI-UT 4-66. NYITÓTÉVE N. 18.000 H. PÁRSI. BEZEMEZÉSI KUALITÁSIAN. BIZTOSLEVELEK. KERESZTEL. B. ARANY-ÉREMMEL.